

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

Aanbieding	5
Inleiding	7
Leeswijzer	9
JAARVERSLAG 2018	11
Programmaverantwoording	13
Programma 1: Wonen + leven	15
Programma 2: Werk + economie	31
Programma 3: Recreatie + toerisme	39
Programma 4: Sociaal Domein	45
Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen	59
Programma 6: Overhead	71
Paragrafen	73
Paragraaf Bedrijfsvoering	75
Paragraaf Informatiebeveiliging en Privacy	81
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
Paragraaf Verbonden partijen	91
Paragraaf Financiering	103
Paragraaf Lokale heffingen	111
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	119
Paragraaf Grondbeleid	129
Paragraaf Subsidies	139
Majeure projecten	143
Ontwikkeling wegenstructuur	145
Centrumplan Budel	151
Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'	155
Bestemmingsplan DIC	161
Baronie van Cranendonck	165
JAARREKENING 2018	171
Staat van baten en lasten inclusief toelichting	173
Balans	177
Bijlagen	193
1: Staat van reserves en voorzieningen	194
2: Overzicht investeringen	214
3: Overzicht incidentele baten en lasten	215
4: SISA-verantwoordingsinformatie	216
5: Overzicht over te hevelen budgetten	218
6: Overzicht niet overgehevelde budgetten	219
7: Overzicht kerngegevens	220
8: Baten en lasten per taakveld	223
9: Lijst met afkortingen	224

Aanbieding

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de jaarrekening 2018 van de gemeente Cranendonck. In deze jaarrekening leest u de analyse en verantwoording van het college over het afgelopen jaar. In 2018 hebben de verkiezingen plaatsgevonden, de nieuwe raad is geïnstalleerd en het college is benoemd. Door de raad is het raadsprogramma 2018-2022 "Samen doen!" vastgesteld. Eind 2018 is de nieuwe burgemeester benoemd en geïnstalleerd.

Financiële positie

Bij de voorbereiding van de begroting 2019 werd duidelijk dat de financiële positie van de gemeente Cranendonck onder druk staat door ontwikkelingen binnen het sociale domein. Voor de meerjarenraming van de begroting 2019-2022 betekende dit, dat er pas in 2022 een sluitende jaarschijf ontstaat. Het jaarresultaat 2018 is € 70.000 (voordelig), bij de 2e burap werd een nadeel verwacht van € 476.000. In 2018 hebben we ruim € 2,1 miljoen meer uitgegeven in het sociale domein dan wij voor deze taken van het rijk ontvangen. Dit vangen we op door het inzetten van de reserve sociaal deelfonds en de algemene reserve. Om meer in balans te komen binnen het sociale domein hebben wij vanaf medio september een aantal veranderingen doorgevoerd.

Realisatie doelstellingen

De doelstellingen zoals opgenomen in de begroting 2018 zijn een afgeleide van het raadsprogramma 'Samen Vooruit'. Afgelopen jaar is een start gemaakt met de uitvoering van het nieuwe raadsprogramma 2018-2022 "Samen doen!". Uit de verantwoording van de programma's 1 tot en met 6 in deze jaarrekening blijkt dat we de doelstellingen en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke doelstellingen grotendeels hebben gerealiseerd. Hiermee is het raadsprogramma 'Samen vooruit' volledig tot uitvoering gekomen.

Hoge werkdruk

De hoge ambitie, afgezet tegen de beschikbare formatie en de mogelijkheden van de organisatie, heeft veel gevraagd van onze medewerkers. We zien dat in Cranendonck relatief veel medewerkers gebruik maken van het generatiepact. Daarnaast geldt dat voor sommige medewerkers de grenzen van het werken worden bereikt door de huidige manier van werken - meer digitaal, complexe vraagstukken, via participatie werken -. Ook zorgt de huidige arbeidsmarkt ervoor dat vacatures niet altijd worden ingevuld. Dit alles in combinatie met een hoog ziekteverzuim zorgt ervoor dat de ambtelijke organisatie onder spanning staat.

Accountantscontrole

Onze accountant Crowe Foederer controleert de jaarrekening 2018. Zodra de controle is afgerond sturen we u de betreffende rapporten nog toe.

Wij hopen u met deze programmarekening een goed inzicht te geven in de resultaten over het jaar 2018 en zien uw debat daarover met belangstelling tegemoet.

Tot slot

Het college is zich ervan bewust dat het behalen van de resultaten en doelstellingen in 2018, samenhangt met de vruchtbare samenwerking met en de inzet van onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners in Cranendonck en de medewerkers van de gemeente. En last but not least is dit ook te danken aan de goede samenwerking met uw raad. Dank daarvoor!

Cranendonck, mei 2019

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CRANENDONCK

De secretaris,

Ir. J.A.G.M. van Aaken

De burgemeester,

F.A.P. van Kessel

Inleiding

In 2018 zijn de laatste punten van het raadsprogramma 'Samen vooruit' afgerond. Terugkijkend op het jaar 2018, maar ook de voorgaande jaren, mogen we concluderen dat alle onderwerpen uit het raadsprogramma "Samen vooruit" tot uitvoering zijn gekomen en er een start is gemaakt met het nieuwe raadsprogramma "Samen doen!". Ook een aantal niet in het raadsprogramma opgenomen ontwikkelingen hebben we tot uitvoer gebracht, zoals bijvoorbeeld het realiseren van een grootschalige opvang voor asielzoekers en het aanpakken van sluipverkeer. De reguliere taken die bij een gemeente horen zijn eveneens allen uitgevoerd.

We zien daarbij een groeiende tendens dat de gemeente steeds meer samenwerkt met inwoners, bedrijven, instellingen en andere overheden. Dit levert een positieve bijdrage aan de samenleving van Cranendonck en verkleint de afstand tussen bestuur en inwoners.

2018 was het tweede jaar van de GRSa2-samenwerking. Voor het bereiken van de doelstellingen van de samenwerking is het randvoorwaardelijk dat de deelnemende gemeenten hun bedrijfsvoeringsprocessen zoveel mogelijk harmoniseren en digitaliseren. We hebben in 2018 een aantal applicaties geharmoniseerd en gezamenlijk verdere stappen gezet in de digitale dienstverlening. Op 25 mei 2018 is de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) van kracht geworden en vanuit de samenwerking hebben we een wettelijk verplichte functionaris gegevensbescherming benoemd die de privacy wetgeving gaat implementeren.

Cranendonck heeft de woonvisie 2018-2030 vastgesteld en biedt een helder kader voor de uitwerking van diverse plannen de komende jaren. We hebben 76 woningen gerealiseerd en 70 woningen in aanbouw genomen. Voor de kernen Budel-Schoot en Gastel werd een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. Voor het buitengebied loopt het project 'Buitenkans', geënt op de revitalisering van het buitengebied van de gemeente Cranendonck. Er zijn diverse informatieavonden georganiseerd. In dit project werken we intensief samen met de Provincie en omliggende gemeenten. De gemeente Cranendonck is inmiddels koploper van de voucherregeling van de Provincie Noord-Brabant (VAB-impuls), die helpt bij het vinden van oplossingen voor leegstand in het buitengebied. Met dit project doen we al ervaringen op om te werken volgens de nieuwe omgevingswet.

2018 was een succesvol jaar voor zonne-energie. Bijna 400 huishoudens hebben een aanvraag ingediend voor zonnepanelen (Groene Zone). Bij Nyrstar zijn een groot aantal zonnepanelen geplaatst op de jarosietvelden. Er is gestart met de uitvoering van het afvalbeleidsplan om de hoeveelheid restafval te verminderen. Het sluipverkeer Maarheeze is succesvol opgepakt en aangepakt.

Een belangrijk onderwerp uit het raadsprogramma is de economische ontwikkeling van de gemeente. In 2018 is de eerste stap gezet van Visie naar Uitvoering. Cranendonck heeft samen met ondernemers in beeld gebracht wat zij verwachten van een toekomstbestendige werkomgeving. Met de ondertekening van de intentieovereenkomst door de founding fathers van Metalot werkte de gemeente mee aan een haalbaarheidsonderzoek ter ontwikkeling van de organisatiestructuur. Op Airpark zijn alle percelen verkocht of in optie uitgegeven. We realiseerden de doelstelling omtrent verkoop van reststroken.

In 2018 is de privatisering van de Zuiderpoort een feit geworden, in 2018 is gestart met de revitalisering van het complex. Vanuit de gemeenschap is er behoefte aan een actuele sport- en beweegvisie. Hiervoor heeft de gemeente meerdere bijeenkomsten georganiseerd met sport- en beweegaanbieders, fysiotherapeuten en onderwijs. De raad heeft de startnotitie sport en bewegen vastgesteld en het college heeft een start gemaakt met de uitvoering ervan. Ook heeft het college het Regionaal loket aangepast sporten uitgevoerd.

De gemeente Cranendonck heeft de Europese jeugdsportdagen succesvol georganiseerd.

Het college stelde de gebiedsontwikkelingsvisie Natuurgrenspark De Groote Heide vast en gaf uitvoering aan het plan van aanpak voor de branding van de Groote Heide.

Medio 2018 werd duidelijk dat de uitgaven in het sociale domein fors hoger waren dan de inkomsten die wij hiervoor krijgen vanuit het rijk. In 2018 hebben we ruim € 2,1 miljoen meer uitgegeven in het sociale domein dan wij voor deze taken van het rijk ontvangen. Het college maakte vorig jaar de aanzet voor het in balans brengen van inkomsten en uitgaven binnen het sociale domein . We maakten een data-analyse van de beschikbare gegevens in het sociaal domein, want de resultaten moeten samen met de nieuwe applicatie Zorgned, meer grip gaan geven op de sturing binnen het sociale domein. Het college startte met het aanvalsplan werk en inkomen . De financiën binnen het sociale domein blijven een zorgpunt.

De jaarrekening laat een totale omzet zien van ruim € 54 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 70.000. In de bijgestelde raming (2^e burap 2018) gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van € 476.000. Het definitieve resultaat is € 546.000 gunstiger dan verwacht. Uit de analyse blijkt dat het resultaat voor het merendeel ontstaat door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers.

Binnen het resultaat van € 70.000 zijn een aantal voordelen opgenomen waarvan de activiteiten doorlopen in 2019 (o.a. projecten BGT, buitenkans) en die voor overheveling in aanmerking zouden komen. Wij kiezen ervoor om deze voordelen niet over te hevelen omdat in 2018 al een forse greep uit de algemene reserve is gedaan, al een bedrag van € 538.784 is overgeheveld naar 2019 en voor een aantal taken al budgetten zijn opgenomen in de begroting 2019. Als voor deze activiteiten (zie bijlage 6) in 2019 de niet overgehevelde middelen toch nog (deels) nodig zijn informeren wij u hierover in de 2^e burap 2019.

Hiermee sluiten we een jaar af waarin we veel mooie resultaten gerealiseerd hebben. Een periode van vruchtbare samenwerking met elkaar. Het college bedankt hiervoor betrokken inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners in Cranendonck, en ook de medewerkers en raadsleden van de gemeente.

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft u inzicht in de opbouw van de programmarekening 2018 van de gemeente Cranendonck. De jaarstukken zijn opgebouwd uit drie hoofdcomponenten, namelijk het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen. Hieronder wordt per component de inhoud kort toegelicht.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit 3 onderdelen, namelijk de programmaverantwoording, de paragrafen en de majeure projecten.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel van de jaarstukken verantwoorden we het uitgevoerde beleid. De programma's zijn conform de programmabegroting 2018 opgenomen, namelijk:

- 1. Wonen + leven
- 2. Werk + economie
- 3. Recreatie + toerisme
- 4. Sociaal Domein
- 5. Bestuur + algemene dekkingsmiddelen
- 6. Overhead

We hebben per programma vervolgens de volgende informatie opgenomen:

- *De missie van het programma*
Hierin refereren we aan wat we willen bereiken per programma. Deze missies zijn overgenomen zoals vastgelegd in de programmabegroting 2018.
- *Wat hebben we bereikt?*
Hier laten we zien waar het gevoerde beleid zich in 2018 met name op gericht heeft en wat we daadwerkelijk bereikt hebben.
- *De producten*
Dit zijn de producten zoals vastgelegd in de Programmabegroting 2018. Per product is op hoofdlijnen toegelicht wat we bereikt hebben. Vervolgens geven we per product aan wat we willen bereiken en wat we hebben gedaan in 2018 om deze doelen te bereiken. Om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken werken we kleuren. De eerste kolom geeft de kleur aan hoe de stand van zaken was bij de 2e Burap 2018. De tweede kolom geeft de kleur aan van de stand van zaken bij de jaarrekening. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen	Loopt volgens (bijgestelde) planning van 2018, of is reeds volledig gerealiseerd in 2018.
Oranje	Loopt achter op planning, maar realiseren we wel binnen de voorgenomen kaders van 2018.
Rood	Niet gerealiseerd in 2018. We geven aan welke maatregelen genomen moeten worden of lichten toe waarom het niet gerealiseerd kan worden

- *Effect- en prestatie-indicatoren*
De effect- en prestatie-indicatoren zijn geactualiseerd naar de huidige inzichten. In alle programma's benoemen we de effectindicatoren die betrekking hebben op het programma. De effectindicatoren ontleen we aan "Waar staat je gemeente". De laatste meting die is ingevuld dateert van najaar 2018. In september 2018 zal een nieuwe meting worden uitgevoerd, waaruit zal blijken wat de status van de effectindicatoren op dat moment is. De openbaarmaking daarvan is medio maart 2019. Bij het interpreteren van de effectindicatoren vragen wij u hiermee rekening te houden.
- *Beleidsindicatoren*
Per programma benoemen we conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal nieuwe beleidsindicatoren.
- *Relatie met verbonden partijen*
Per programma benoemen we beknopt de verbonden partijen die een relatie hebben met het betreffende programma. Dit bevordert het integrale beeld (nieuwe BBV-richtlijn).

- *Overzicht baten en lasten*
Per programma is een totaaloverzicht van de kosten toegevoegd.
- *Verantwoording afwijkingen*
Per product is een analyse van de financiële afwijkingen toegevoegd. Aangezien de cijfers afgerond worden op duizendtallen, kan het voorkomen dat er kleine afwijkingen voorkomen tussen de tabellen en de analyse hierop.

Paragrafen

Conform de verslagleggingsregels voor het opstellen van de jaarstukken is een aantal paragrafen opgenomen:

- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Informatieveiligheid
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Subsidies

De paragraaf Subsidies en informatieveiligheid is niet verplicht.

Majeure projecten

Bij de kadernota 2012 zijn de majeure projecten geïntroduceerd om inzicht te krijgen in ontwikkelingen die substantiële consequenties hebben. In de programmarekening geven we verantwoording per majeur project. De volgende projecten hebben per 31 december 2018 de status 'majeur project':

- Ontwikkeling wegenstructuur
- Centrumplan Budel
- Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'
- Bestemmingsplan DIC
- Baronie van Cranendonck

Per majeur project geven we de status en de voortgang aan.

Jaarrekening

Het tweede hoofdcomponent, de jaarrekening, bestaat uit 2 onderdelen, namelijk de staat van baten en lasten en de balans. Beide onderdelen zijn voorzien van een toelichting.

Bijlagen

In het derde en laatste hoofdcomponent is een aantal bijlagen ter toelichting opgenomen. Te weten:

- Staat van reserves en voorzieningen
- Overzicht investeringen
- Overzicht incidentele baten en lasten
- SISA-verantwoordingsinformatie
- Overzicht over te hevelen budgetten
- Overzicht kerngegevens
- Baten en lasten per taakveld
- Lijst met afkortingen

Jaarverslag 2018

Programmaverantwoording

Programma 1: Wonen + Leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel heeft een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden voor zover deze zichzelf bedruipen.

Producten:

1. Wonen
2. Verkeer & vervoer
3. Openbare voorzieningen
4. Openbare ruimte

Wat hebben we bereikt?

Product Wonen

Woonvisie

In januari 2018 stelde uw raad de Woonvisie 2018-2030 vast. Dit stuk vormt de basis voor het woonbeleid van de komende jaren. Met de vaststelling van het Actieplan van de Woonvisie wordt sturing gegeven aan de uitvoering van deze visie.

Gebiedsaanpak Budel Schoot

In Budel-Schoot wordt met inwoners en stakeholders van Budel-Schoot gewerkt aan verbetering van de leefbaarheid. Hiervoor is de Gebiedsaanpak Budel-Schoot, met een uitvoeringsplan 2019-2022 opgesteld.

Woonwensenonderzoek

In Maarheeze is samen met de Bewonersraad en woCom een woonwensenonderzoek uitgevoerd. Dit vormt de basis voor een integrale planning voor de lopende bouw-, en transformatieplannen in Maarheeze.

Woningcorporatie/volkshuisvesting

De gemeente en woCom geven uitvoer aan de prestatieafspraken en stellen samen met de bewonersraad opnieuw de prestatieafspraken vast.

Cijfers

In 2018 voegden we in totaal 76 woningen toe, daarnaast namen we 70 woningen in aanbouw. Uw raad stelde diverse plannen vast zoals de gebiedsvisie voor de Neerlanden, het principeverzoek voor transformatieplannen van de Rabobank en de Jumbo, Garage Verhoeven en diverse andere kleinere locaties.

Voor de kernen van Budel-Schoot en Gastel werd een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. Het aantal vastgestelde bestemmingsplannen in 2018 betreft 13.

Gemeente Cranendonck 2018	
Aantal woningen gerealiseerd	103
Aantal woningen onttrokken	27
Resultaat totaal woningbouw	76
Aantal woningen in aanbouw genomen	70
Aantal bestemmingsplannen	13
Aantal positief verleende vergunningen	130

Buitengebied

We staan voor een transitie van ons buitengebied. Door onder andere een sterk terugtrekkende agrarische sector ontstaat er meer ruimte voor alternatieve gebruiksfuncties. In 2017 is gestart met het project 'Buitenkans!', een perspectief voor de toekomst' waarin op zoek wordt gegaan naar een nieuwe balans tussen de 3 p's (planet, people, profit) voor het buitengebied. Inwoners en ondernemers worden gestimuleerd om in beweging te komen en na te denken over hun eigen toekomst. Inmiddels hebben we 200 persoonlijke gesprekken gevoerd. Waarbij aandacht is voor het leefbaar houden van het buitengebied door met elkaar maatschappelijke thema's als leegstand vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, landschappelijke kwaliteitsverbetering en ondermijning aan te pakken.

Ter ondersteuning van het planproces is een netwerk opgebouwd waarin kennis en ervaring wordt gedeeld met betrekking tot vraagstukken in het buitengebied. Er is nadrukkelijk ingezet op communicatie over beschikbaarheid van ondersteunende maatregelen. Gemeente Cranendonck is inmiddels koploper van de voucherregeling van de provincie Noord Brabant (VABimpuls), die helpt bij het vinden van oplossingen voor leegstand in het Brabantse buitengebied.

Burgerparticipatie

Afgelopen jaar is participatie een belangrijke pijler geweest binnen de organisatie. Er is een denktank opgericht (genaamd VONCK!) waarin samen met inwoners gezocht wordt naar nieuwe wegen om inwonerbetrokkenheid in Cranendonck (onorthodox) vorm te geven/uit te breiden.

Er is een traject gestart waarin individuele medewerkers en afdelingen binnen de gemeente gefaciliteerd en getraind worden om hun werk anders in te richten. In elk zelfsturend team is een ambassadeur burgerparticipatie benoemd. De ambassadeurs kwamen in 2018 een aantal keren bij elkaar om ervaringen te delen en een gezamenlijke werkwijze te ontwikkelen om burgerparticipatie te borgen in ieders werk.

Dat collega's het betrekken van inwoners steeds meer als integraal onderdeel van hun werkzaamheden zien, blijkt uit projecten als Buitenkans, Afval, Neerlanden 2, Centrumplan Budel en gebiedsvisie Budel-Schoot. Bij elk project wordt vooraf bepaald wat de kaders zijn, op welke wijze inwoners hun ideeën kenbaar kunnen maken en kunnen meedoen. Dit is niet standaard via een informatieavond op het gemeentehuis. Steeds vaker vinden we andere manieren om ervoor te zorgen dat iedereen zijn stem kan laten horen, op het moment en de manier waarop het de inwoner uitkomt. Deze trajecten zijn altijd maatwerk.

Het digitaal burgerplatform ONS Cranendonck was in 2018 één van de instrumenten om burgerparticipatie vorm te geven. Na lancering in 2017 is begin 2018 het gebruik en het aantal nieuwe aanmeldingen afgenomen. In mei 2018 heeft een evaluatie plaatsgevonden. Naar aanleiding van de evaluatie is een interne en externe campagne opgezet en uitgevoerd. Ten aanzien van het gebruik zijn samen met leverancier Citizenlab mogelijkheden onderzocht om het platform te verbeteren. Dit heeft geleid tot de lancering van een app. De pilot loopt door in 2019; definitieve besluitvorming vindt plaats in het tweede kwartaal.

Duurzaamheid

2018 was een succesvol jaar voor zonne-energie. Door gebruik te maken van het regionale project De Groene Zone hebben 386 inwoners onder gunstige financiële voorwaarden zonnepanelen aangevraagd, 90 contracten zijn afgesloten en 64 installaties uitgevoerd. Dit project loopt door in 2019. Ook zijn er bij Nyrstar een groot aantal zonnepanelen geplaatst op de zogenaamde jarosietvelden. In totaal leveren deze panelen 48 miljoen kilowattuur stroom. Dit staat gelijk aan het energiegebruik van 16.000 huishoudens.

Eind 2018 is ook het traject actualisatie duurzaamheidsnota opgestart welke in de eerste helft van 2019 wordt opgeleverd.

In 2018 zijn intensieve trajecten opgestart in het kader van het afvalbeleidsplan om met de kernen de hoeveelheid restvuil van inwoners te verminderen. Dit traject loopt door in 2019. Evenals het klimaatbestendig Cranendonck traject, waar het klimaatbestendiger maken van onze leefomgeving het uitgangspunt is.

Product Verkeer & Vervoer

Wat hebben we bereikt?

In 2018 is de pilot tegen het sluipverkeer voortgezet en zijn de benodigde stappen gezet in de planvoorbereiding voor definitieve maatregelen tegen het sluipverkeer. Ook de lobby voor het hoger op de politieke agenda plaatsen van de A2 problematiek is voortgezet en heeft ertoe geleid dat er aanvullende middelen vanuit het Rijk beschikbaar komen voor de uitwerking van fiets en OV maatregelen.

In 2018 is eveneens een verkenning uitgevoerd naar de snelfietsroute of snelle fietsroute tussen Weert en Eindhoven. Hier wordt in 2019 een vervolg aan gegeven.

Product openbare voorziening

In verschillende kernen is een intensief traject doorlopen met betrekking tot de gemeenschapshuizen. Voor De Borgh is de bouw gestart en zijn de plannen voor de inrichting en exploitatie verder uitgewerkt. Voor de Schakel en de Schaapskooi zijn intensieve trajecten opgestart om deze kernen zelf aan zet te laten bij de realisatie van de gemeenschapshuizen. Met de exploitant van de Smeltkroes zijn verdere gesprekken gevoerd over een opvolger.

Product openbare ruimte

Voor de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de verschillende woonkernen binnen de gemeente Cranendonck is het van groot belang dat de openbare ruimte op orde is. Uit periodieke monitoring uitgevoerd in 2018 van de openbare ruimte blijkt dat de gerealiseerde kwaliteit voldoet aan het streefniveau. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

	2 ^e burap	Eind 2018	Resultaat: wat hebben we in 2018 gedaan?
1. Wonen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente wil – in nauwe samenwerking met haar inwoners - de kwaliteit van leven behouden en/of versterken. Dat doen we door enerzijds het voorzieningenniveau te handhaven en waar mogelijk te versterken en anderzijds door het waarborgen van een goede, gezonde en duurzame woonomgeving en ondernemersklimaat. Daarvoor is een goede ruimtelijke kwaliteit, en behoud en ontwikkeling van natuur van belang. Diversiteit en kwaliteit gaan boven kwantiteit, inbreiding voor uitbreiding. Dit is van belang voor het leefbaar houden van alle kernen en daarmee de gehele sociale cohesie.			

Realisatie nieuwe beleidsvoornemens			
Omgevingswet			De omgevingswet treedt in 2021 in werking. Vooruitlopend hierop doen we al ervaring op met de manier van werken die de Omgevingswet beoogd met o.a. de Vergunningenkamer en Regiekamer. Het doel is verbetering van de dienstverlening, van participatie en het maken van een integrale afweging. Verder zijn we gestart met de inventarisatie van het beleid en de verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, als voorbereiding voor het opstellen van een Omgevingsvisie. Daarbij anticiperen we voor het buitengebied (Buitenkans!) qua planvorming op de Omgevingswet. Zo wordt het ontwikkelperspectief voor het buitengebied een van de bouwstenen voor de omgevingsvisie.
Wonen			In januari 2018 is de Woonvisie 2018-2030 vastgesteld. Vervolgens stelde het college het Actieprogramma Woonvisie vast. Er zijn 76 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad. Vanuit het Ministerie helpt het 'versnellingsteam woningbouw' om extra versnelling te bewerkstelligen.
Transformatie woningen Budel-Schoot			De gebiedsaanpak en actieprogramma Budel-Schoot is vastgesteld. De bewoners zijn erg positief over de samenwerking waarmee dit plaatsvond. De uitvoer van het actieprogramma wordt samen opgepakt met woCom en Budel-Schoot, sociaal makelaar e.a. Zo start woCom een pilot doorstroom en voeren we een woonwensenonderzoek uit in Budel-Schoot.
Blijverslening/starterslening/duurzaamheidslening			Deze leningen vragen om flinke voorschotten. Uit financieel oogpunt is daarom vooralsnog geen start gemaakt. In de begroting 2019 is de planning getemporiseerd.
Duurzaamheid: - Duurzaam bouwen - Zonnepanelen			Het regionaal zonnepanelenproject De Groene Zone is een succes in Cranendonck. De eerste zonnepanelen zijn inmiddels geplaatst en het project loopt door in 2019. ER is medewerking verleend aan de start van zonneparkproject bij Nyrstar in Budel. Het zonnepark bij Nyrstar is met 170.000 zonnepanelen een van de grootste zonneparken in Nederland. Het moet jaarlijks 48 miljoen kilowattuur stroom opleveren voor de consumentenmarkt. Dit staat gelijk aan het energiegebruik van 16.000 huishoudens.
Actualiseren Welstandsnota			Cultuurhistorie is meegenomen in lopende bestemmingsplannen. De welstandskaat wordt geactualiseerd en wordt opnieuw ter vaststelling aangeboden in 2020.
Omgevingsbeleidsplan 2019-2022			Dit is in A2 verband opgepakt. Er is een concept uitvoerings- en

			handhavingsbeleidsplan opgesteld ten behoeve van Wabo taken en IBT toezicht. In 2019 wordt een breed omgevingsbeleidsplan afgerond waarin naast Wabo taken ook andere handhavingstaken aan bod komen (zoals APV, evenementen)
Realisatie overige resultaatafspraken			
Corporaties: opstellen, vaststellen(november 2017) en uitvoeren prestatieafspraken 2018-2022			De prestatieafspraken 2017 en 2018 zijn geëvalueerd. Nieuwe afspraken voor 2019 zijn vastgesteld. Met woCom is afgesproken dat in mei 2019 duidelijk is waar ze de opgave aan sociale (huur)woningbouw tot 2030 gaan realiseren.
Cultuurhistorische waardenkaart en welstandsnota			Cultuurhistorie wordt opgenomen in lopende bestemmingsplannen. De Cultuurhistorische Waardenkaart wordt verder aangevuld en deze wordt vervolgens omgezet in een nieuwe Welstandskaat. Deze wordt ter vaststelling aangeboden in 2020.
Uitvoeringsparagraaf structuurvisie			Deze is aangeboden als bijlage bij de begroting 2019 en vastgesteld. Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het programma. Bij de begroting 2020 wordt het uitvoeringsprogramma 2020 vastgesteld.
Actualisatie duurzaamheidsnota			De duurzaamheidsnota is in ontwikkeling en wordt naar verwachting in de eerste helft van 2019 afgerond.
Realisatie bestaand beleid			
Ontwikkelperspectief Buitengebied (Buitenkans)			Het opleveren van het ontwikkelperspectief voor het buitengebied in het 4 ^e kwartaal van 2018 is niet gelukt. Het ingezette proces levert veel beweging op bij ondernemers en inwoners in het buitengebied. De informatie die dat oplevert gebruiken we voor een beter ontwikkelperspectief. Het ontwerp-ontwikkelperspectief wordt in 2019 opgeleverd.
Centrumplan Budel			We verwijzen voor een toelichting naar het onderdeel Majeure projecten
Centrumvisie Maarheeze			<u>Herinrichting Stationsstraat en rioolvervanging</u> De raad heeft het herinrichtingsontwerp van de Stationsstraat inclusief financiering eind januari 2018 vastgesteld. Tevens is in het kader van het vGRP 2017-2021 toestemming gegeven om de aanleg van een gescheiden rioolstelsel tegelijk met de herinrichting te realiseren. (afkoppeling van het hemelwater in de Stationsstraat en een deel van de Sterkselseweg). Twee klankbordgroepen hebben zich gedurende 2018 gebogen over de (her)inrichting van de Stationsstraat en de verkeerssituatie van de Sterkselseweg. Samen met deze klankbordgroepen zijn twee definitieve ontwerpen opgesteld. Deze ontwerpen vormen het vertrekpunt

			voor de verdere technische uitwerking en uitvoering van het project. <u>Tunnel A2</u> Dit project is komen te vervallen. <u>Overige ontwikkelingen</u> Bij de uitvoering van de werkzaamheden in de Stationsstraat houden we rekening met toekomstige ontwikkelingen. Immers de visie is meer dan enkel de herinrichting, in een haalbare en betaalbare volgorde zullen de deelprojecten elkaar opvolgen.
2. Verkeer & vervoer			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck biedt aan iedereen een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem. Hierbij staat de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Dit doen wij samen met verschillende overheden, inwoners en het bedrijfsleven. Er is bestendigheid in de maatschappelijke doelen, flexibiliteit in de planning en effectiviteit in de handhaving van normen en beleidsregels.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV)			De projecten aanpassingen Gravenkasteel en Grensweg Gastel, maatregelen sluipverkeer, onderzoek snelfietspad en bereikbaarheidsagenda zijn voor 2018 afgerond. Het project sluipverkeer loopt in 2019 nog verder door. Het onderzoek naar verbetering kruising Meemortel – Burg. Van Houtstraat en verbetering fietsinfrastructuur is in 2018 opgestart en loopt in 2019 door. De duurzaam veilige inrichting van de Damenweg in Soerendonck en de Gastelseweg – Waalstraat is doorgeschoven naar 2019 en wordt gecombineerd met onderhouds- en rioleringswerkzaamheden.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Operationeel uitvoeringsplan Wegen 2018			Uitvoering onderhoud wegen is uitgevoerd volgens de planning.
Vervangingen wegen planjaar 2018			De projecten voor de vervangings-investeringen zijn allen in 2018 opgestart. Een deel is in 2018 afgerond, een ander deel loopt nog door in de eerste helft van 2019. Dit komt voornamelijk door beperkte uitvoeringscapaciteit bij de aannemers en afstemming met overige werken. De projecten lopen als volgt: • Fietspaden Geuzendijk gereed. • Gravenkasteel gereed. • Gastelseweg in voorbereiding. Project wordt integraal afgestemd met verkeersmaatregelen en het rioleringsproject “Blauwe Ader” voor het afkoppelen van het regenwater. Uitvoering realisatie begin 2019.

			- Damenweg in voorbereiding. Project afgestemd met verkeersmaatregelen en rioleringen. Uitvoering realisatie in 2019. - Bermverbeteringen smalle wegen 2018. Gedeeltelijk uitgevoerd in 2018 afronding voorjaar 2019.
3. Openbare voorzieningen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Behouden en waar mogelijk vergroten van de leefbaarheid van de kernen van Cranendonck. Basisvoorzieningen en de directe betrokkenheid van de inwoners zijn daarvoor belangrijke voorwaarden.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemens			
Gemeenschapshuizen, evaluatie van doelen en geldstromen samen met de gebruikers			Er ligt een brede evaluatie die nog verder moet worden uitgewerkt.
Samenwerking zorgaanbieders			Lokale zorgaanbieders organiseren naar behoefte een netwerkbijeenkomst. Naast het doel algemene voorzieningen in de kernen te bevorderen wordt het door de zorgaanbieders gezien als een goed instrument om de samenwerking te stimuleren. Met ingang van 2019 beschouwen we de netwerkbijeenkomst als een regulier overleg.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Ver-/nieuwbouw De Borgh			De ver-/nieuwbouw ligt op schema en de oplevering is voorzien voor eind 2019. De kosten staan onder druk door enkele onvoorziene werkzaamheden. Tijdens de sloopwerkzaamheden is bv gestuit op asbest. Ten aanzien van het beschikbaar gestelde budget is met het bouwteam (directievoerder, architect en ontwikkelaar) nadrukkelijk afgesproken dat aanpassingen budgetneutraal moeten worden ingepast.
Nieuwbouw De Schakel			De onderzoekende gesprekken om te komen tot meer draagvlak zijn in een afrondende fase. Het initiatief tot realisatie van een gemeenschapshuis ligt bij de inwoners van Budel-Dorplein. De gemeente geeft hierbij de randvoorwaarden aan. Bij de begrotingbehandeling 2019 is besloten om het initiatief meer in het dorp te leggen en de inwoners zelf aan zet te laten.
Nieuwbouw De Schaapskooi			De gemeente is met de gemeenschap in Gastel het gesprek aan gegaan over hoe het initiatief meer bij de gemeenschap kan worden belegd, waarbij wij meer willen overleggen dan opleggen, meer aanvullen dan zelf invullen meer inspireren dan afdwingen en, tot slot, meer aansluiten dan afsluiten. Hier wordt in 2019 een verdere invulling aan gegeven d.m.v. het ontwikkelen van de kaders en randvoorwaarden. Bij de begrotingbehandeling 2019 is besloten om

			het initiatief meer in het dorp te leggen en de inwoners zelf aan zet te laten.
4. Openbare ruimte			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving is van belang: voor de eigen inwoners, voor bedrijven en natuurlijk ook voor toeristen en recreanten. De openbare ruimte speelt ook een belangrijke rol in de leefbaarheid op andere fronten. Openbare ruimte is bijvoorbeeld onmisbaar binnen een gemeente vanwege milieukwaliteit, waterberging en een gezonde leefomgeving. Openbare ruimte is toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar voor iedereen. Als randvoorwaarde geldt dat de buitenruimte in eigendom en of beheer is bij de gemeente. Onze inwoners wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Actualisatie milieuvergunningen			Doorlopend is er een oplopend aantal aanvragen voor milieuvergunningen, dit komt door de aantrekkende economie en projecten zoals Buitenkans en Intensivering Toezicht Veehouderijen (ITV). De kosten hiervoor liggen bij de gemeente, deze kunnen niet d.m.v. leges worden gedekt.
Actuele aandachtspunten en ontwikkelingen milieu			Het opstellen van regionaal beleid is verplicht vanuit het Bor. Voor milieutoezicht is het regionaal operationeel kader milieutoezicht opgesteld. Dit beleid is vastgesteld door het algemeen bestuur van de ODZOB. In de eerste helft van 2019 wordt dit ter vaststelling aan het college aangeboden. Dit beleid zal na vaststelling zorgen voor flink hogere kosten van toezicht en handhaving op milieu voor gemeenten vanaf 2019. Hier is in de begroting vanaf 2020 al meerjarig budget voor opgenomen.
Afvalbeleidsplan			In 2017 is het afvalbeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad. In 2018 en eerste helft 2019 werkt de gemeente samen met inwoners scenario's uit om te komen tot een nieuw inzamelsysteem. In de loop van 2019 wordt een besluit hierover voorgelegd aan de gemeenteraad.
Inzicht bodemkwaliteit			Om medewerkers veilig te laten werken en onder de juiste condities in verontreinigde grond, wordt een bodem- en veiligheidsapp ontwikkelt. Deze app geeft duidelijkheid welke veiligheidsmaatregelen worden genomen en wanneer de Wet bodembescherming van toepassing is. De applicatie wordt in de loop van 2019 gerealiseerd.
Klimaatbestendig Cranendonck			In het kader van het vGRP bereidt Gemeente Cranendonck zich voor op het klimaat wat verandert. Ook vanuit het Rijk worden verplichtingen opgelegd. Hiervoor is in 2018 gezamenlijk met stakeholders een klimaatvisie, -kaart en uitvoeringsagenda opgesteld. In 2019 wordt dit verder uitgewerkt.

Realisatie overige resultaatafspraken			
Realiseren investeringen voor de riolering in 2018 voortvloeiend uit vGRP 2016-2020 en het restant van de investeringen van het krediet van 2017.			Het investeringsprogramma voor 2018 wordt grotendeels doorgeschoven naar 2019. In het programma voor 2018 zijn drie projecten opgenomen: - Investerings fase I Stationsstraat - Bijdrage wegenprojecten - Hemelwaterprojecten afkoppelkansen Naar verwachting zal het integrale definitieve ontwerp en bestek van fase 1 Stationstraat in het derde kwartaal van 2019 worden aanbesteed. Het krediet van 2018 voor fase 1 zal samen met het krediet van 2019 voor fase 2 in 2019 en 2020 worden ingezet. In 2018 is gestart met de voorbereiding van de renovatie van de Gastelseweg. Vanuit riolering is een bijdrage voorzien voor aanleg van een blauwe ader. Uitvoering van dit project wordt verwacht in de tweede helft van 2019. In 2018 zijn voorontwerpen opgesteld voor een kleinere projecten gericht op afkoppelen van verhard oppervlak, voor de periode 2018 tot en met 2020. De eerste projecten zijn voorbereid en worden in 2019 uitgevoerd. Voorbereiding van overige projecten voor het krediet van 2018 zal plaatsvinden in het eerste en tweede kwartaal van 2019 en uitvoering deels in de tweede helft van 2019.
Actualiseren basisrioleringsplan 2012			Met waterschap de Dommel is afgesproken dat het voor het basisrioleringsplan (BRP) nodig is te kunnen beschikken over de resultaten van waterkwaliteitsmetingen vanuit het Kallisto project Soerendonk in het kader van de Kader Richtlijn Water. Zodra deze rapportage beschikbaar is kan de actualisatie van het basisrioleringsplan worden opgepakt, naar verwachting de tweede helft van 2019. Zie ook de kapitaalgoederenparagraaf.
Speelplekken			In overleg met de bewoners wordt er opnieuw gekeken welke locaties er behouden blijven en welke niet. De bestaande speelplaatsen en speeltoestellen gaan we door middel van een natuurlijk verloop af laten vloeien tot we aan het besloten aantal speelplaatsen uitkomen. Dit wil zeggen dat we speeltoestellen op een locatie die komt te vervallen blijven onderhouden tot ze niet meer te repareren zijn. In de tussentijd evalueren we de speelplekken.
Integraal beheer openbare ruimte (IBOR), halfjaarlijkse monitoring garantieniveau			De halfjaarlijkse monitoring garantieniveau is uitgevoerd in mei en in oktober 2018. De verplichte VTA (boom) controle is

			afgerond, hieruit komt een werkplan voor 2019 en verder. Het bomenbeheerplan is eind 2018 in concept gereed. Hieruit komt een werkplan voor 2019 en verder in combinatie met het VTA werkplan. In 2018 is het groenbeheerplan opgepakt en zal medio april 2019 afgerond worden, waarna een werkplan opgesteld wordt.
--	--	--	--

Effectindicatoren

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden Gerealiseerd*			
			2018		2018*	
% aantal woningen gereed / totaal regionaal woningbouwprogramma 2017-2022 (opgave is 70 woningen per jaar)	65%	BAG / MRE	70%		100%	
Tevredenheid inwoner over verkeersveiligheid	6,4	WSJG	6,4		5,5	
Tevredenheid inwoner openbaar vervoer in gemeente	6,7	WSJG	6,7		6,0	
Tevredenheid inwoner over openbare ruimte	6,2	WSJG	6,6		6,56	
Tevredenheid inwoner over welzijnsvoorzieningen	6,4	WSJG	6,4		6,5	

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	2016	6,9	7,4
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	2016	11,3%	9,5%
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2016	75	189
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2015	0,1%	12,2%
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2016	6	7,2

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is terug te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Doel: De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en 21 gemeenten taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	387	419	499	257	310	350	430

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 1.1 Openbare Ruimte	-6.176	-4.687	-423	-5.110	-5.679	-569
BELEIDSVELD 1.2 Openbare Voorzieningen	-1.111	-1.095	137	-958	-979	-21
BELEIDSVELD 1.3 Verkeer & Vervoer	-2.963	-2.809	175	-2.634	-2.643	-9
BELEIDSVELD 1.4 Wonen	-2.172	-1.358	-315	-1.673	-1.561	112
Totaal Lasten	-12.421	-9.949	-427	-10.375	-10.862	-486
Baten						
BELEIDSVELD 1.1 Openbare Ruimte	4.405	3.962	147	4.109	4.670	562
BELEIDSVELD 1.2 Openbare Voorzieningen	91	396	-250	146	79	-67
BELEIDSVELD 1.3 Verkeer & Vervoer	84	36	0	36	36	-0
BELEIDSVELD 1.4 Wonen	713	512	381	893	1.022	129
Totaal Baten	5.294	4.906	278	5.184	5.807	623
Saldo voor resultaatbestemming	-7.128	-5.043	-149	-5.191	-5.055	136
Bestemmingen						
stortingen reserves	-299	-182	-155	-337	-337	-0
Onttrekkingen reserves	290		233	233	446	213
Bestemmingen per saldo	-9	-182	78	-104	109	213
Saldo na resultaatbestemming	-7.137	-5.225	-71	-5.295	-4.946	349

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Wonen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Woonvisie: de uitvoer van de woonvisie is goedkoper uitgevallen. Resterend bedrag is nog voorwaarde voor het kunnen uitvoeren van een woonwensenonderzoek in Budel-Schoot en mogelijk Budel. Actiepunten uit de Woonvisie.	I	+ 8			+ 8
Duurzaamheid – Door vertraging bij het opstellen van de duurzaamheidsnota zijn middelen in 2018 niet uitgegeven.	I	+ 16			+ 16
Vergunningen Hogere legesinkomsten dan verwacht doordat de leges van een aantal grotere bouwplannen niet waren voorzien in 2018.	I		+ 127		+ 127

Meer extern juridisch advies nodig voor juridische procedures dan voorzien. Verder zijn de werkelijke technische advieskosten lager dan begroot, door kortdurende uitval van personeel. Per saldo ontstaat een voordeel van 34k.	I	+ 34			+ 34
Buitenkans Uitgaven voor inhuur extra capaciteit is (onverwacht) lager uitgevallen. Reden is het niet tijdig beschikbaar zijn van benodigde specifieke kracht in de markt. Ook de kosten voor maken van kaartmateriaal is lager uitgevallen. Beide kostenposten komen niet te vervallen maar worden in 2019 alsnog verwacht.	I	+ 62			+ 62
Geringe afwijkingen	I	-8	+ 1	-24	-7
Totaal		+ 112	+ 128	-24	+ 216
Verkeer & Vervoer	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<u>Gladheidbestrijding</u> Door de indexering van de vaste kosten voor de inhuur van de gladheidbestrijding en winterse omstandigheden zijn er extra kosten gemaakt.	I	-27			-27
<u>Wegen</u> Op wegen zijn de kosten van de verkeersregelaars voor het project sluipverkeer A2 verantwoord. <i>Diverse kosten</i> De IBOR middelen voor vervangings-investeringen zijn in 2018 niet volledig ingezet. Het overgehevelde bedrag voor de route Randweg Oost wordt met € 11.000 verlaagd omdat hiervoor in 2018 al kosten zijn gemaakt.	I I I	-23 + 74 -11		+ 11	-23 + 74 0
Kleine afwijkingen diverse budgetposten		-22			-22
Totaal	I	-9	0	+ 11	+ 2
Openbare voorzieningen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Gemeenschapshuizen: In 2018 is geen huur voor de nieuwe Borgh ontvangen i.v.m. uitloop van de nieuwbouw De Borgh.	I		-45		-45
De oppervlakte van de bibliotheek De Kempen in de Smeltkroes in Maarheeze is kleiner geworden waardoor de huur is aangepast en lager is dan geraamd.	I		-12		-12

Naast het reguleren onderhoud waren extra onvoorziene kosten in 2018 bij de Smeltkroes voor het repareren van diverse lekkages bij kozijnen en het vervangen van enkele deuren.	I	-14			-14
Het overgehevelde bedrag voor de beheersvergoeding voor de Schakel wordt met €13.000 verlaagd omdat hiervoor in 2018 meer kosten zijn gemaakt.	I	-13		+ 13	
Mutaties reserve: Omdat de dekking van de Borgh in lijn is gebracht met de richtlijnen van de Bbv heeft geen toevoeging aan de onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen plaatsgevonden. In de raadsinformatiebrief van 11 december 2017 bent u hierover geïnformeerd.	I			250	250
Geringe afwijkingen		+ 6	-10		-4
Totaal		-21	-67	+ 263	175
Openbare Ruimte	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
VGRP, Riool					
Vrijvervalriolering	I	-60			-60
Het verschil wordt veroorzaakt doordat het kolkenzuigprogramma van 2017 (door late bladval) niet in 2017 is uitgevoerd maar in 2018. In 2018 is het kolkenzuigprogramma dus twee keer uitgevoerd. Verder heeft de laatste reinigings- en inspectieronde van de 8-jarige cyclus veel meerwerk gekend door sterke verontreinigingen van riolen.					
Mechanische riolering	I	-6			-6
Op het preventieve en correctieve onderhoudsprogramma zijn meer kosten gemaakt dan voorzien in verband met uit de inspectieronde gebleken gebreken.					
Onderzoek en planvorming	I	+ 94	+ 15		+ 109
Een aantal voorziene onderzoeken zijn in 2018 niet uitgevoerd, het betreft met name het BRP. Met waterschap de Dommel is afgesproken dat het voor het basisrioleringsplan nodig is te kunnen beschikken over de resultaten van waterkwaliteitsmetingen vanuit het Kallisto project Soerendonk. Deze metingen worden door het waterschap sinds 2016 uitgevoerd en zijn gericht op het bepalen van maatregelen ter bescherming van het oppervlaktewater in relatie tot de Kader Richtlijn Water. Naar verwachting komt er in de loop van 2019 een samenvattende rapportage beschikbaar vanuit het waterschap. Zodra deze rapportage beschikbaar is kan de actualisatie van het basisrioleringsplan worden opgepakt en hierop worden afgestemd. Dit zal naar verwachting in de tweede helft van 2019 zijn of in de eerste helft					

van 2020. Naast het BRP is er geen externe ondersteuning geweest bij actualisatie van beheercontracten.					
Baten De baten van de rioolheffing zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2018 de nieuwe rioolheffingsverordening van kracht is geworden. De baten zijn op voorhand niet exact in te schatten omdat deze mede afhangen van het drinkwaterverbruik. In het najaar van 2017 is bovendien een controle uitgevoerd op basis van de nieuwe verordening van het aantal heffingsplichtigen wat tot een hoger aantal aansluitingen heeft geleid dan voorheen.	I		+65		+65
Riolering aanleg en beheer Uitgavenposten Er zijn in 2018 meer inhuurkosten gemaakt dan voorzien, de formatie voor het product riolering is tijdelijk via inhuur aangevuld. Verder zijn heffings en invorderingskosten, bijdrage aan andere vakdisciplines en diverse kosten lager uitgevallen.	I	-36			-36
Inkomstenposten Het resultaat op het product riolering is in werkelijkheid 50K. Het onttrekking uit de voorziening is conform de begroting.	I		-65		-65
Overig De baten van de bijdragen van particulieren voor rioolaansluitingen waren lager dan begroot.	I		-6		-6
Afval: 45% hogere inkomsten milieustraat door veel meer aanbod van grof afval. Meerkosten afvalinzameling en verwerking door hoger aanbod milieustraat en toename ledigingen ca 7500 ledigingen. Deze inkomsten van het meerdere aanbod worden pas verrekend bij de eindafrekening Brabant Water in 2019 en als nog te ontvangen opgenomen in 2018. Geringe afwijkingen diverse kosten afval In de begroting zijn de opbrengsten en kosten voor afval PMD gesaldeerd opgenomen. Deze dienst voor de jaarrekening wel inzichtelijk te worden gemaakt.	I		+36		+25
	I	-108	+112		
	I	-15			
	I	-395	+395		
Groenvoorziening <u>Bossen</u> ; overschrijding uitgaven bio-gelden, deze kosten worden gedekt uit de reserve bio-gelden (791070)	I	-13		+13	
<u>Plantsoenen/laanbomen/bermen/sloten</u> : tijdens de areaal inventarisatie is gebleken dat er op onderdelen aanzienlijk meer groen aanwezig is,					

dit werkt kostenverhogend. De wettelijke verplichting m.b.t. water- en slootbeheer is uitgevoerd en brengt extra kosten met zich mee i.v.m. verstopte duikers en “verzande” sloten.	S	-48			-48
Milieu Er is een lichte overschrijding van 17,5k. In de 2 ^e burap zijn financiële middelen bijgeraamd i.v.m. tekorten als gevolg van kosten van drugsafvaldumpingen, meer vergunningen/meldingen en enkele handhavingszaken. Deze inschatting is iets te ruim geweest.	I	+ 20	-2		+ 18
Dekking kapitaallasten	I			-50	-50
Overige afwijkingen	I	-2	+ 12		+ 10
Totaal		-569	+ 562	-37	-44
Totaal structureel		-48			-48
Totaal incidenteel		-439	+ 623	213	+ 397
Totaal programma		-487	+ 623	+ 213	+ 349

Programma 2: Werk + economie

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck profileert zich als gemeente waar ondernemers zich graag vestigen en gevestigd blijven. Hierbij neemt de gemeente een duidelijke positie binnen Brainport, Keyport en de regio in.

Producten:

1. Economie
2. Ondernemen

Wat hebben we bereikt?

Product Economie

2018 stond binnen het product Economie in het teken van de eerste stap van 'Visie naar uitvoering'.

De uitvoering van de visie 'Economisch Cranendonck' startte in 2018 en hier wordt de komende jaren verder op ingezet. Met een gemeenschappelijke koers wordt gezamenlijk de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven versterkt en verduurzaamd.. Het behoud en de versterking van onze 193ste plek op de lijst van de meest MKB-vriendelijkste gemeente in Nederland is ons streven. Vanuit verbinding bouwt Cranendonck samen aan een duurzame toekomst.

Begin 2018 is afgetrapt met een zevental gebiedsafhankelijke bijeenkomsten rondom het hoofdthema 'Werkplaatsen van de toekomst'. Via presentaties over ondermijning en veiligheid, en de dialoog rondom de thema's (duurzaamheid, huisvesting en bereikbaarheid, veiligheid en arbeidsmarkt) een goed beeld ontstaan wat ondernemers ervaren en wat zij verwachten van een toekomstbestendige werkomgeving. Belangrijke input rondom het nut en de noodzaak van een gemeentebreed Ondernemersfonds Cranendonck werd opgehaald. In totaal spraken we met bijna 150 ondernemers en werd duidelijk dat een gemeentebreed Ondernemersfonds een toegevoegde waarde kan zijn voor Cranendonck.

Daarnaast dachten we in 2018 ook gezamenlijk (overheid, onderwijs, samenwerkingsverbanden en bedrijfsleven) na over de doelgroepen op de arbeidsmarkt en de verschillende initiatieven die zich richten op een toekomstbestendige arbeidsmarkt van de gemeente Cranendonck. Met de ondertekening van de intentieovereenkomst door de founding fathers van Metalot werd gewerkt aan een haalbaarheidsonderzoek ter ontwikkeling van de organisatiestructuur. Daarnaast lag de focus op conceptontwikkeling, zodat Metalot als merk wordt neergezet en is er een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd.

Product Ondernemen

Voor 2018 zijn de opbrengsten omtrent de verkoop van reststroken gerealiseerd. Ook de opbrengsten voor de gemeentelijke eigendommen zijn gerealiseerd.

Samen met ondernemers is het onderzoek naar de verzelfstandiging van de weekmarkt uitgevoerd. De gezamenlijke conclusie is dat er onvoldoende draagvlak is om verzelfstandiging door te voeren.

	2 ^e burap	Eind 2018	Resultaat wat hebben we in 2018 gedaan?
1. Economie			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> In het raadsprogramma 'Samen Vooruit' staat dat de raad een impuls wil geven aan de lokale economie. Ook wil de raad zorgen voor een gunstig klimaat voor bestaande en nieuwe ondernemers. Als actiepunten is gegeven: ondernemers adequaat faciliteren. In gesprek met de ondernemers streven we naar het verminderen van de regeldruk en het verhogen van de juridische kwaliteit om inwoners en bedrijven niet onnodig te belasten.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Gebiedsvisie Nassau Dietz Kazerne			Er is gestart met de uitvoering van de bestuursopdracht voor de Nassau Dietz Kazerne. Het is de bedoeling om te komen tot een integrale gebiedsontwikkeling. De uitwerking van de herontwikkeling (30 ha) van het COA loopt en wordt rond mei 2019 afgerond. Mede als gevolg van externe factoren (PAS regelgeving, vervuiling, oude waterzuivering op het terrein etc.) lijkt integrale ontwikkeling nu niet mogelijk. Er zal meer duidelijkheid dienen te komen over de mogelijkheden en beperkingen van deze locatie.
Glasvezelonderzoek			De aanleg van glasvezel in het Cranendonckse buitengebied loopt vertraging op vanwege een onjuiste inschatting over graven in vervuilde grond. Afspraak met 'Glasvezel Buitenaf B.V.' dat in 2019 verder bodemonderzoek wordt uitgevoerd, om tot start van aanleg te komen in hetzelfde jaar. Gemeente Cranendonck heeft meegedaan met de eerste loting van de Europese subsidie wifi4EU. Gemeente Cranendonck is gedurende deze eerste ronde niet ingeloot. De gemeente blijft zoeken naar mogelijkheden om de kleine dorpen eveneens aan te sluiten op glasvezel.
Doorontwikkeling Metalot			De founding fathers van Metalot (Provincie, TU/e, Nyrstar en Gemeente) werken op dit moment aan een haalbaarheidsonderzoek ter ontwikkeling van de organisatiestructuur. Hiertoe hebben deze partijen in oktober 2018 een intentieovereenkomst ondertekend. Daarnaast ligt de focus op conceptontwikkeling, zodat Metalot als merk wordt neergezet waarin labels als Metalot Site, Metalot3C, MetaWorks, Metaluon en Metalot Nature een plek krijgen. Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de rol van de Cantine in het concept Metalot. Zodra het bestemmingsplan Duurzaam Industriepark Cranendonck onherroepelijk is, volgt verdere doorontwikkeling. Vanwege de landelijke PAS-problematiek ligt behandeling van deze zaak bij de Raad van State op dit moment stil. Voor de meest recente

			ontwikkelingen zie voortgangsrapportage bij majeure projecten.
Uitvoering Visie Economisch Cranendonck			De uitvoering van de Economische Visie is in 2018 gestart. Zo is er een begin gemaakt met het project Cranendonck Werkt! door het organiseren van een gezamenlijke brainstorm-bijeenkomst, waarbij de wensen van alle initiatiefnemers werd opgehaald. Er is besloten om onder de naam 'Cranendonck Werkt' een brug te slaan tussen alle krachten van Cranendonck, om zo efficiënter met tijd en gelden van alle partijen om te gaan. In 2019 wordt er gewerkt aan een gezamenlijke portaal, om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Daarbij is er ingezet op versterking van de regionale (Brainport en Keyport) én lokale samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid. Geslaagde voorbeelden hiervan zijn het beroepenfeest Weert on Stage, de stage- en banenmarkt Cranendonck Werkt!, de zesjarige techniekopleiding BIVAK (het BRAVO! College voor innovatief vakmanschap) en het project 'Business Roadmaps' (vanuit Keyport). Er heeft een actualisatie van de leegstands-inventarisatie uit 2016 voor de bedrijventerreinen in Cranendonck plaatsgevonden. In 2018 heeft er in samenwerking met het project Buitenkans! een masterclass plaatsgevonden om toekomstgericht ondernemen in het buitengebied te stimuleren, aangeboden door Keyport2020. In 2019 zal hier een vervolg aan worden gegeven via themabijeenkomsten. Het onderzoek naar de mogelijke invoering van een gemeentebreed Ondernemersfonds is afgerond. Alle input verwerkten we in een globaal actieprogramma dat de acties weergeeft per werkplaats. Het Ondernemersfonds draagt bij aan het behalen van de doelstellingen die zijn opgenomen in de Economische Visie. Er is een breed draagvlak voor het fonds onder de ondernemers. Besluitvorming rondom de invoering van het gemeentebreed Ondernemersfonds Cranendonck vindt eind maart 2019 plaats. In 2018 is het budget voor de Visie Economisch Cranendonck niet volledig uitgegeven.
Kansen over grenzen – Gebiedsvisie			Voor de meest recente ontwikkelingen zie voortgangsrapportage bij majeure projecten. In 2018 is het budget niet volledig uitgegeven. Reden hiervoor is dat de planning van 2018 niet volledig is gehaald.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Voor het verbeteren van het ondernemersklimaat voeren wij de volgende acties uit:			Voor het verbeteren van het ondernemersklimaat zijn de volgende acties uitgevoerd:

- o Het college bezoekt minimaal 10 bedrijven per jaar - o Uitvoeren communicatiestrategie vanuit de diverse communicatiekanalen, ook als schakel naar de economische samenwerkingsverbanden waarin Cranendonck participeert			- o Het college heeft 16 bedrijven bezocht. - o Dit jaar zijn er acht ondernemersupdates verzonden. Daarnaast is een algemeen e-mailadres aangemaakt, een logo ontworpen en is de website verder ingericht om het bedrijven contact centrum beter te positioneren.
In 2018 is er minimaal 7,5 hectare grond op bedrijventerrein Airpark verkocht			Met uitzondering van drie percelen, zijn alle gronden op bedrijventerrein Airpark II verkocht of in optie genomen. Dit heeft geresulteerd in het passeren van ongeveer 40.000 m² grond bij de notaris in 2018. Na de verlegging van de gasleiding passeert in 2019 de overige 3,5 hectare grond, welke verkocht is onder voorbehoud van de verlegging van de gasleiding. We zijn daarom gestart met de voorbereiding van de ontwikkeling van Airpark fase IIb. In het kader van de jaarrekening is een herziene grondexploitatiebegroting voor Airpark vastgesteld waarin fase IIb is opgenomen.
Inzet van de arbeidsmakelaar (zie programma 4)			De eerste plaatsing van bijstandsgerechtigden bij lokale ondernemers heeft plaatsgevonden. De zichtbaarheid van de arbeidsmakelaar is in gang gezet, bijvoorbeeld via een ondernemersupdate waarin succesverhalen werden gedeeld.
2. Ondernemen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De economie wordt ook gestimuleerd door ruimtelijke ontwikkelingen. Deze zijn vaak de dragers van economische activiteiten. Hierdoor is het van belang om dergelijke ontwikkelingen (grondexploitaties, pacht, enzovoort) te stimuleren. Dit beleidsveld bevat producten die daarin voorzien.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Realisatie overige resultaatafspraken			
Voortzetten verkoop reststroken			De opbrengsten zijn voor 2018 gerealiseerd.
Verzelfstandiging van de weekmarkt			Voor het oprichten van een eigen stichting is te weinig draagvlak onder de marktondernemers. De weekmarkt zal ook in de huidige vorm gefaciliteerd worden, aangezien de weekmarkt van toegevoegde waarde is voor de leefbaarheid van het centrum van Budel. De gemeenteraad is via een raadsinformatiebrief hierover in december geïnformeerd.
Verkoop gemeente eigendommen			De taakstelling van €75.000 behaald.

Effectindicatoren

Pijler	2016 - resultaat	2018	2018
		Raming	Werkelijk
Tevredenheid van de ondernemer over de dienstverlening van de gemeente.	6,1 van 10 punten	6,5	6,3
Imago van de gemeente.	193 van de 246	183	201 van de 232
Communicatie en beleid van de gemeente.	1,7 van 4,0 punten	2	1,7
Beleving van de gemeentelijke lasten.	5,6 van 10 punten	5,8	5,5

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Functiemenging	%	LISA	2018	48,7%	52,8%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	2018	137,8	125,0

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

Keyport 2020

Doel:

Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix); een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.

Keyport 2020 is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. Deze partijen slaan de handen ineen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren onder één noemer: Keyport 2020. De gemeente Echt-Susteren heeft besloten per 1 januari 2018 het lidmaatschap te beëindigen.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	30	30	52	52	52	52	52

Metropoolregio Eindhoven

Doel: Het doel van de Metropoolregio is het organiseren van een adequate vorm van samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen overheid en maatschappelijke partners ter behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit en ruimte, zoals nader uitgewerkt in een regionale agenda. De MRE is een belangrijke belangenbehartiger van de regio richting de provincie Noord-Brabant. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Gemeentelijke bijdrage	287	270	274	286	286	286	286

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	-611	-699	-48	-748	-672	76
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	-2.621	-730	-716	-1.446	-6.829	-5.383
Totaal Lasten	-3.232	-1.429	-765	-2.194	-7.501	-5.308
Baten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	8	17	0	17	14	-3
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	2.132	707	408	1.115	6.512	5.397
Totaal Baten	2.141	724	408	1.132	6.526	5.394
Saldo voor resultaatbestemming	-1.092	-705	-356	-1.062	-976	86
Bestemmingen						
stortingen reserves	-656	0	-63	-63	-1.583	-1.520
Onttrekkingen reserves	836	0	538	538	1.402	864
Bestemmingen per saldo	180	0	475	475	-181	-656
Saldo na resultaatbestemming	-912	-705	119	-587	-1.156	-570

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Economie	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<u>Economische visie</u>		+ 33		-11	+ 22
Vanuit de visie Economisch Cranendonck werken we aan verschillende thema's, gericht op arbeidsmarkt, vestigings en ondernemersklimaat, regionale samenwerking, bereikbaarheid, bedrijventerreinen en agribusiness.					
In 2018 hebben we 33k minder uitgegeven dan verwacht. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2018 een start is gemaakt met het project Cranendonck Werkt! via het organiseren van een gezamenlijke brainstorm-bijeenkomst. Er is in 2018 een werkgroep opgestart om hier invulling aan te geven. Aangezien het onderzoek in					

2018 meer tijd in beslag nam, zal in 2019 vol worden ingezet op het opstellen van een plan van aanpak. In 2019 lopen de werkzaamheden voor de economische visie door. Daarom zijn in de 2 ^e burap 2018 middelen overgeheveld naar 2019. Om deze werkzaamheden uit te voeren is een gedeelte van het voordeel van 33k (11k) nodig. Een bedrag van 22k komt daardoor ten gunste van het resultaat.					
<u>Kansen over grenzen</u> Voor de meest recente ontwikkelingen zie de voortgangsrapportage bij majeure projecten. In 2018 is het budget niet volledig uitgegeven. Reden hiervoor is dat de planning van 2018 niet volledig is gehaald.		28		-28	
Diverse afwijkingen		15	-3		12
Totaal		76	-3	-39	34
Ondernemen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Zakelijke rechten en gronden: In 2018 zijn extra juridische kosten gemaakt, doordat er veel zaken van verjaring zijn geweest. Ook is er een rechtszaak geweest.	I	-20			-20
Er heeft een bodemsanering plaatsgevonden van het perceel aan de Fabrieksstraat 59, dit brengt hogere kosten met zich mee.	I	-15			-15
De opbrengst pacht is hoger dan geraamd	I		+ 20		+ 20
Geringe afwijkingen		-13	+ 5	-2	-10
Grondexploitatie:					
-Minder kosten Baronie dan geraamd	I	+ 73		-73	0
-Afwaardering grondexploitatie voormalig politiebureau	I	-37		+ 37	0
-Storting reserve ruimtelijke kwaliteit i.v.m. verkochte m2 grond welke gedekt wordt uit de algemene reserve grondexploitatie	I			-366	-366
	I			+ 366	+ 366
-Verlies nemen diverse plannen	I			+ 534	+ 534
-Winst nemen diverse plannen	I			-1.113	-1.113
-Mutaties boekwaarden grondexploitatie, voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.	I	-5.372	+ 5.372		0

Totaal		-5.383	+ 5.397	-617	-603
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		-5.307	+ 5.394	-656	-570
Totaal programma		-5.307	+ 5.394	-656	-570

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en derden een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

Producten:

1. Sport
2. Cultuur
3. Toerisme en evenementen

Wat hebben we bereikt?

Product sport

Privatisering Zuiderpoortcomplex

In 2015 is de bestuursopdracht onderzoek privatisering exploitatie Zuiderpoortcomplex vastgesteld. Doelstelling hiervan is het realiseren van de opgelegde besparingsopdracht van € 115.000 door (gedeeltelijke) privatisering van het Zuiderpoortcomplex. Dit heeft geleid tot privatisering van het Zuiderpoortcomplex per 3 juli 2018.

Vervolgens is in 2018 ook gestart met de revitalisering van het complex.

Sportraad & sportvisie

In 2017 zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd met als doel het realiseren van een sportraad. Uitkomst van deze bijeenkomsten was dat er eerst behoefte was aan een actuele sport- en beweegvisie.

Daarop zijn er meerdere bijeenkomsten georganiseerd waarbij sport- en beweegaanbieders, fysiotherapeuten en onderwijs hebben meegedacht. Dit heeft geleid tot een startnotitie sport en bewegen, die in juli 2018 door de raad is vastgesteld.

Vervolgens is in 2018 samen met sportaanbieders gestart met de uitwerking van de startnotitie. Onderdeel van deze uitwerking is ook de oprichting van een sportraad.

Regionaal loket aangepast sporten

In 2018 is uitvoering gegeven aan het regionaal loket aangepast sporten. Dit loket begeleidt mensen met een beperking naar een passend beweegaanbod. Hierbij zijn de volgende doelstellingen behaald:

- Het loket heeft meer naamsbekendheid gekregen en de landingspagina op uniekporten.nl had 4.527 unieke bezoekers.
- In 2018 waren er 178 sportmatches tussen hulpvraag en het sportaanbod met begeleiding van een sportcoach.
- In 2018 is er 51 keer ondersteuning geboden aan sport- en beweegaanbieders in de regio.

Product cultuur

Cultuureducatie met kwaliteit (CMK)

CMK richt zich op het verankeren van doorgaande leerlijnen (leergebied kunstzinnige oriëntatie), versterken van de deskundigheid van school en cultuursector en het versterken van de relatie tussen school en de culturele en sociale omgeving. In 2018 hebben basisschool de Stapsteen, Wereldwijzer, St. Andreas, Triolier, 't Lange en St. Joan deelgenomen aan CMK.

Cultuurplatform/Cultuurcraan

Het Cranendonckse cultuurplatform Cultuurcraan is operationeel. Steeds meer weten de Cranendonckse culturisten en verenigingen Cultuurcraan te vinden en er registreren zich steeds meer culturisten op de website. De rol van Cultuurcraan ligt duidelijk bij het verbinden van de Cranendonckse culturisten. Dit verbinden gebeurt door de actieve rol van de projectleider binnen het Cranendonckse culturele veld, de website en door het organiseren van drie evenementen per jaar. Enkele uitgevoerde activiteiten van het Cultuurplatform zijn Efkes de weg kwijt en de fotografiewedstrijd (doorloop 2019). Grootste activiteit was het Botert 't nog festival samen met Hamont-Achel.

Product toerisme en evenementen

VVV

Gedurende 2017 is een Smokkelfilm ontwikkeld en in 2018 aan het grote publiek getoond. Het Smokkelmuseum krijgt een steeds prominentere plek bij de VVV en voor Cranendonck.

De VVV heeft de interne organisatie verder op orde gebracht. Ze heeft een groep vrijwilligers aan zich weten te binden. Hierdoor heeft de VVV in 2018 haar blik steeds meer naar buiten gericht.

	2 ^e burap	Eind 2018	Resultaat wat hebben we in 2018 gedaan?
1. Sport			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd, ouderen en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Regionaal loket aangepast sporten			Conform planning
Exploitatie Smeltkroes			Omdat de huidige exploitant binnen afzienbare tijd gaat stoppen, wordt een andere beheersituatie onderzocht. Er is verder onderzoek gedaan of er via een aanbestedingstraject een nieuwe ondernemer gevonden kan worden. We zijn voornemens dit aanbestedingstraject in medio 2019 af te ronden.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De sportaccommodaties voldoen aan de veiligheidsnormen. Hierop wordt jaarlijks gecontroleerd door externe instanties.			Accommodaties worden geïnspecteerd en aangepast indien nodig. Bij het Zuiderpoortcomplex zijn nog niet alle aanpassingen doorgevoerd.
Minimaal 95% van de zwemleerlingen slaagt voor zwemdiploma A.			Alle zwemleerlingen slagen voor diploma A!
Minimaal 95% van de subsidie aanvragen wordt binnen wettelijke termijn afgehandeld.			De beschikkingen voor de beleidsterreinen kunst & cultuur, zorg en wonen & leven zijn tijdig afgewikkeld. De beschikkingen voor basissubsidies sport 2018 zijn later

De termijn voor basissubsidies is uiterlijk 31 december van het jaar waarin de aanvraag is ingediend. De termijn voor stimulerings-subsidies is uiterlijk 6 weken nadat de volledige aanvraag is ingediend.			afgehandeld vanwege overschrijding van het budget. Deze komen incidenteel ten laste van 2018. De verenigingen zijn hierover geïnformeerd.
100% van de hulpvragen van de sportorganisaties wordt afgehandeld.			Alle hulpvragen van sportorganisaties worden afgehandeld dan wel doorverwezen.
Uitvoering subsidiebeleid			Loopt conform planning. In juli zijn de gewijzigde nadere subsidieregels 2018 vastgesteld.
Privatisering Zuiderpoortcomplex			Per 3 juli is het Zuiderpoortcomplex geprivatiseerd. Ten behoeve van de privatisering zijn er een aantal onverwachte/onvoorziene kosten gemaakt, wat heeft geleid tot een overschrijding van het budget met € 76.000,- . Deze kosten zitten voornamelijk in extra pensioenkosten ABP en advieskosten (o.a. juridisch advies). De privatisering is wel succesvol verlopen en inmiddels afgerond.
Europese jeugdsportdagen			De Europese Jeugdsportdagen hebben in 2018 plaatsgevonden in Cranendonck. Hiervoor zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld in de begroting 2018.
Privatisering sportparken/OMNI vereniging			De overleggen met de omnivereniging hebben nog niet geleid tot privatisering van het sportpark. In de uitwerking van de visie sport- en bewegen wordt ingegaan op privatisering sportparken (zogenaamde sporthubs).
2. Cultuur			
Wat wil de Raad bereiken? Inwoners van Cranendonck de mogelijkheid bieden kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst en culturele activiteiten. Onderdeel hiervan is het behoud van de eigen identiteit van Cranendonck.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Cultuurplatform/cultuurcraan			Uitvoering volgens planning. uitvoering van o.a. Efkes de weg kwijt, Ben ik Skeer en Botert 't nog
Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK)			Uitvoering volgens planning. Basisscholen de Stapsteen, Wereldwijzer, St. Andreas, Triolier, 't Lange en St. Joan nemen deel.
Erfgoedverordening			De erfgoedverordening Cranendonck is 7 maart 2017 vastgesteld.
Benoeming leden A2-Erfgoedcommissie			De leden van de A2-Erfgoedcommissie zijn in augustus 2018 door de colleges van de A2-gemeenten (her)benoemd.
Realisatie overige resultaatafspraken			
3. Toerisme en evenementen			
Wat wil de Raad bereiken? De gemeente Cranendonck faciliteert het recreatief-toeristisch product, waardoor de gemeente een aantrekkelijke recreatieve en toeristische bestemming is en blijft. Het uitgangspunt hierbij is dat die facilitering dient aan te sluiten bij het versterken van het rustieke en groene karakter van onze gemeente.			

Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Coöperatie Boven-Dommel: - Verbinden, bewegen en beleven - Beekdal van de toekomst: De Tongelreep - Unesco Mens en Biosfeer			Op 14 november 2018 heeft de Algemene Ledenvergadering van de Coöperatie Boven Dommel besloten de coöperatie op te heffen. De netwerkrol van de coöperatie en het resterende budget (na afronding van gemaakte afspraken en de eindafrekening van het formele traject) zijn overgedragen aan de BGTS De Groote Heide.
Gebiedsprogramma Groote Heide en Grenspark Kempen ~ Broek			Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt actief deelgenomen aan beide samenwerkingsverbanden. In 2018 is de gebiedsontwikkelingsvisie Natuurgrenspark De Groote Heide vastgesteld. En de eerste stappen zijn gezet voor het werven van een directeur en projectleiders (gebiedsontwikkeling en promotie). Het Plan van Aanpak 2018 voor de branding van De Groote Heide is uitgevoerd. Concrete resultaten zijn: Magazine De Groote Heide, aanwezigheid op verschillende beurzen, 75.000 bezoekers website, maandelijkse vlog over De Groote Heide door Tim Visser. Enkele resultaten van Grenspark Kempen ~ Broek zijn: de bezoekersgids 2019, streekkaart met wandelwissels, nieuwe fietskaart.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Coöperatie Boven Dommel: uitvoeren Dynamisch Uitvoeringsprogramma 2017-2025			De projecten van het dynamisch uitvoeringsprogramma zijn overgedragen aan partijen in de regio waaronder De BGTS de Groote Heide.
Grenspark Kempen ~ Broek en De Groote Heide: aanvraag UNESCO-status			Kempen ~ Broek is gestart met het regioproces om tot de aanvraag voor de UNESCO-status te komen. Dit loopt volgens planning. De Groote Heide is nog niet ingestapt in dit proces. Op het moment dat een directeur voor de BGTS is aangesteld (2 ^{de} kwartaal 2019) wordt instappen in het proces voor de UNESCO-status weer overwogen.
VVV en Smokkelthema			De VVV heeft de interne organisatie verder op orde gebracht. Ze heeft een groep vrijwilligers aan zich weten te binden. Hierdoor heeft de VVV in 2018 haar blik steeds meer naar buiten gericht.
Kermissen			De organisatie van de kermissen ligt volledig bij de gemeente. De organisatie van de kermissen loopt conform beleidsuitgangspunten.

Effectindicatoren

Nr.	Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden Gerealiseerd	
				2018	2018
1.1	Tevredenheid inwoners over sportvoorzieningen	7,6	WSJG	7,6	7,9
2.1	Tevredenheid inwoners over cultuur	6,4	WSJG	6,5	6,8

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Niet sporters	%	WSJG	2016	44,7	48,7

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 3.1 Cultuur	-349	-323	-10	-333	-343	-10
BELEIDSVELD 3.2 Toerisme en Evenementen	-268	-192	-4	-196	-196	-0
BELEIDSVELD 3.3 Sport	-2.517	-2.008	-804	-2.812	-2.762	50
Totaal Lasten	-3.134	-2.523	-818	-3.341	-3.301	39
Baten						
BELEIDSVELD 3.1 Cultuur	10	0	10	10	10	0
BELEIDSVELD 3.2 Toerisme en Evenementen	51	60	-8	52	50	-3
BELEIDSVELD 3.3 Sport	929	992	0	992	805	-186
Totaal Baten	990	1.052	2	1.054	865	-189
Saldo voor resultaatbestemming	-2.144	-1.471	-816	-2.287	-2.436	-149
Bestemmingen						
stortingen reserves	-35	-12	0	-12	0	12
Onttrekkingen reserves	80	27	704	731	719	-12
Bestemmingen per saldo	45	15	704	719	719	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.054	-1.456	-112	-1.568	-1.717	-149

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Sport	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Sportverenigingen					
<u>Sportvisie</u>					
In 2018 is voor sportvisie een incidenteel bedrag van 30K. Dit bedrag is nog niet uitgegeven.	I	+ 30			+ 30
Vanwege de verkiezingen heeft er later besluitvorming plaatsgevonden over de startnotitie sport en bewegen en kon er ook later gestart worden met de uitwerking					

van deze startnotitie. Daarnaast is het een traject dat samen met inwoners wordt opgepakt. Dit vraagt meer tijdsinvestering aan de voorkant.					
Geringe afwijkingen	I	+ 13			+ 13
<u>Buitensport accommodaties</u>					-24
<i>Tennis:</i> er zijn minder inkomsten doordat er minder tennisbanen verhuurd zijn dan begroot. Er is in de begroting geen rekening gehouden met verenigingen die minder banen huren.	I		-22		
<i>Romrijten:</i> door vervuild grondwater wordt er met leidingwater beregend, deze kosten worden verhaald op de vervuiler Philips.	I	-25	+ 25		
Overige afwijkingen	I	-7	+ 5		
<u>Binnensport accommodaties (excl. Zuiderpoort)</u>					+62
<i>Smeltkroes/Gymlokalen:</i>					
minder verhuur als begroot,	I		-18		
minder energiekosten	I	+ 23			
voorziening onttrekking, lagere storting conform mjop	I	+ 57			
<u>Zuiderpoort sporthal en zwembad</u>					
Minder inkomsten/kosten door privatisering per 03-07.	I	+ 79			-218
Minder personeelskosten welke zijn verantwoord in het P-budget (programma 5) waardoor hier een nadelig verschil ontstaat	I	-189	-178		
Voorziening, lagere storting conform mjop	I	+ 70			
Geringe afwijkingen	I	-2	3		-12
Totaal		+49	-185		-136
Cultuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Geringe afwijkingen	I	-10			-10
Totaal		-10			-10
Toerisme en evenementen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Geringe afwijkingen	I				
Totaal			-3		-3
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		+39	-188	0	-149
Totaal programma		+39	-188	0	-149

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

Vergroten en behouden van de zelfstandigheid van onze inwoners.

Producten:

1. Werk & inkomen
2. Maatschappelijke ondersteuning
3. Jeugd
4. Onderwijs

Algemeen

Het sociaal domein omvat alle onderwerpen die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijk beleid: zorg, participatie, welzijn, onderwijs, Jeugd, gezondheidsbeleid, inburgering en sociale activering.

In 2018 is gestart met het in balans brengen van de inkomsten en uitgaven die ontvangen worden van het Rijk. Hiervoor wordt via twee lijnen gewerkt.

1. Meer preventief werken, zodat meer zaken regulier en maatschappelijk worden opgepakt. (Onderwijs)instellingen, bedrijven en verenigingen zijn uitgenodigd hieraan een bijdrage te leveren.
2. Meer resultaatgericht, efficiënter werken. Na een periode van implementatie is de tijd aangebroken om te transformeren, door de instroom van nieuwe cliënten te beperken, door processen beter op elkaar te laten aansluiten, controles in te bouwen op doelmatigheid en rechtmatigheid en een beter onderscheid te maken tussen standaardprocedures en maatwerk.

In de zomer van 2018 openbaarde zich een aanzienlijk financieel probleem binnen het Sociaal Domein wat zijn impact had op alle beleidsterreinen binnen het Sociaal Domein. Hoofddoel werd het laten vaststellen van een sluitende begroting 2019 inclusief het nemen van maatregelen om weer in control te komen in de navolgende jaren. Een belangrijke afspraak met de Raad is het monitoren van de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein om tijdig inzicht te hebben daarin en daarnaast eveneens tijdig te kunnen bijsturen. Hierdoor kwamen een aantal voornemens zoals in de begroting 2018 vastgesteld niet tot uitvoering. Denk aan het schrijven van een beleidsplan voor het Sociaal Domein.

In 2018 is de implementatie van ZorgNed gestart om te komen tot de lang gewenste regie-applicatie in het sociaal domein. De applicatie van Werk & Inkomen blijft gehandhaafd en krijgt een koppeling met ZorgNed.

In het kader van beheersmaatregelen is in het najaar van 2018 een aanvalsplan jeugd opgesteld. Ook werd een soortgelijk plan opgesteld voor werk & inkomen, met als doel kostenreductie door het terugdringen van het aantal uitkeringen. Binnen maatschappelijke ondersteuning is eveneens een aantal maatregelen afgekondigd. De plannen zijn vertaald in de begroting 2019. Een aantal van de maatregelen zijn:

Jeugd/Maatschappelijke Ondersteuning

- Raadsbesluit om in 2019 met budgetplafonds per aanbieder jeugdzorg te gaan werken;
- Diverse maatregelen om instroom jeugd te beperken
- Aanpassing van tarieven Jeugd
- Instellen indicatiecommissies Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning
- Zuiver beoordelen van nieuwe aanvragen en bestaande indicaties, kijkend naar de eigen inzet, inzet sociaal netwerk, inzet voorliggend veld en voorliggende/algemene voorzieningen
- Minder inzet ketenpartners maar meer inzet vanuit opbouwwerkers zowel binnen Jeugd als Maatschappelijke Ondersteuning
- Maatwerk leveren bij bv hulp bij het huishouden door zuivere toepassing van het protocol alsmede nauwlettend bezien wat in redelijkheid van de inwoner inclusief huisgenoten en het netwerk kan worden verwacht

Product Werk & inkomen

We zijn per 1-1-2018 gestart als onderdeel van de arbeidsmarktregio Midden-Limburg en hebben onze samenwerkingscontacten op- en uitgebouwd. De terugblik op dit jaar levert op dat het nog te vroeg is voor een duidelijk beeld. Veel hangt samen met de nieuwe rol van De Risse, als aanvulling op de bestaande voorzieningen in het brede sociaal domein van Cranendonck, Nederweert en Weert. Om die rol te ontwikkelen hebben we een (arbeids)intensief traject doorlopen en in november een 24-uursconferentie gehouden. Met de door de raad beschikbaar gestelde extra middelen voor de inkoopgarantie bij Werk.kom zijn extra klanttrajecten ingekocht. Verder nemen we deel in de projectaanpak voor statushouders. Dat behelst naast re-integratie ook taalondersteuning en maatschappelijke begeleiding. Tot slot hebben we na evaluatie onze deelname aan Kansrijk in de Wijk beëindigd vanwege uitblijvende resultaten. De deelnemers zijn in een op ander project van sociale activering via de Risse ondergebracht.

We hebben vanaf medio 2018 een vaste bezetting. Daarmee is per 1 juli het 'aanvalsplan bestandsreductie' van start gegaan. Dit loopt tot 1 juli 2019. Met dit plan plegen we vanuit het integrale sociaal team een extra inzet op het vergroten van zelfredzaamheid en op het leveren van een bijdrage aan de kostenbeheersing in het sociaal domein. Componenten zijn (effectievere) poortaanpak, re-integratie (arbeidsmakelaar, Werk.kom), handhaving, extra controle voorliggende voorzieningen en overig. Een groot deel van 2018 hebben we ons ervoor ingespannen om een test-&trainingscentrum voor asielzoekers/statushouders te realiseren in het (asielzoekers)centrum. Met de ministeries voor Sociale Zaken & Werkgelegenheid en Veiligheid & Justitie, Centraal Orgaan Asielzoekers (Coa) en de Risse bleek dit een complex proces. Uiteindelijk heeft het COA in het vierde kwartaal aangegeven hieraan niet te kunnen meewerken vanwege de verminderde stroom asielzoekers en het ontbreken van azc-faciliteiten.

Er is een start gemaakt met herinrichting van schuldhulpverlening met meer nabijheid, regie, stress-sensitieve dienstverlening. De aanbesteding voor een nieuwe opdrachtnemer maakt hier onderdeel van uit. Bestrijding armoede is vormgegeven door inzet bijzondere bijstand, regeling maatschappelijke participatie en kinderparticipatie. Deze laatste wordt uitgebreid met nieuwe initiatieven in de komende jaren.

Product Maatschappelijke ondersteuning

In het afgelopen jaar is voortgebouwd om de ondersteuning binnen de kernen verder vorm te geven. De Sociaal Makelaars zijn een vertrouwd beeld binnen de kernen en ook de huiskamers voorzien in een behoefte. Signalen die bijvoorbeeld via de huiskamers worden gegeven worden veelal direct met de Sociaal Makelaars besproken en opgepakt.

In 2018 is de nieuwe beleidslijn van het product hulp bij het huishouden succesvol uitgerold. Dat betekent dat alle inwoners, die al een indicatie voor hulp bij het huishouden hadden, een keuze hebben gemaakt over welke vorm men graag de hulp geleverd wenste te zien. We hebben het dan over zorg in

natura via een zorgaanbieder, een persoonsgebonden budget om daarmee zelf de zorg te kunnen organiseren en inkopen en ten slotte de financiële regeling die buiten de Wmo is geregeld.

De gemeente heeft subsidie ontvangen van ZonMw. Deze organisatie richt zich op verbetering van kennis binnen de domeinen zorg en gezondheid. Een van hun speerpunten is informatiebeveiliging binnen het sociale domein. Deze subsidie is voor een deel gebruikt voor de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensverwerking in het werk van de consultants. Dit project is in A2 verband opgepakt. Ook is met behulp van de subsidie een herstelwerkplaats opgezet in Maarheeze, genaamd "Samen Sterker worden".

Product jeugd

Op 1 januari 2018 is een nieuwe product en dienstencatalogus (PDC) in werking getreden met bijbehorende tarieven en een geactualiseerd contract. Beschrijvingen van producten zijn aangescherpt en er is een aantal producten toegevoegd. De nieuwe PDC is opgesteld door inkooporganisatie Eindhoven, in samenwerking met aanbieders en regiogemeenten (beleid en toegangsteams).

Preventie was ook in 2018 een belangrijk speerpunt als het om jeugd gaat. De weerbaarheidstrainingen die zijn opgestart in 2017 hebben in 2018 een vervolg gekregen. Er zijn diverse voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd, in samenwerking met scholen, maar ook in breder verband, zoals een lezing over het puberbrein.

Jongerenwerk is een belangrijke partner als het gaat om preventie. Al op jonge leeftijd wordt gewerkt aan talentontwikkeling en zelfstandigheid bij jongeren, passend bij hun leeftijd. Vooral door hen te betrekken bij het opzetten en uitvoeren van activiteiten en hen daarin verantwoordelijkheid te geven. Zo ontwikkelen ze brede competenties als plannen, voorbereidingen treffen, leiding nemen, en evalueren.

Vanuit het ambulante werk is het jongerenwerk aanwezig op plaatsen waar jongeren elkaar ontmoeten. Wanneer een groep of situatie daarom vraagt, wordt er een plan van aanpak gemaakt, zowel individueel als groepsniveau. In 2018 is een integrale overlegvorm over jongeren op straat (JoS) ingericht met de politie, het jongerenwerk en de gemeente.

Product onderwijs

Binnen dit product is in 2018 de visie op onderwijs vastgesteld. Aan deze visie zullen alle komende besluiten op het gebied van onderwijs van raad en college worden getoetst.

De realisatie van het DigiTaalhuis in september 2018 is een belangrijke stap in de aanpak van laaggeletterdheid (ofwel de versterking van de drie basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden). Bibliotheek De Kempen is hierin een belangrijke partner waar het gaat om de coördinatie van de activiteiten van het DigiTaalhuis.

Per 1 januari 2018 is de harmonisatie van de Kinderopvang formeel van kracht geworden. Voor zowel de instellingen als gemeente is 2018 vooral een overgangsjaar geweest. Daarin is verkend hoe de bekostiging van de kortdurende kinderopvang (voormalige peuterspeelzalen) moest worden vormgegeven. Uitgangspunt was hierin het behoud van de bestaande instellingen (mede gelet op de spreiding over Cranendonck en op de koppeling van instellingen aan de basisscholen). Een en ander heeft mede geleid tot de constatering dat de door uw raad beschikbaar gestelde middelen voor intensivering van de deelname aan de voorschoolse educatie moesten worden ingezet voor de reguliere bekostiging van het bestaande aanbod.

	2 ^e bur ap	Eind 2018	Resultaat wat hebben we in 2018 gedaan?
1. Werk & inkomen			
Wat wil de Raad bereiken?			
De gemeente Cranendonck bevordert de (arbeids-) participatie, bestaanszekerheid en (financiële) zelfstandigheid van haar inwoners en voorziet in (tijdelijke) inkomensondersteunende voorzieningen en bijbehorende dienstverlening. Integraliteit met de andere beleidsvelden binnen het programma 'Sociaal Domein' is daarbij de insteek.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemens			
Aansluiting bij de arbeidsmarktregio Midden-Limburg.			De samenwerking binnen de arbeidsmarktregio Midden-Limburg is geïntensiveerd.
Intensivering van de samenwerking met De Risse/Werk.com, met diverse nieuwe activiteiten in voorbereiding. Het betreft diverse projecten die apart benoemd worden - Samenwerking werk.com: project max. WW, project statushouders. - Losse maatwerktrajecten.			Samenwerking De Risse/Werk.com is meer gestructureerd. Het statushoudersproject en de in Instrumenten vanuit de arbeidsmarktregio worden ingezet. Individuele re-integratietrajecten lopen.
-Kansrijk in de wijk (voorheen clean team) -Onthaalteam.			Clean Team en onthaalteam zijn samengevoegd tot Kansrijk in de wijk. Gezien de passende producten bij Werk.com en tegenvallende resultaten is dit project per 01-01-2019 beëindigd.
- Arbeidsmakelaar. - Inzet van werkgeverspremies.			De arbeidsmakelaar is betrokken bij het aanvalsplan. Zijn inzet loopt door in 2019 en wordt geëvalueerd. Hij heeft een verbindende rol tussen gemeente en Werk.com. Premies voor werkgevers worden op maat ingezet.
Realisatie bestaand beleid			
Extra re-integratie activiteiten om het tekort van BUIG te beperken. Aantal bijstandsgerechtigden in 2018 substantieel beperken			De doelstelling van 265 uitkeringen op 31-12-2018 is behaald. Het aanvalsplan heeft hieraan bijgedragen. Wel blijkt dat er nog stappen gemaakt moeten worden in uitstroom naar werk.
Re-integratie; Taakstelling vier beschut werkplekken realiseren			Er zijn vier beschut werkplekken ingevuld. De taakstelling voor 2018 is behaald.
Statushouders; Gelijktijdig inzetten op taal, (vrijwilligerswerk), voorlichting zorg en daar waar nodig extra intensieve aanpak			De training toekomstperspectief is afgerond. Daarnaast lopen er 23 trajecten voor statushouders via Werk.com. De arbeidsmakelaar is nauw betrokken bij de begeleiding naar vrijwilligers- of betaald werk voor deze specifieke doelgroep.
Schuldhelpverlening: Vroegsignalering en nazorg (preventie recidive).			Schuldhelpverleners zijn aangehaakt bij het sociaal team in Cranendonck. De aanbesteding voor een nieuwe partner voor het schulden regelen/budgetbeheer is in gang gezet. Inzet is nabijheid schuldenregelaar, meer maatwerk, meer regie gemeente, stress-sensitieve dienstverlening. Samenwerking met Wocom verloopt goed. Achterstanden worden in een vroeg stadium gecommuniceerd. Er wordt, indien nodig, bij uitstroom schuldregeling budgetcoaching ingezet.
2. Maatschappelijke ondersteuning			
Wat wil de Raad bereiken?			
Inwoners van de gemeente Cranendonck van alle leeftijden nemen op een volwaardige en aanvaardbare wijze deel aan de samenleving. Het gaat om zowel de financiële als de maatschappelijke zelfstandigheid en de eigen			

	verantwoordelijkheid hierin. De gemeente ondersteunt inwoners in dit proces voor zover er zich problemen voordoen, die in redelijkheid niet door deze inwoners en hun sociale omgeving opgelost kunnen worden. Het kan daarbij gaan om materiële dan wel immateriële ondersteuning op het gebied van financiën en gezondheid. Ook stimuleert de gemeente de onderlinge ondersteuning van inwoners en ligt het accent op de inzet van het sociale netwerk en informele zorg. Lokale inbedding van de zorg is een belangrijk uitgangspunt evenals de zorg zo dichtbij mogelijk te organiseren. De inwoners worden geacht zelf verantwoordelijkheid te dragen voor het deelnemen in de samenleving en het (kunnen) dragen van deze verantwoordelijkheid en worden door maatschappelijke ondersteuning hierin gestimuleerd, ontwikkeld en geborgd. Zo nodig neemt de gemeente Cranendonck (tijdelijk) een deel van de verantwoordelijkheid over als het welzijn van de inwoner dan wel de samenlevingsvorm waarin wordt geparticipeerd nadrukkelijk in het geding is. Nadrukkelijk wordt de samenwerking gezocht met instellingen en (vrijwillige) organisaties op de beleidsvelden die vallen onder het programma Zorg. Uitgangspunt is “zorgen dat” in plaats van “zorgen voor”, waarbij burgerinitiatieven serieus worden meegewogen.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
Nieuwe opzet hulp bij het huishouden			De Wmo verordening, waarin hulp bij het huishouden in alle varianten weer onderdeel van uitmaakt, werd op 12-12-2017 vastgesteld. De verordening werd van kracht op 1-4-2018. Ook werd de verordening inzake de financiële regeling geactualiseerd eveneens op 12-12-2017 en deze werd van kracht per 1 januari 2018. Alle klanten (oud & nieuw) zijn persoonlijk gesproken en een ieder heeft zijn voorkeur kenbaar gemaakt per 1 april 2018. De keuzeoptyes waren/zijn zorg in natura, persoonsgebonden budget of de gemeentelijke financiële regeling.
Bestuursopdracht nieuwe periode sociaal domein met daarin opgenomen de uitwerking motie basisvoorzieningen			De financiële ontwikkelingen in het sociaal domein en het daaruit volgende actieplan hebben het schrijven van een overall beleidsplan in een ander daglicht gesteld. N.a.v. de begrotingsbespreking wordt de notitie in 2019 opgeleverd.
Uitwerken motie leefbaarheid			De uitwerking van de motie leefbaarheid wordt meegenomen bij het opstellen van het nieuwe beleid sociaal domein. Zoals hierboven reeds vermeld staat dit geheel vanwege de financiële ontwikkelingen in een ander daglicht.
	Realisatie overige resultaatsafspraken		
Waardering vrijwilligers			Op basis van het verwachte financiële tekort over 2018 is halverwege het jaar besloten deze regeling met ingang van 2018 niet meer voort te zetten. Het betreft een extra financiële waardering van de vrijwilligers. Gezien de financiële ontwikkelingen ontbraken de middelen voor extra's. De normale vrijwilligerswaardering heeft wel plaatsgevonden.
Lokale voedselbank			Vanuit een burgerinitiatief is het idee ontstaan om een voedselbank te realiseren in Cranendonck. In de tweede burap 2018 hebben wij u geïnformeerd dat de vrijwilligers hun ambities hebben bijgesteld. Zij hebben de mogelijkheden van een dependance-constructie met Weert in overweging genomen. Uiteindelijk hebben zij besloten ook dit plan niet door te zetten. Huidige voorziening handhaven Natuurlijk kunnen inwoners van Cranendonck die ondersteuning nodig hebben, nog steeds

			bij de voedselbank in Weert en Valkenswaard terecht. De medewerkers van onze wijkteams houden samen met vrijwilligers zicht op de lokale situatie. Armoedebestrijding blijft een aandachtspunt.
Agenda 22			Op basis van de financiële ontwikkelingen is dit onderwerp in 2018 niet meer opgepakt.
Vrijwilligersbeleid			Conform de notitie vrijwilligersbeleid 2018 uitgevoerd met uitzondering van de toenmalige motie 100 voorstellen waarvan besloten is deze niet meer uit te voeren (zoals vrijwilligerswaardering).
Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) / Dementievriendelijke gemeente (DVG)			Conform de gewijzigde notitie LGB 2017-2018 uitgevoerd met uitzondering van de toenmalige motie 100 voorstellen waarvan besloten is deze niet meer uit te voeren (zoals vrijwilligerswaardering). In samenwerking met de leden van de werkgroep LGB en DVG zijn er diverse activiteiten gerealiseerd nav de gewijzigde notitie zoals sjors sportief, cursus help me even herinneren, etc
3. Jeugd			
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> We willen voorwaarden scheppen voor persoonlijke groei en welbevinden voor alle jeugdigen in de gemeente Cranendonck. Daarnaast werken we samen met zorgaanbieders aan een aantal systeendoorbraken in het jeugdzorgstelsel. We willen de hulpverlening en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen verbeteren. Hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun gezinnen moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn. Door het scheppen van voorwaarden voor persoonlijke groei en het verbeteren van de hulpverlening en goede lokale basisvoorzieningen willen we bereiken dat meer kinderen opgroeien in een kansrijk en veilig thuis tot zelfstandige inwoners die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn. Hierbij gaan we eerst uit van de mogelijkheden die jeugdigen, ouders en hun leefomgeving zelf hebben. Als dit niet voldoende is, is professionele hulpverlening mogelijk.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
Jongerenwerk			De extra inzet jongerenwerk loopt zoals afgesproken. Er is een pilot gestart om de effecten van jongerenwerk meetbaar te maken. In 2018 zijn er voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de nieuwe Babbelz (jongerenhuiskamer/campus) in Budel bij het Bravo! College.
Weerbaarheid/preventie			De weerbaarheidstrainingen Rots en water en KIES hebben in 2018 een vervolg gekregen. Ook zijn er op diverse thema's voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. In het najaar heeft een interactieve bijeenkomst plaatsgevonden met jeugdclubs en (sport)verenigingen over hun rol i.r.t. preventie en de wijze waarop zij hierin gefaciliteerd kunnen worden.
	Realisatie overige resultaatsafspraken		
4. Onderwijs			
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck ondersteunt en faciliteert onderwijsinstellingen om hun taak adequaat uit te kunnen voeren. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de ontwikkeling van kinderen, onder andere via de scholen en via voor- en vroegschoolse educatie.		

Realisatie nieuwe beleidsvoornemens				
Intensivering toeleiding naar en deelname aan peuteropvang en programma's voor Voor- en Vroegschoolse Educatie				Met de besturen van de kinderopvangorganisaties zijn de eerste stappen gezet richting intensivering extra toeleiding naar en deelname aan Peuteropvang en VVE-programma's. De extra middelen zijn echter niet ingezet voor intensivering. Omdat op het structurele budget voor subsidiering peuteropvang een tekort is verwacht is in de 2 ^e burap 2018 aangekondigd dat het budget intensivering peuteropvang wordt gebruikt om het voorzieningenniveau voor peuteropvang in stand te kunnen houden.
Visie op onderwijs				De Visie op onderwijs is begin 2018 vastgesteld. De visie geeft richting aan de manier waarop de gemeente denkt over diverse onderwijsaangelegenheden. Dit komt tot uiting in de beleidsonderdelen op het moment waarop de ontwikkelingen aan de orde zijn. Vooralsnog hebben zich geen ontwikkelingen voorgedaan waarin op basis van de visie aanpassingen op het beleid zijn doorgevoerd.
Aanpak laaggeletterdheid				De aanpak van laaggeletterdheid heeft in 2018 meer vorm en inhoud gekregen. Medewerkers van het gemeentelijk sociaal team zijn als eerste geschoold in het signaleren van laaggeletterdheid bij hun cliënten. In 2018 is het convenant Aanpak laaggeletterdheid ondertekend en is gestart met het DigiTaalhuis. De coördinatie van de activiteiten ligt in handen van Bibliotheek De Kempen.
Realisatie overige resultaatafspraken				

Effectindicatoren

Het belangrijkste uitgangspunt van beleid binnen het sociaal domein is de autonomie en zelfstandigheid van onze inwoners. De handelingen moeten erop gericht zijn de zelfstandigheid te herstellen, te behouden en/ of te vergroten. De verschillende (deel)producten binnen het sociaal domein worden ingezet om dit te bereiken. Het gaat om een integrale aanpak, waarbij op individueel niveau kan worden gekeken welke inzet en ondersteuning noodzakelijk of gewenst is.

Cliëntervaringsonderzoek

Vanuit deze integrale aanpak hebben we ook dit jaar weer het verplichte cliëntervaringsonderzoek (CEO) uitgevoerd met de in 2017 ontwikkelde vragenlijst om cliëntervaringen te meten op het terrein van Wmo, Jeugdzorg en Werk & Inkomen. De resultaten van het onderzoek lieten zien dat inwoners over het algemeen tevreden zijn over het eerste contact met de gemeente en het (keukentafel)gesprek met consulenten. Ook zijn de meeste inwoners tevreden over de manier waarop ze zijn geholpen, men hoeft niet lang op ondersteuning te wachten en de kwaliteit van de ondersteuning is goed en passend bij hun hulpvraag.

Monitor sociaal domein

In 2017 voerden we een nulmeting uit naar de mate waarin het maatschappelijk effect 'Alle inwoners participeren autonoom en zelfstandig naar vermogen en behoefte'. De resultaten op bijbehorende indicatoren presenteerden we in de vorm van rozetten. Aangezien een groot deel van de daarbij gebruikte bronnen om de twee tot vier jaar wordt geüpdatet, was een vervolgmeting in 2018 weinig zinvol.

In 2018 hebben we ons dan ook gericht op het uitwerken van het maatschappelijk effect 'transformatie van het lokale sociale domein', waarbij de nadruk lag op de bedrijfsvoering. In samenhang met de implementatie van de regie-applicatie ZorgNed zijn de diverse werkprocessen uitgewerkt en is een voorstel gedaan voor de te meten indicatoren. Daarbij werken we aan een format voor management- en stuurinformatie op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Een kwartaalrapportage met gegevens die we tot dan toe ter beschikking hebben werd parallel daaraan opgesteld.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar	Ingrado	2017	0,0	1,82
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar	Ingrado	2017	4,57	26,58
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs (12-21 jaar)	DUO	2016	1,8%	1,7%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2017	641,9	758,2
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2015	0,67%	1,45%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2015	3,35%	6,58%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2017	66%	66,7%
Achterstandsleerlingen *)	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2012	8,6%	11,6%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2015	1,24%	1,52%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners 18 jr eo	CBS	2018	23,4	40,1
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 65 jaar	CBS	2018, 2 ^e kwartaal	7,1	17,9

Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2018, 1 ^e helft	7,0%	9,2%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2018, 1 ^e helft	0,8%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2018, 1 ^e helft	Nog onbekend	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	2018, 1 ^e helft	51	58
Demografische druk **)	%	CBS	2018	77,6%	69,6%

*Deze indicator is komen te vervallen.

** De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

GGD

Doel: De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid.

Financiële informatie:		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	323	328	335	335	335	335	335

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen

Doel: Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De school bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.

Financiële informatie:		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0

Werkvoorzieningsschap de Risse

Doel: Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet ontwikkelt de Risse zich naar een mens- ontwikkelbedrijf.

Financiële informatie: (x €1.000,-)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentelijke bijdrage (gelijk aan budget ten behoefte van Wsw in participatie-budget)	2.380	2.193	2.055	1.891	1.800	1.768	1.732

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	-7.861	-7.031	-478	-7.509	-7.545	-36
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	-5.606	-4.628	-1.025	-5.653	-5.465	188
BELEIDSVELD 4.3 Jeugdzaken	-4.494	-4.077	-2.336	-6.413	-5.555	858
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	-1.941	-1.519	-218	-1.737	-1.621	116
Totaal Lasten	-19.902	-17.255	-4.058	-21.312	-20.186	1.125
Baten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	3.539	3.904	113	4.017	4.025	8
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	127	135	0	135	211	76
BELEIDSVELD 4.3 Jeugdzaken	0	0	12	12	13	1
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	131	5	204	209	207	-2
Totaal Baten	3.797	4.043	329	4.373	4.456	83
Saldo voor resultaatbestemming	-16.105	-13.211	-3.729	-16.939	-15.730	1.209
Bestemmingen						
stortingen reserves	-443	0	-113	-113	-896	-783
Onttrekkingen reserves	2.068	0	3.437	3.437	2.327	-1.110
Bestemmingen per saldo	1624	0	3.324	3.324	1.431	-1.893
Saldo na resultaatbestemming	-14.481	-13.211	-405	-13.615	-14.299	-684

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Werk & inkomen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<u>Bijstandsverlening</u> : Bij de begroting is uitgegaan van een lineaire afname van het aantal uitkeringen in het 2 ^e half jaar 2018. Doordat de afname voornamelijk in de laatste maanden 2018 heeft plaatsgevonden zijn de uitkeringslasten hoger dan begroot.	I	-54		+ 54	
<u>Bijstandsverlening zelfstandigen</u> : In 2018 is er een lening verstrekt voor € 50.000 voor bedrijfskapitaal aan een zelfstandige. Hiermee is bij de begroting geen rekening gehouden. Dit is de belangrijkste reden van de hogere lasten dan begroot. De uitgaven in kader van Bbz worden door het grootste deel vergoed (75%) door het rijk. Door de hogere uitgaven zijn de inkomsten vanuit het rijk (baten) ook hoger.	I	-44	+ 21	+ 23	

De aflossingen op bedrijfskapitaal waren € 12.000 lager dan de door het rijk gestelde norm. Dit nadeel komt ten laste van de gemeente.					
De combinatie van de lening voor bedrijfskapitaal en lagere aflossingen voor bedrijfskapitaal dan de gestelde norm zorgen gezamenlijk van een nadeel van € 23.000					
<u>Bijzondere bijstand:</u> In 2018 zijn er minder statushouders opgevangen dan in voorgaande jaren. Aan statushouders wordt diverse soorten bijzondere bijstand verstrekt zoals bijstand voor eerste maand levensonderhoud, leenbijstand voor woninginrichting en reiskosten voor scholing. Hiernaast zijn de uitgaven voor andere vormen van bijzondere bijstand (zoals vergoeding begrafenis kosten, medische kosten, kinderopvang en rechtsbijstand) ook lager dan verwacht. Hiervoor is geen duidelijke verklaring. Doordat er minder leenbijstand aan statushouders verstrekt is voor woninginrichting zijn de baten (af te lossen leningen) ook lager dan begroot	I	+ 90	-24	-66	
<u>Schuldhelpverlening:</u> In 2018 hebben minder inwoners gebruik gemaakt van schuldhelpverlening dan vooraf verwacht. De aantrekkende economie en het meer richten op preventie zijn hiervan een mogelijke verklaring. In de loop van 2019 wordt samengewerkt met een nieuwe contractpartner. Naar verwachting nemen de kosten per traject in 2019 toe. Hierdoor is het voordeel in 2018 incidenteel.	I	+ 23		-23	
<u>Participatie:</u> aan het aantal bijstandsuitkeringen in 2018 te laten afnemen is fors ingezet op participatie/re-integratie. Ondanks dat hiermee in de begroting rekening is gehouden, zijn de lasten € 40.000 hoger dan begroot. Een belangrijke reden hiervan is zijn niet voorziene extra kosten bij het project statushouders (hogere tolkkosten dan verwacht)	I	-40		+ 40	
<u>Diversen</u>	I	-10	+ 11	-1	
Totaal		-35	+ 8	+ 27	
Maatschappelijke ondersteuning	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Algemene voorzieningen/Budgetsubsidies					
<u>Budgetsubsidie de Klimroos:</u> Stichting de Klimroos vraagt al enige jaren geen budgetsubsidie aan vandaar dit voordeel.	I	+ 24		-24	
<u>Project Verward gedrag de baas:</u> Hiervoor is 50K subsidie ontvangen van ZonMw. Voorwaarde hiervoor was een cofinanciering van 15K door de gemeente. Deze subsidie is doorbetaald aan de GGzE, die als penvoerder optreedt. De cofinanciering van 15K was niet begroot.	I	-55	+ 40	+ 15	
<u>Hulp bij het huishouden</u>					

Middels 2 ^e Burap 2018 werd 120K aan het budget toegevoegd vanwege de stijging van de tarieven hulp bij het huishouden. Desondanks blijken de uitgaven minder uit te vallen. Als redenen worden gezien het zuiverder indiceren en het toepassen van een nieuw protocol per 1 april 2018.	I	+ 189		-189	
<u>Eigen bijdrage Wmo maatwerkvoorzieningen</u>	I		+ 25	-25	
Hulp bij het huishouden werd per 1 april 2018 als maatwerkvoorziening onder de Wmo gebracht. Het merendeel van de klanten hebben die optie benut. Gevolg hogere inkomsten vanuit de eigenbijdrage. De gemeentelijke financiële regeling kende geen eigen bijdrage!					
<u>Extra ondersteuning mantelzorg</u>	I	-31		+ 31	
Middels 2 ^e Burap 2018 werd 44K in mindering gebracht op dit budget analoog aan de begroting 2019. Achteraf gezien had dat niet moeten gebeuren. Immers liepen de kosten van de extra inzet mantelzorgondersteuning door tot eind 2018. Nu is er een tekort op deze post.					
<u>PGB Begeleiding 18+ Wmo</u>	I	+ 17		-17	
Er hebben minder mensen gebruik gemaakt van de Pgb variant inzake individuele begeleiding dan begroot. Hier is geen aanwijsbare reden voor aan te geven.					
Diversen	I	+ 43	+ 11	-34	20
Totaal		+ 187	+ 76	-243	20
Jeugd	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
In decembercirculaire 2018 is de zogenaamde "stropenpot" sociaal domein verwerkt. Deze middelen worden gestort in de reserve sociaal deelfonds. De netto uitkering uit stropenpot is € 705.490 (bruto-uitkering € 803.490 -/- inleg € 98.000 = € 705.490).				-705	-705
<u>Minder uitgaven Individuele voorzieningen Jeugd t.o.v. 2^e Burap 2018</u>		+ 897		-897	
Bij het opstellen van de 2 ^e burap 2018 werd duidelijk dat de uitgaven voor de individuele voorzieningen jeugd 2018 fors hoger waren dan was begroot. Er werd een bijstelling van € 2.043.000 verwerkt, dit bedrag was gebaseerd op het worst-case scenario voor 2018, een extrapolatie van de kosten tot dat moment. Er was onvoldoende grip op de cijfers om een exacte prognose te kunnen maken. Er is direct gestart met de uitvoering van het aanvalsplan jeugd. Dit heeft geresulteerd in een daling van de kosten. De lagere kosten worden voor een gedeelte ook veroorzaakt doordat we onvoldoende zicht hadden op de data. We zijn eind 2018 gestart met een data-analyse, waardoor de prognoses in de toekomst betrouwbaarder gaan worden.	I				
<u>JB/JR 2018 tekort</u>	I	-52		+ 52	
Het voorschot wordt bepaald op basis van de realisatie van het voorgaande jaar. In 2017 waren er minder jongeren met					

een JB/JR-voorziening dan in 2018 waardoor het voorschot niet toereikend is.					
Diversen	I	+ 12		-12	
Totaal		+857		-1562	-705
Onderwijs	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking

Huisvesting PO/openbaar en bijzonder onderwijs					
Verzekeringen/schadevergoeding	I	-28	+ 30	-2	
In 2018 heeft bij diverse scholen diefstal plaatsgevonden.					
Stimulering onderwijs/Lokaal onderwijsbeleid	I	+ 10		-10	
<u>Visie op onderwijs</u> ; de visie op onderwijs is begin 2018 vastgesteld. Vooralsnog hebben zich geen ontwikkelingen voorgedaan waarin op basis van de visie aanpassingen op het beleid zijn doorgevoerd. Gelet hierop zijn er geen uitgaven geweest.					
<u>Aanpak laaggeletterdheid</u> ; in september 2018 heeft de opzet en start plaatsgevonden van het DigiTaalhuis. Hierdoor is niet het hele budget besteed.	I	+ 11		-11	
<u>Besteding rijksuitkering</u> ; voor onderwijsachterstandenbeleid en 3F taaltoetsen ontvangen we middelen vanuit het rijk. Het ontvangen bedrag is gerelateerd aan 47 peuters. Het werkelijke aantal doelgroeppeuters was lager. Daardoor is ook in 2018 niet de volledige rijksdoeluitkering uitgegeven.	I	+ 34	-34		
Leerlingenvervoer	I	+ 24		-24	
De kosten zijn € 24.000 lager dan de raming. Er worden twee ritten (naar Grave en Sint Michielsgestel) gecombineerd uitgevoerd met andere gemeentes. Daarnaast gaat er een aantal leerlingen met het openbaar vervoer naar school waardoor één taxibusje minder nodig is. Totaal levert dit een voordeel op van € 30.300 op de post aangepast vervoer. Daarentegen vallen de kosten op de post bijdrage openbaar vervoer € 5.900 hoger uit.					
Voorschoolse educatie en opvang					
<u>Intensivering peuteropvang</u>	I	+ 25		-25	
Met de besturen van de kinderopvangorganisaties zijn de eerste stappen gezet richting intensivering extra toeleiding naar en deelname aan Peuteropvang en VVE-programma's. De extra middelen zijn gedeeltelijk ingezet voor intensivering. In de 2 ^e burap 2018 kondigden wij aan dat het verwachte tekort op het structurele budget voor subsidiering peuteropvang wordt opgevangen met het budget intensivering peuteropvang. Dit hebben wij gedaan om het voorzieningenniveau voor peuteropvang in stand te kunnen houden.					
<u>Toezicht GGD op kinderopvang</u>	I	+ 17		-17	

Binnen dit product wordt het toezicht van de GGD op kinderopvang verantwoord. Er heeft minder toezicht plaatsgevonden door de GGD vanwege minder gastoudergezinnen en minder nieuwe aanmeldingen. Van de gastoudergezinnen moet minimaal 5% steekproefsgewijs geïnspecteerd worden; de kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureau moeten jaarlijks gecontroleerd worden. Aan de wettelijke taak is voldaan. Dit wordt tevens zichtbaar in het jaarverslag dat medio 2019 openbaar wordt via "Waar staat je gemeente".					
Diversen	I	23	3	-26	
Totaal		116	-1	-115	
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		1.125	83	-1.893	-684
Totaal programma		1.125	83	-1.893	-684

Voorlopige prognose reserve sociaal deelfonds 2018

De hoogte van deze bestemmingsreserve is met ingang van de begroting 2015 gekoppeld aan een ondergrens van € 400.000. Omdat de ondergrens van de reserve sociaal deelfonds is bereikt zal aanvulling vanuit de algemene reserve plaatsvinden. Het verloop van de reserve sociaal deelfonds is in onderstaand overzicht opgenomen.

Reserve sociaal deelfonds	Beginstand 2018	Mutaties 2018	eindstand 2018
Beginstand 1 januari 2018	+ 428.671		+ 428.671
W&I		-335.707,95	
WMO		81.282,12	
Jeugd		-1.991.376,45	
Onderwijs		109.465,24	
Stroppenpot		705.490,00	
Saldo 31-12-2018			-1.002.176,04
Aanvulling vanuit algemene reserve (2 ^e burap 2018)			1.002.176,04
Saldo 31-12-2018			nihil

De reserve sociaal deelfonds wordt per 1 januari 2019 opgeheven.

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste van alle inwoners en overige partijen.

Producten:

1. Algemeen bestuur
2. Dagelijks bestuur
3. Openbare orde
4. Burgerdiensten/dienstverlening
5. Algemene dekking
6. Bedrijfsvoering

Product Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

In 2018 zijn alle P&C-producten op tijd en van goede kwaliteit geleverd. De jaarrekening 2017 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. In 2018 zijn de nog openstaande punten uit het raadsprogramma 'samen vooruit 2014-2018' opgepakt. Er zijn in het kader van de actieve informatieplicht in 2018 diverse raadsinformatiebrieven verstuurd om de raad te informeren over belangrijke ontwikkelingen. In 2018 hebben de verkiezingen plaatsgevonden, de nieuwe raad is geïnstalleerd en het college is benoemd. Eind 2018 is de nieuwe burgemeester benoemd en geïnstalleerd.

Product Openbare Orde

In het kader van Openbare Orde en Veiligheid is in 2018 het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant en de kadernota Basisteam Dommelstroom¹ vastgesteld voor de beleidsperiode 2019-2022. Hierin zijn onder andere de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het verbeteren van een veilige woon- en leefomgeving en het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid als prioriteiten benoemd.

In de uitvoering is onder andere aandacht geweest voor het ontwikkelen van een aanpak voor de overlast rondom het AZC Budel, de aanpak van probleemjongeren, buurtwhatsapp groepen, de uitvoering van Bibob toetsen en tijdelijke huisverboden. Daarnaast is aandacht geweest voor het positioneren van de (nieuwe) burgemeester. In het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing is aandacht geweest voor het opleiden, beoefenen en trainen van bestuurders en de lokale organisatie.

¹ Samenwerkingsverband op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid tussen de gemeenten Geldrop-Mierlo, Son en Breugel, Nuenen c.a., Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. Dit gebied komt overeen met het werkgebied van basisteam Dommelstroom van de politie.

Product Burgerdiensten

De producten en diensten (reis- en rijdocumenten, verhuizingen/migratie, burgerlijke stand, verkiezingen etc.) zijn tijdig en goed geleverd.

De controle op de kwaliteit van adressen en adres gerelateerde fraude maakt steeds groter onderdeel uit van de werkzaamheden. Hetzelfde geldt voor identiteitsvaststelling en het voorkomen van onjuiste inschrijvingen.

De begraafplaatsadministratie is verder gemoderniseerd en geharmoniseerd (SAAS oplossing).

Klantprocessen zijn gedigitaliseerd.

De verbetering op de zelfevaluatie op de Basisregistratie Personen zet zich door. Aandachtspunt is het ENSIA deel van de audit.

Product Dienstverlening

In 2018 zijn binnen het Programma Digitale Dienstverlening flinke resultaten geboekt. Gemeente Cranendonck maakt sinds juli 2018 –net als Valkenswaard en Heeze-Leende- gebruik van een nieuwe centrale kennisbank voor het beantwoorden van eenvoudige vragen van inwoners en bedrijven. Alle informatie is daarin per onderwerp beschikbaar. Daarnaast worden de aangiften van inwoner (o.a. verhuizingen, geboortes, huwelijksmeldingen) nu via een nieuw ingericht digitaal proces in een nieuwe applicatie uitgevoerd. Inwoners kiezen zelf op welke manier zij de aanvraag doen (digitaal of met een afspraak) en de gemeente zorgt voor een digitale en uniforme afhandeling. Binnenkort volgen de overige dienstverlenende processen.

Ook maken de A2 gemeenten nu voor alle dienstverlening gebruik van een centraal magazijn voor basisgegevens (juiste gegevens over inwoners, bedrijven en adressen, direct verbonden met de basisregistraties), waarvan ook de kwaliteit belangrijk is verbeterd in 2018. In verband met de nieuwe privacywetgeving is veel aandacht besteedt aan de juiste toegang tot deze gegevens voor medewerkers.

Product Algemene Dekking

In 2018 is de aangifte van de vennootschapsbelasting 2016 gedaan. Op basis van onder andere het beslisdocument, de inventarisatiematrix en de verdiepingstemplates is het bedrag van de aangifte nihil.

Voor 2018 is een nieuw controleprotocol opgesteld. In een controleprotocol, met inbegrip van het normenkader, staan de normen en kaders waarmee de accountant bij zijn controle rekening moet houden. Begin 2019 is het controleprotocol door de raad vastgesteld.

De nieuwe voorschriften van het BBV zijn in 2018 grotendeels doorgevoerd.

Product Bedrijfsvoering

In 2016 heeft Cranendonck de nieuwe visie “Hallo, ik ben Cranendonck” opgesteld. De visie gaat uit van lef en vertrouwen, het nemen van eigen verantwoordelijkheid en we kijken naar mogelijkheden en verschuilen ons niet achter regels. In april 2017 heeft de raad de bestuursopdracht voor dit project vastgesteld en daarmee zijn ook de financiële middelen ter beschikking gesteld.

Voor het realiseren van de visie is een ontwikkelprogramma opgesteld waarin via 6 ontwikkellijnen wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen:

- Reorganisatie (afgerond in 2017, er zijn in dat jaar nieuwe afdelingen en teams samengesteld, rondom de klantvragen. Er is een basis gelegd voor meer autonoom werken).
- Klantgerichtheid
- Samenspel met bestuur en Raad
- Regie, participatie & co creatie
- Personele ontwikkelingen
- Autonomie

In 2018 is er via de vijf overgebleven ontwikkellijnen verder gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Aan het eind van 2017 zijn alle huishoudens in Cranendonck weer in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan de Burgerpeiling (voorheen de enquête Waar staat je gemeente), In totaal hebben 2.223 personen de vragenlijst ingevuld en opgestuurd en zijn de resultaten op 27 maart 2018 door PON aan de raad gepresenteerd en vervolgens openbaar gemaakt. De resultaten zijn nu ook geïntegreerd in de landelijke monitor en is benchmarking met andere gemeenten op die onderdelen ook mogelijk. Na de openbaarmaking hebben er nog gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de dorpsraden in hoeverre deze resultaten herkenbaar zijn en welke verbeterpunten aangebracht kunnen worden.

Voor de GRSa2 stond 2018 in het teken van het door ontwikkelen van de organisatie. Naast de reguliere dienstverlening op het gebied van bedrijfsvoering heeft zich op een aantal vlakken de dienstverlening verder ontwikkeld. Het gaat dan over bv de implementatie van een zaakstelsel voor de 3 gemeenten, de start van de implementatie van Zorgned voor medewerkers van het sociaal domein, de verdere uitrol van de AVG, de ontwikkeling van de visie op I&A en de verdere digitalisering van de dienstverlening. In 2018 heeft Berenschot het evaluatierapport opgeleverd. De conclusie van Berenschot is dat de GRSa2 goed op weg is en dat er nog een aantal stappen gezet kunnen worden om de dienstverlening in de toekomst verder te verbeteren.

	2 ^e burap	Eind 2018	Resultaat wat hebben we in 2018 gedaan
1. Algemeen bestuur			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De raad staat ten dienste van alle inwoners en overige partijen. Het streven van de raad is gericht op een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie te zijn en die zijn kaderstellende en controlerende rol volgens het duale stelsel vervult.			
Realisatie nieuw beleidsvoornemen			
Technische installatie raadszaal			De aanbesteding heeft plaatsgevonden, de nieuwe installatie is begin 2019 geïnstalleerd.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De raad beschikt over een actuele, digitale lange termijn agenda.			Er is een LTA die maandelijks wordt geactualiseerd, besproken in het Presidium en indien nodig aangepast. Het is een moeizaam proces tussen de organisatie en de griffie om de LTA actueel te houden. Hierover zijn nieuwe werkafspraken gemaakt die ervoor moeten zorgen dat de LTA actueel is.
De raad vervult zijn kaderstellende en controlerende rol aan de hand van de volgende P&C-producten c.q. beleidsnotities: kadernota, programmabegroting, jaarstukken en 2 buraps			De P&C-documenten zijn conform planning aan de raad aangeboden.
Over de jaarstukken geeft de accountant een (goedkeurende) controle-verklaring af voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De toezichthouder Provincie Noord-Brabant stemt in met de programmabegroting.			De Provincie heeft de begroting 2019 van de gemeente Cranendonck goedgekeurd en voor 2019 repressief toezicht verstrekt. Begin 2019 heeft een uitgebreider onderzoek plaatsgevonden. We hebben een goedkeurende verklaring gekregen over de jaarstukken 2017.
2. Dagelijks bestuur			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Om de doelstellingen van de raad te realiseren, voert het college het collegeprogramma uit dat bij aanvang van elke raadsperiode wordt opgesteld. Hierbij zorgt het college ervoor dat zij ten dienste staat van alle inwoners en overige partijen en haar rol vervult conform de Gemeentewet. De			

	voortgang van het afhandelen van het collegeprogramma is door middel van de Lange Termijn Agenda (LTA) inzichtelijk gemaakt voor de raad. Planningen, mijlpalen en acties worden in de LTA bijgehouden.		
	Realisatie nieuw beleidsvoornemens		
	Realisatie overige resultaatafspraken		
	Jaarschijf 2018 van het collegeprogramma is uitgevoerd.		De uitvoering van het collegeprogramma loopt grotendeels conform planning.
	Alle, op basis van wet- en regelgeving, noodzakelijke besluiten zijn genomen.		Alle wettelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden
	Vervulling van de actieve informatieplicht aan de raad d.m.v. raadsinformatiebrieven en -avonden.		De raad wordt regelmatig over actuele ontwikkelingen geïnformeerd door raadsinformatiebrieven.
	3. Openbare orde		
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> In de gemeente Cranendonck leven de mensen samen in een veilige en leefbare woonomgeving. De gemeente heeft de regierol met betrekking tot de integrale veiligheid.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
	Implementeren van het Digitaal opkopersregister		In overleg met politie is hier geen prioriteit en uitvoering aan gegeven.
	Opstellen Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2022.		Als gevolg van de ontwikkelingen van de nota's in regionaal- en Dommelstroom verband alsmede de komst van de nieuwe portefeuillehouder, heeft de uitwerking vertraging opgelopen. Dit pakken we in 2019 opnieuw op.
	Het onderdeel "aanbestedingen" opnemen in het bibob-beleid.		Bibob toetsen zijn uitgevoerd. Het opnemen van het onderdeel aanbestedingen heeft nog niet plaatsgevonden. Dit gebeurt in afstemming met Bizob.
	Uitvoeren van het Actieplan Georganiseerde Criminaliteit (AGC) 2017-2019		Actieplan is deels uitgevoerd. Er is gestart met herijking van de ambitie en de bijbehorende actiepunten.
	Realisatie overige resultaatafspraken		
	Implementeren van de Beleidsregel Bibob 2017 gemeente Cranendonck.		Plan van aanpak is opgesteld. Implementatie is voltooid, met uitzondering van het onderdeel 'aanbestedingen'.
	4. Burgerdiensten/dienstverlening		
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Een dienstverlening die voldoet aan de behoefte en logica van onze klanten. Onze dienstverlening is vraaggericht, efficiënt en proactief ingericht en levert kwalitatief hoogwaardig werk.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
	Landelijke aansluiting Basis Registratie Personen (BRP)		Het project (feitelijke naam: Operatie BRP) is definitief beëindigd. Het beëindigen van de operatie BRP heeft landelijk geen gevolgen voor de continuïteit van de basisregistratie

			personen. De continuïteit wordt gewaarborgd door de bestaande (centrale) GBA-V en door de gemeentelijke voorzieningen.
De nieuwe identiteit van Burgerzaken; transitie burgerzaken			Op het gebied van persoonsinformatiemanagement (Poortwachtersfunctie BRP) is er aansluiting bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Voor identiteitsmanagement zijn we aangesloten bij de regionale Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI). De nieuwe taken op deze gebied en (adrescontroles en identiteitsvaststelling) vragen meer inspanning. Het frauderisico op adressen en de kans op identiteitsfraude neemt daarmee toe.
	Realisatie overige resultaatafspraken		
De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen rondom basisregistraties. Bij de uitvoering van haar publieke taken wordt hiervan gebruik gemaakt. De BRP is actueel, getoetst door een audit met een slagingspercentage van 90%.			De BRP audit en de audit op reisdocumenten (PNIK) is in de 2^e helft van 2018 uitgevoerd. Voor het gedeelte Burgerzaken zijn beide audits voldoende De totale uitvoering van de Wet BAG (score 78%) voldoet aan de landelijke norm (75%). De gemeentelijke BGT is in 2018 nog onvoldoende geactualiseerd om te voldoen aan de wettelijke verplichting, afronding in 2019. Bij de resultaat-bestemming 2018 wordt hiervoor een voorstel gedaan tot budgetoverheveling. De gemeentelijke WKPB-registratie is onvoldoende op orde. In 2019 zal dit worden verbeterd i.c.m. de overdracht van de WKPB van SSC De Kempen naar GRS-A2.
Gemeenteraadsverkiezingen.			De verkiezingen zijn succesvol uitgevoerd.
Aanpak adreskwaliteit			Op gecontroleerde adressen worden fouten geconstateerd. Niet alleen op het gebied van burgerzaken maar ook op andere vakgebieden (adressen, bestemmingsplannen, toeslagen, bouwen). Dat betekent integrale afstemming met andere teams en werkprocessen. Hiermee is een begin gemaakt. De resultaten zijn veelbelovend en dragen bij aan het verbeteren van kwaliteit maar ook aan het opsporen van fouten en ongewenste situaties. Hier kan zeker nog winst worden gehaald.
5. Algemene dekking			
Wat wil de Raad bereiken?			
De gemeente voert blijvend een gezond financieel beleid en stuurt op een structureel sluitende meerjarenbegroting. Tekorten worden niet doorgeschoven naar de toekomst. Er is sprake van een goede vermogenspositie waardoor de gemeente haar verplichtingen nakomt en de gewenste investeringen voor onze inwoners en			

bedrijven doet. Voor deze investeringen kunnen – na zorgvuldige overweging – bestemmingsreserves ingezet worden. De verhouding tussen de hoogte van de woonlasten en het voorzieningenniveau is goed. De belastingen en heffingen zijn gebaseerd op het principe van kostendekkende tarieven.			
Realisatie nieuwe beleidsvoornemens			
COA			De door het Rijk ontvangen middelen voor het COA worden ingezet voor de bemensing van de BRP-straat op het COA.
Stelpost Loon- en prijscompensatie 2018-2021			Vanaf de begroting 2018-2021 is in de meerjarenraming loon- en prijsindexeringen toegepast. Ten opzichte van de bijgestelde raming is in 2018 in totaliteit € 22.000 van deze stelpost niet gebruikt.
Uitkering Gemeentefonds			De ramingen van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn bijgewerkt tot en met de decembercirculaire 2018
Realisatie overige resultaatfspraken			
De structurele lasten zijn gedekt door structurele baten.			In de 2 ^e burap was de verwachting dat de structurele kosten niet meer worden gedekt uit structurele baten. Dit beeld wordt in deze jaarrekening bevestigd.
De woonlasten voor inwoners en bedrijven zijn niet verhoogd met uitzondering van inflatie. Bij een eventuele verhoging zijn de lasten en voordelen voor de inwoners met elkaar in evenwicht.			De tarieven 2018 zijn alleen verhoogd met het inflatiepercentage ten opzichte van 2017.
Op 2 momenten per jaar wordt de hoogte van de reserves & voorzieningen beoordeeld.			De hoogte van de reserves en voorzieningen worden jaarlijks bij de jaarrekening en de begroting beoordeeld. In de Buraps is een overzicht van de reserves en voorzieningen opgenomen.
De nog niet gerealiseerde bezuinigingstaakstellingen worden opgepakt.			Alle bezuinigingstaakstellingen zijn afgewikkeld.
De tarieven van rechten, heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld net als de bijbehorende verordeningen.			Alle verordeningen zijn tijdig vastgesteld.
Producten P&C-cyclus: kadernota, begroting, jaarrekening, bestuursrapportages.			De P&C-documenten zijn tijdig aan de raad aangeboden ter besluitvorming.
6. Bedrijfsvoering			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De samenleving verandert en de organisatie verandert mee. Cranendonck is een enthousiaste en stimulerende partner die samenwerkt in de breedste zin van het woord om maatschappelijke doelen te realiseren. Hierbij wordt altijd de positieve benadering gehanteerd: “Wat kan er wel” en “Hoe kunnen wij bijdragen” is bij elk vraagstuk de insteek. Vertrouwen is het uitgangspunt van waaruit wij handelen. De ambtelijke organisatie is extern gericht en zorgt daarmee voor een optimale ondersteuning van het bestuur bij het uitvoeren van haar taken.			
Realisatie bestaande beleidsvoornemens			
Implementeren visie op de organisatie			Er zijn allerlei activiteiten uitgevoerd in 2018, deze worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De uitvoering loopt achter op planning door personele wisselingen en de situatie in het sociaal domein. Een gedeelte van het budget is overgeheveld bij de 2 ^e burap.
Realisatie nieuwe beleidsvoornemen			
Vervolgtraject Strategische Visie			Betreft de denktank 2.0. Volgens afspraak presidium juli 2017 moet er nog een besluit genomen

			worden over de toekomst van de denktank.
Actualisatie financiële verordening			Het actualiseren van de financiële verordening is gepland voor 2019. De actualisatie wordt in het kader van de harmonisatie in A2 verband opgepakt.
	Realisatie overige resultaatafspraken		
Het onderzoek "waar staat je gemeente" is uitgevoerd.			De resultaten van het onderzoek zijn begin 2018 aan de raad gepresenteerd.
In de A2 is een methodiek bepaald om effectiviteit en efficiency te kunnen bepalen.			Er zijn kengetallen en effectindicatoren geformuleerd, waar mogelijk worden de resultaten opgenomen in de P&C-documenten van de GRSa2
De ondersteunende taken worden in A2 verband uitgevoerd op minimaal het niveau dat nu van toepassing is.			Het kwaliteitsniveau is vastgelegd in de begroting van de GRSa2
Het Midoffice is geïmplementeerd en daardoor werkt de organisatie zaakgericht.			De implementatie loopt, gelet op de complexiteit gaat zorgvuldigheid voor snelheid. De eerste processen zijn geharmoniseerd en geïmplementeerd.

Effectindicatoren

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeenten te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2018	4,4	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2018	4,4	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2018	€ 292	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2018	25% € 1.483.000	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2018	11,4%	*
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2017	50	131
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD	2014	0	1,3
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	0,7	2,2
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	4,4	5
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	1,7	2,9

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	2,7	4,8
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2018	€ 244	€ 230
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2018	€ 690	€ 649
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2018	€ 761	€ 721

**Betreft nieuwe gegevens, waardoor er nog geen vergelijkingscijfers van Nederland beschikbaar zijn.*

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen is in elk programma beknopte informatie weergegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de betreffende paragraaf.

A2-samenwerking

Doel: De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	2.390	4.516	4.583	4.776	5.083	4.964	4.831

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentelijke bijdrage	944	1.046	1.087	1.139	1.139	1.139	1.139

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	-727	-663	-28	-691	-580	110
BELEIDSVELD 5.2 Algemene dekking	-1.567	-1.061	-232	-1.293	-2.243	-950
BELEIDSVELD 5.3 Bedrijfsvoering	-3.802	-979	-55	-1.034	-593	441
BELEIDSVELD 5.4 Dagelijks bestuur	-1.042	-744	-10	-754	-658	96
BELEIDSVELD 5.6 Openbare orde en Veiligheid	-1.842	-1.596	2	-1.593	-1.598	-5
BELEIDSVELD 5.7 Burgerdiensten	-1.527	-1.064	110	-955	-978	-24
Totaal Lasten	-10.507	-6.107	-213	-6.320	-6.650	-330
Baten						
BELEIDSVELD 5.2 Algemene dekking	32.138	31.972	-260	31.712	34.151	2.439
BELEIDSVELD 5.3 Bedrijfsvoering	2.479	0	374	374	2	-372
BELEIDSVELD 5.4 Dagelijks bestuur	0	15	0	15	0	-15
BELEIDSVELD 5.6 Openbare orde en Veiligheid	82	82	0	82	86	4
BELEIDSVELD 5.7 Burgerdiensten	439	385	0	385	374	-10
Totaal Baten	35.138	32.453	114	32.568	34.613	2.045
Saldo voor resultaatbestemming	24.631	26.347	-99	26.248	27.963	1.715
Bestemmingen						
stortingen reserves	-532	-91	-250	-341	-57	284
Onttrekkingen reserves	679	482	229	711	309	-402
Bestemmingen per saldo	147	391	-21	370	252	-118
Saldo na resultaatbestemming	24.778	26.738	-120	26.618	28.215	1.597

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Algemeen bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Diverse afwijkingen; maakt onderdeel uit van het P-budget	I	107			107
Diverse afwijkingen; overig	I	3			3
Dagelijks bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Diverse afwijkingen; maakt onderdeel uit van het P-budget	I	96	-15		81
Totaal	I	96	-15		81
Openbare orde en Veiligheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Per saldo diverse geringe afwijkingen	I	-5	4		-1
Totaal	I	-5	4		-1

Burgerdiensten/dienstverlening	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Leges burgerdiensten Per saldo zijn de leges burgerdiensten lager dan de raming. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de ramingen voor het aantal reis- en rijdocumenten te hoog waren.	I	-3	-16		-19
Diverse geringe afwijkingen	I	-21	+6		-15
Totaal	I	-24	-10		-34
Algemene dekking	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Algemene uitkering Op basis van de decembercirculaire is de algemene uitkering circa € 726.000 hoger dan de bijgestelde raming. De hogere algemene uitkering wordt met name veroorzaakt door de gemeente een bedrag van € 803.000 (geraamd €98.000) uit de zogenaamde "stropenpot" sociaal domein heeft ontvangen. Een bedrag van € 705.000 is toegevoegd aan reserve sociaal deelfonds.	I		+726		+726
Onroerende zaakbelastingen Bij de begroting 2018 prognosticeerden wij een opbrengst voor de ozb van € 4.736.000. Uit de jaarrekening blijkt dat we een opbrengst van € 4.756.000 realiseren. De positieve afwijking bedraagt 0,4%.	I		+20		+20
Toeristenbelasting In 2018 zijn de definitieve aanslagen van de toeristenbelasting voor het jaar 2017 opgelegd. Hieruit blijkt dat het werkelijke aantal overnachtingen hoger is dan de verwachting. Hierdoor ontstaat een voordeel van 17k	I		+17		+17
<u>Algemene baten en lasten (excl. Saldo)</u> Het voordeel ten opzichte van de bijgestelde begroting is veroorzaakt door: 1. Niet gebruikte stelpost loon- en prijscompensatie en onvoorzien (32K) 2. Aanvulling voorziening dubieuze debiteuren (-37) 3. Verliesnemingen grexen (-534k) 4. Winstnemingen grexen (1.113k) 5. Correctie (voorziening) onderhoud gebouwen (-150k) 6. Btw voorgaande dienstjaren (+89K) 7. Diverse voordelen doorbelastingen (+266k)	I	-708	1.478		770

(geo informatie, dienstverlening, GRS A2, en P-budget; zie toelichting bedrijfsvoering)					
8. Overige geringe afwijkingen (-9k)					
9. Mutaties reserves programma 5	I			-117	-117
Diverse geringe afwijkingen	I	+ 133	-177	-118	-45
Mutaties reserves					
De belangrijkste afwijkingen t.o.v. de bijgestelde begroting zijn:					
1. Geen storting de borgh in voorziening onderhoud gebouwen (+ 250k) (P1) 2. Verliesnemingen grexen (+ 534k) (P2) 3. Winstnemingen grexen (-1.113k) (P2) 4. Lagere onttrekking sociaal deelfonds en algemene reserve (-1.893k) (P4) 5. Reserve dekking kapitaallasten (-88k) (alle P)					
De mutaties in de reserves zijn binnen de verschillende programma's opgenomen					
De lagere onttrekking uit de reserve dekking kapitaallasten is een structureel nadeel. De aanwendungen in (meer)jarenraming zijn te hoog geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat afschrijvingen van in het verleden afgesloten projecten niet zijn gecorrigeerd op de aanwending van de reserve dekking kapitaallasten.					
Voor een toelichting op de mutaties in de reserves verwijzen wij naar overzicht reserves in de bijlage.					
Totaal		-576	2.086	-117	1.393
Bedrijfsvoering	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<u>Communicatie</u>					
In 2018 heeft de gemeente ca. € 26.000,- minder uitgegeven van het communicatiebudget dan dat was begroot. Vanwege de hoge adviesvraag vanuit projecten hebben werkzaamheden van Communicatie vooral in het teken gestaan van adviestaken t.b.v. de organisatie. Daarmee zijn er minder uitgaven gedaan vanuit het Communicatiebudget, omdat die uitgaven vaak bij de projecten zelf liggen en er minder tijd is geweest om eigen communicatieprojecten uit te voeren. Daarnaast heeft de gemeente tijdelijk kunnen besparen door terug te gaan van 2 pagina's gemeentenieuws in De Grenskoerier naar 1,5 per week (voor 2018 en 2019).	I	26			26
<u>Organisatie ontwikkeling</u>					
Uitvoering loopt achter op planning door personele wisselingen en situatie in het sociaal domein. Oorspronkelijk budget 2018 € 400.162,00 (budget	I	31			31

2018 300.000 + 100.162 overheveling uit 2017). Overgeheveld bij 2e burap € 200.000,-. Binnen de jaarrekening wordt een bedrag van € 31.000 minder aan de algemene reserve onttrokken dan verwacht. Het resterende bedrag (€ 31.000) blijft binnen de algemene reserve beschikbaar voor 2019. We verwachten in 2019 € 200.000 uit te geven en in 2020 € het restant van € 231.000 Overige geringe afwijkingen De voor- en nadelen van het product bedrijfsvoering worden doorbelast naar het product algemene dekking (algemene baten en lasten) en het product treasury. De belangrijkste voordelen van het product bedrijfsvoering zijn <u>Geo-informatie: 52k</u> De gemeentelijke BGT (basisregistratie topografie) is niet geactualiseerd in 2018 t.g.v. vertraging in de harmonisatie GRS-A2. Herstel actualisatie in 2019.	I	11	2		13
<u>Dienstverlening: 10k</u> De projecten Zorgned en aanbesteding applicatie burgerzaken zijn in 2018 nog niet volledig afgerond.					
<u>A2-samenwerking 62k</u> De geraamde bijdrage 2018 aan de GRSa2 2018 is te hoog opgenomen doordat een begrotingswijziging dubbel verwerkt is.					
<u>P-budget: 296k</u> Het P-budget bestaat uit kosten bestuur en organisatie. Voor een nadere analyse van het voordeel wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering Het aandeel van Cranendonck in de werkelijke frictiekosten 2018 is € 38.000 en wordt ten laste gebracht van de algemene reserve					
Totaal	I	68	2		70
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		-330	+2.045	-118	+1.597
Totaal programma		-330	+2.045	-118	+1.597

Programma 6: Overhead

Inleiding

Door de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dit programma vanaf de begroting 2017 opgenomen. Door deze herziening worden de overheadkosten vanaf 2017 verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadskosten van de gemeente zijn. De kenmerken van dit programma zijn anders dan in de andere programma's; om die reden wijkt de indeling ook af.

Doelstelling van het programma Overhead is om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de gehele organisatie en de raad ook meer zeggenschap over die kosten te geven. Om dit te kunnen vaststellen, wordt een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd, waarbij we gebruik maken van de definities uit 'vensters voor bedrijfsvoering'.

Om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering zijn we in 2017 gestart met 'vensters voor bedrijfsvoering', een benchmarksysteem om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering. In de 2018 worden de cijfers van de overhead conform de nieuwe methode toegelicht.

De definitie van overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*. De definitie maakt het mogelijk een aantal kosten rechtstreeks toe te rekenen. Hieronder een samenvatting van wat onder overhead valt:

1. Leidinggevenden primaire proces
2. Financiën, toezicht en controle op eigen organisatie
3. Personeel en organisatie
4. Inkoop
5. Communicatie
6. Juridische zaken
7. Bestuursondersteuning
8. Informatie en automatisering
9. Facilitaire zaken en huisvesting
10. DIV (Documentatie en Informatie Voorziening)
11. Managementondersteuning primaire proces

De Cranendonckse vertaling van de overhead

In de begroting 2017 is een eerste stap gezet met betrekking tot de nieuwe richtlijn. In de begroting 2018 is weer een stap gezet door de overhead verder uit te werken.

Voor 2018 gebruikten we nog de "oude" kostenverdeling. In deze systematiek van de kostenverdeling maken we gebruik van de gegevens die we de laatste 7 jaar hebben gebruikt. Deze systematiek van doorberekening van uren is daarom verouderd. In 2018 hebben we de systematiek van de urentoerekening verbeterd en de gegevens afgestemd op de nieuwe organisatie. De gevolgen van de verbeterde systematiek van urentoerekening zijn in begroting 2019 verwerkt.

In 2018 corrigeren we de doorberekeningen voor de overhead. Deze moeten immers op een apart taakveld worden verantwoord. Dit betekent dat de doorberekende uren vanaf 2018 worden toegerekend exclusief overhead. Op programmaniveau is daardoor in het een en ander veranderd. Het taakveld overhead wordt apart zichtbaar gemaakt en niet meer verdeeld over de verschillende programma's. Door het centraal begroten van kosten van overhead gebeurt het berekenen van de "tarieven" extracomptabel.

De overhead bedraagt voor 2018 ruim € 6,2 miljoen. Dit is 51,5% van de doorberekende kosten. Als percentage van de totale lasten van de rekening komt Cranendonck in de rekening 2018 tot een overheadpercentage van 11,4%.

In onderstaande tabel is de overhead gespecificeerd.

Omschrijving	Bedrag x 1.000
Directie/leidinggevende in het primair proces	325
Financiën, juridische zaken en inkoop	178
Communicatie	80
Personeel & organisatie/HRM	459
Gemeentewerf/tractie	261
Facilitaire zaken/huisvesting	686
Ondersteuning	149
A2 samenwerking (exclusief W&I)	3.759
Visie op de organisatie	300
Totaal overhead	6.197
Doorberekening Grexen/Projecten	-171
Totaal na doorberekening	6.026

Staat van baten en lasten

PROGRAMMA 6 - Overhead	rekening 2017	primitief 2018	wijziging 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Afwijking 2018
Lasten						
BELEIDSVELD 6.1 Overhead	0	-6.026	0	-6.026	-6.026	0
Totaal Lasten	0	-6.026	0	-6.026	-6.026	0
Saldo voor resultaatbestemming	0	-6.026	0	-6.026	-6.026	0

Paragrafen

Paragraaf bedrijfsvoering

1. De Gemeentelijk Schappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaken van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de samenwerking organisatie van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten, GRSA2).

De samenwerking heeft tot doel om de gemeente Cranendonck optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities met ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022. Dit uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2.

De samenwerking is voor de gemeente Cranendonck een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent.

De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Cranendonck blijft daarbij onaangetast.

Wat heeft de GRSA2 in 2018 voor de gemeente gedaan?

De dienstverlening van de samenwerking is er vooral gericht op de optimale ondersteuning van de dienstverlening van de gemeente aan zowel inwoners & bedrijven aan het bestuur en aan de realisatie van de ambities van de gemeente zoals opgenomen in de begroting. Daarbij rekening houdend met de gezamenlijke inhoudelijke ontwikkelingen voor de bedrijfsvoering van de A2 gemeenten. Net als in de overige A2 gemeenten zijn overheidsparticipatie, de ontwikkeling van de organisatie als moderne overheid en hun medewerkers naar 'de moderne ambtenaar', die als ambassadeur en regisseur opereert en plaats- en tijdonafhankelijk werkt in Cranendonck belangrijke thema's.

Aandachtsgebieden bedrijfsvoering 2018

Voor de te bereiken doelstellingen van de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering is het randvoorwaardelijk dat de bedrijfsvoering processen, ondersteuning en beleid waar mogelijk en zinvol geharmoniseerd en gedigitaliseerd worden.

Tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Voor het tijd- en plaats onafhankelijk (samen)werken en het terugbrengen van de papieren stukkenstroom is in 2018 extra aandacht gegeven aan de verdere digitalisering van de bedrijfsvoering. Ook harmonisatie van de ICT systemen en applicaties en zoveel mogelijk eenmalig gebruik van gegevens.

Er zijn inhaalslagen gemaakt, om papieren dossiers zoveel mogelijk digitaal beschikbaar te stellen. Vraagstukken als digitale correspondentie, het digitaal samenwerken aan stukken, een digitaal proces van besluitvorming en digitale ondertekening staan hoog op onze digitaliseringsagenda.

Ook is in 2018 extra aandacht besteed aan de inzet mogelijkheden van digitaal- en papierloos vergaderen voor de organisatie. Het in gebruik zijnde systeem voor ondersteuning digitale agenda's en verslagen is geharmoniseerd en de inzet verder uitgebreid.

Voor het locatie onafhankelijk vergaderen zijn in 2018 voorbereidende acties ondernomen om de efficiency en effectiviteit van de interne overleggen te verbeteren. In 2019 zullen deze geïmplementeerd worden.

Het gebruik van het gezamenlijke social intranet 'Knooppunt' is verder gestimuleerd en geprofessionaliseerd als platform voor samenwerken, kennisdeling en interne communicatie.

Zaakgericht werken.

Inwoners en bedrijven hebben keuzevrijheid, maar kiezen steeds meer voor de digitale aanvraag van producten en diensten. In 2018 zijn grote stappen gezet in de implementatie van het digitaal zaakgericht werken binnen de gemeente Cranendonck. In 2018 hebben onze inwoners en bedrijven dit ervaren: een aantal dienstverlenende processen zijn, zoveel als mogelijk geharmoniseerd, digitaal ingericht en beschikbaar gesteld. Waarvoor de A2 samenwerking de benodigde ICT systemen levert en beheert. In 2019 en volgende jaren worden steeds meer processen in het nieuwe zaaksysteem ondergebracht waardoor de dienstverlening verder digitaliseert.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en privacy blijven bij het digitaal werken belangrijke thema's. Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. De AVG vraagt om nieuw denken én handelen. Zo hebben inwoners het recht op inzage in waar en welke gegevens van ze worden verwerkt. Ook is in 2018 voor de gemeente binnen de samenwerking een wettelijke verplichte functionaris gegevensbescherming aangewezen. Deze heeft als opdracht de privacy wetgeving en daarbij behorende organisatie samen met de gemeente verder in te richten. Dit om de privacy te waarborgen binnen de processen en organisatie.

Daarnaast nemen ook de digitale dreigingen voor de gemeentelijke organisaties toe. Om deze risico's en dreigingen op het gebied van de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van gegevens het hoofd te kunnen bieden zijn technische aanpassingen van onze ICT-omgeving onontkoombaar. Dit zal "helaas" blijvend gepaard gaan met investeringen in beveiligingsmaatregelen voor de gemeente zoals ook in 2018 is gebeurd.

Ook is vanaf 1 juli 2017 is de jaarlijkse ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) voor alle gemeenten verplicht gesteld. ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Dit naast de financiële audit.

Ter voorbereiding op en als basis voor de ENSIA audit hebben de gemeenten al in 2013 binnen VNG verband afgesproken de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG) te implementeren. De implementatie heeft gevolgen voor processen en werkwijze en wordt stap voor stap geïmplementeerd, zo zijn er ook in 2018 stappen gezet om beleid en processen aan te passen aan de richtlijnen.

2. DE VISIE OP DE ORGANISATIE

In 2016 heeft Cranendonck de nieuwe visie "Hallo, ik ben Cranendonck" opgesteld. De visie gaat uit van lef en vertrouwen, het nemen van eigen verantwoordelijkheid en we kijken naar mogelijkheden en verschuilen ons niet achter regels. In april 2017 heeft de raad de bestuursopdracht voor dit project vastgesteld en daarmee zijn ook de financiële middelen ter beschikking gesteld, in totaal € 800.000,-. Voor 2017 en 2018 was € 300.000,- geraamd en voor 2019 € 200.000,-.

Voor het realiseren van de visie is een ontwikkelprogramma opgesteld waarin via 6 ontwikkellijnen wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen:

- Reorganisatie (afgerond in 2017, er zijn in dat jaar nieuwe afdelingen en teams samengesteld, rondom de klantvragen. Er is een basis gelegd voor meer autonoom werken).
- Klantgerichtheid
- Samenspel met bestuur en Raad
- Regie, participatie & co-creatie
- Personele ontwikkelingen
- Autonomie

Wat is er in 2018 gedaan?

In 2018 is er via de vijf overgebleven ontwikkelijnen verder gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen.

Ontwikkellijn klantgerichtheid

De ontwikkelijn klantgerichtheid heeft betrekking op het optimaliseren van (interne) processen en wil dat al onze medewerkers klantgericht zijn. In 2018 zijn we verder gegaan met het bewustmaken van medewerkers van een klantgerichte houding. Dit is onder andere gedaan door:

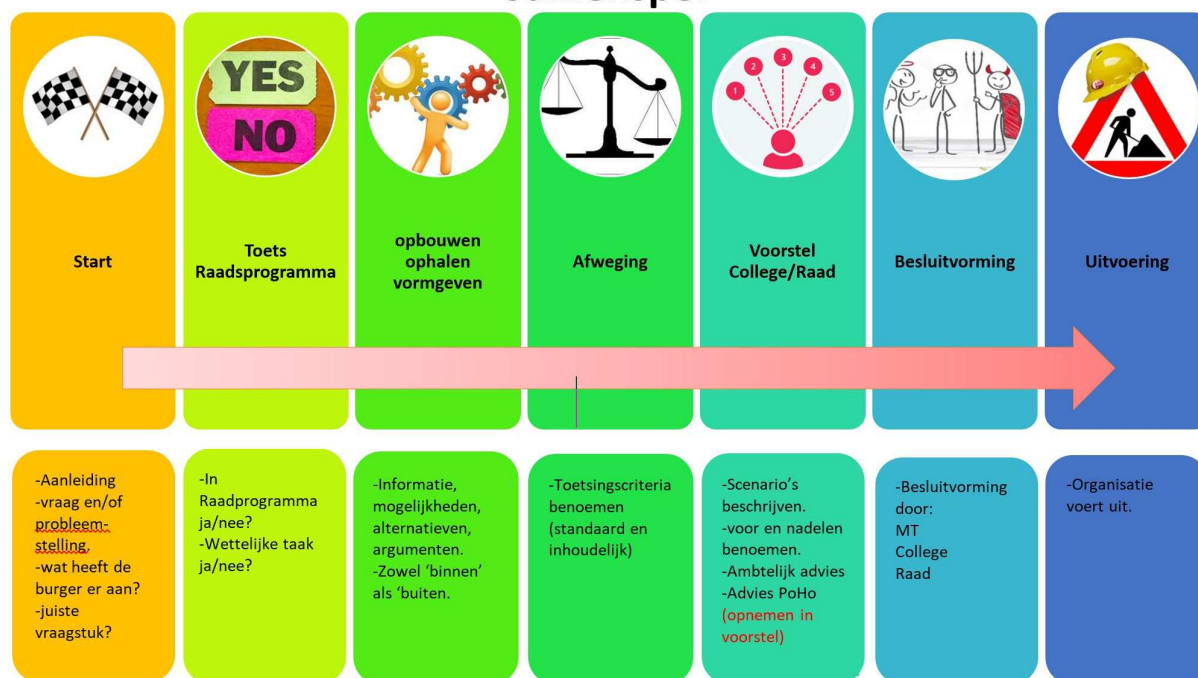
- Een presentatie van Jos Burgers over klantgerichtheid.
- Het maandelijks publiceren van goede voorbeelden van klantgericht werken, waar we onderling van kunnen leren en klantgerichtheid beter leren toepassen in onze dagelijkse praktijk. Een aantal goede voorbeelden zijn in het zonnetje gezet.
- Het monitoren van klantgerichtheid en bereikbaarheid middels mystery calling en het publiceren van de resultaten hiervan in een infographic.

Om onze bereikbaarheid te vergroten, zijn medewerkers toegerust met een mobiele telefoon met bereikbaarheidsapp. Daarbij werd een (verplichte) training georganiseerd om de telefoon volgens vastgestelde servicenormen in te stellen, zodat ieders bereikbaarheid duidelijk is voor iedereen.

Ontwikkellijn Samenspel met bestuur en Raad

We hebben een procedure en infographic samenspel raad, college, MT, organisatie opgesteld. Deze procedure sluit aan op het nieuwe format collegevoorstellen wat in A2 verband is opgesteld.

Samenspel

Ontwikkellijn regie, participatie en co-creatie

Binnen de ontwikkelijn regie, participatie en co-creatie richten we ons zowel op buiten als binnen. Zo is er in 2018 een denktank opgericht (genaamd VONCK!) waarin we samen met inwoners zoeken naar nieuwe wegen om inwonerbetrokkenheid in Cranendonck (onorthodox) vorm te geven/uit te breiden. Daarnaast is een traject gestart waarin individuele medewerkers en afdelingen binnen de gemeente gefaciliteerd en getraind worden om hun werk anders in te richten. In elk zelfsturend team is een ambassadeur burgerparticipatie benoemd. Zij dragen bij aan een stukje bewustwording in de teams, ondersteunen collega's, denken met hen mee waar nodig en fungeren als coach/sparringpartner op het gebied van burgerparticipatie. De ambassadeurs zijn in 2018 een aantal keren bij elkaar gekomen om ervaringen te delen en een gezamenlijke werkwijze te ontwikkelen om burgerparticipatie te borgen in ieders werk.

Ontwikkellijn Personele ontwikkelingen

Bij werving en selectie is dusdanig aandacht voor de visie dat medewerkers worden binnengehaald die passen in de visie en zodat een juist evenwicht binnen teams ontstaat (Kernwaarden "Lef en vertrouwen" zijn geïntegreerd in wervingsteksten en er worden Linkprofielen ingevuld). De gesprekscyclus 'Het goede gesprek' is ingevoerd.

Ontwikkellijn Autonomie

In het kader van zelfsturing en autonomie hebben alle teams in 2018 een teamovereenkomst opgesteld waarin zij o.a. hebben opgenomen:

- Wat de samenstelling van het team is en hoe de rollen onderling verdeeld zijn;
- Wat de bedoeling van het team is;
- Welke resultaten het team wil realiseren;
- Hoe het team verder wil groeien richting zelfsturing (groeiajenda).

Er zijn en worden intern cursussen en rolworkshops aangeboden die aansluiten bij zelfsturing. Daarnaast hebben de teams beschikking over een teamcoach waar zij beroep op kunnen doen. Bij de evaluatie van de teamovereenkomsten (begin 2019) is geïnventariseerd welke specifieke wensen en mogelijkheden op het gebied van opleiding en coaching er bestaan bij teams en individuele medewerkers om de doorontwikkeling richting zelfsturing verder te stimuleren.

3. HET P-BUDGET 2018

Het P-budget van de gemeente Cranendonck bestaat uit verschillende onderdelen. In onderstaande tabel staat weergegeven hoe het P-budget voor 2018 is opgebouwd.

	begroot	werkelijk	verschil
Niet-beïnvloedbare kosten (Bestuur en Raad)	1.012.000	842.000	
Opleiding en secundaire arbeidsvoorwaarden	408.000	362.000	
Administratieve kosten	220.000	201.000	
Totale salariskosten	6.005.000	5.944.000	
Totaal P-budget	7.645.000	7.349.000	+ 296.000

Het verschil van € 296.000 kan als volgt verklaard worden:

- + € 189.000 Vrijval salariskosten VTBC 2^e halfjaar 2018 (voordeel is verwerkt in afrekening VTBC)
- + € 20.000 Lagere opleidingskosten binnen P-budget
- + € 72.000 Lagere kosten WKR (werkkostenregeling)
- € 45.000 Hogere vergoeding raadsleden (wordt in 2018 gecompenseerd via de AU)
- € 40.000 Overschrijding diverse kosten raad
- + € 100.000 Incidentele terug ontvangst premie APPA/pensioenen

Totaal personeelskosten

Het totaal aan personeelskosten, zowel voor vaste formatie als voor de inhuur, is in 2018 gefinancierd uit vier verschillende bronnen: het P-budget, het budget van majeure projecten, het budget van overige projecten en de GREX. Onderstaande tabel geeft het totaal aan personeelskosten voor de jaren 2016 en 2017 weer.

Totaal personele kosten	2018	2017	2016
P-budget*	7.349.000	*7.691.000	10.039.000
GREX	18.000	85.000	79.000
Majeure projecten	139.000	242.000	337.000
Overige projecten	869.000	860.000	871.000
Totaal	8.375.000	8.878.000	11.326.000

*Daling P-budget 2017 t.o.v. 2018 wordt veroorzaakt door de overheveling van formatie naar de GRSa2.

Externe inhuur

De raad heeft de wens uitgesproken om de externe inhuur te verminderen. Onderstaand een overzicht van de totale inhuur in 2018, 2017 en 2016.

Kosten van inhuur	2018	2017	2016
Binnen P-budget	457.000	487.000	1.521.000
GREX	18.000	85.000	79.000
Overige projecten	869.000	860.000	871.000
Majeure projecten	139.000	242.000	337.000
- Ontwikkeling wegenstructuur	0	0	0
- Centrumplan Budel	21.000	22.000	47.000
- Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'	29.000	40.000	92.000
- Bestemmingsplan DIC	0	71.000	94.000
- Baronie van Cranendonck	89.000	109.000	104.000
Totaal	1.483.000	1.674.000	2.808.000

Geconcludeerd kan worden:

- Dat er nog steeds een (beperkte) dalende lijn zit in de externe inhuur binnen het P-budget.
- De kosten van de overige projecten zit voornamelijk in de inhuur voor het COA, uitvoering sociaal domein en vergunningverlening.

Er is een toename van het aantal medewerkers die mee doen met het generatiepact.

Daarnaast is het door de aantrekkende arbeidsmarkt moeilijk om vacatures ingevuld te krijgen. Dit in combinatie met een hoog ziekteverzuim maakt dat er spanning op de ambtelijke organisatie is komen te staan. Het is in 2018 dan ook niet gelukt om alle geplande taken uit te voeren.

Paragraaf Informatieveiligheid en Privacy

Informatiebeveiligingsbeleid, doelstellingen en afspraken

In het beleid zijn een aantal doelstellingen vastgesteld. De belangrijkste zijn:

- Zorgvuldig en veilig omgaan met data en informatie;
- Betrouwbare en continue dienstverlening;
- Voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. privacy);
- Beheersen van risico's (Governance, Risk en Compliance).

Daarnaast zijn er twee specifieke doelstellingen:

- De ambities om te voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) als basishorizontaal kader voor de informatiebeveiligingsmaatregelen;
- Het verantwoorden over de informatiebeveiliging door middel van ENSIA (de verplichte generieke auditmethode voor gemeenten).

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2018 heeft de gemeente, naar aanleiding van de zelfevaluatie ENSIA, veel verbeteringen doorgevoerd op het gebied van informatiebeveiliging. Daarnaast zijn maatregelen genomen om te voldoen aan de eisen van de nieuwe privacywetgeving, de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming), onder andere het opstellen van privacy beleid en een privacyreglement, het op de website plaatsen van een verwerkingsregister en het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met leveranciers en ketenpartners die in opdracht van de gemeente persoonsgegevens verwerken. Omdat het grootste deel van de noodzakelijke maatregelen onderdeel is van de bedrijfsvoering, is ENSIA opgepakt door een werkgroep bestaande uit medewerkers van de Samenwerking A2-gemeenten. De coördinator ENSIA is de CISO (coördinator informatieveiligheid). Voor wat betreft ENSIA is zowel de verticale als horizontale verantwoording afgerond. De zelfevaluatie voor de nieuwe ENSIA-cyclus is tijdig ingediend.

“Disclaimer”

100% informatieveiligheid bestaat niet, want dat maakt de organisatie gesloten; het voldoende weerbaar zijn houdt de organisatie open en verbonden. Risico's moeten voldoende beheerst worden, wat betekent dat een risico gestuurde aanpak essentieel is. Daarom staat risicomanagement ook centraal binnen informatieveiligheid en privacy.

Door (technologische) ontwikkelingen ontstaan dagelijks nieuwe kwetsbaarheden in de informatievoorziening, die misbruikt kunnen worden. Daarbij ontwikkelen kwaadwillenden hun vaardigheden en tools om misbruik te maken van deze kwetsbaarheden. Daarom wordt gewerkt met een plan-do-check-act-cyclus en zelfregulering waarin continu (nieuwe) dreigingen, kwetsbaarheden en risico's in beeld worden gebracht en voorstellen worden gedaan om voldoende weerbaar te blijven.

Beheersmaatregelen informatiebeveiliging

De belangrijkste maatregelen die in 2018 zijn uitgevoerd en direct bijdragen aan het realiseren van de informatieveiligheidsdoelstellingen zijn:

- Bevorderen bewustwording door bezoeken aan team- en werkoverleggen en in te spelen op incidenten;
- Organisatorische en technische maatregelen;
- Inrichten formele en informele overlegstructuren met stakeholders.

Realisatie doelstelling informatiebeveiligingsbeleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

Door de bovenstaande beheersmaatregelen wordt binnen de gemeente bewuster omgegaan met gevoelige informatie en persoonsgegevens. Ook worden incidenten en datalekken beter gemeld. De resultaten van de ENSIA zelfevaluatie laat op nagenoeg alle gebieden nog betere resultaten zien.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en Suwinet

Ten behoeve van de verticale verantwoording ENSIA is in april een collegeverklaring opgesteld met bijlagen voor DigiD en Suwinet. Hiermee is voldaan aan de verantwoording naar de landelijke toezichthouders.

Incidenten

Op het gebied van de informatieveiligheid en privacy hebben in 2018 geen grote incidenten plaatsgevonden. In 2018 hebben bij de gemeente Cranendonck drie datalekken plaatsgevonden, waarvan twee veroorzaakt door de ketenpartner Samenwerking A2-gemeenten. Twee van deze datalekken zijn gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de robuustheid van de gemeentelijke begroting. In deze paragraaf beschrijven wij hoe sterk de gemeente is om onvoorziene, financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid daarvoor veranderd hoeft te worden. Om dit te kunnen beoordelen, moeten we inzicht hebben in de omvang en achtergronden van de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's die voor onze gemeente aanwezig zijn. In 2015 zijn we gestart met risicomanagement, wat heeft geresulteerd in een vernieuwde paragraaf weerstandsvermogen. In 2016 en 2017 hebben we risicomanagement verder doorontwikkeld en ook in 2018 hebben we hier weer verdere stappen in gezet.

Drie soorten risico's

Bij het inventariseren van risico's is het van belang om een onderscheid te maken tussen jaarlijks terugkerende risico's en risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar. Er zijn risico's, zoals onzekerheden ten aanzien van de hoogte van de algemene uitkering, die van invloed zijn op het beleid van de gemeente, die elk jaar voorkomen en daarmee structureel van aard zijn. Dit betekent echter niet dat de kans op het risico en het financieel gevolg bij het voorkomen van het risico elk jaar hetzelfde is. Deze risico's worden elk jaar opnieuw gekwantificeerd.

Daarnaast zijn er risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar, omdat er in dat jaar bijvoorbeeld een project loopt dat risico's met zich meebrengt. Dit soort risico's, zoals vertraging van een project door externe omstandigheden, moet elk jaar opnieuw in beeld worden gebracht. Ook bepaalde ontwikkelingen, zoals de decentralisaties in het sociaal domein, spelen niet elk jaar en zijn daardoor enkel in bepaalde jaren een risico.

Het risicoprofiel verschilt hierdoor van jaar tot jaar. Niet alleen de risico's verschillen qua kans en impact, maar ook de benodigde weerstandscapaciteit verschilt per jaar.

Naast jaarlijkse, structurele risico's en specifieke risico's per jaar zijn er ook nog risico's die niet te kwantificeren zijn. Hierbij gaat het om risico's die niet uit te drukken zijn in financiële middelen, maar waar we wel rekening mee moeten houden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aantal eenmansfuncties dat er binnen de gemeente aanwezig is. Bij het uitvallen van een medewerker die op eenmansfunctie zit, kan bijvoorbeeld de uitvoering van taken stagneren. Het is echter lastig in te schatten wat de financiële gevolgen hiervan zijn, maar het is wel degelijk een risico dat we als organisatie lopen.

Wat is weerstandscapaciteit?

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van taken op het huidige niveau. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Hoe groot de totaal beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt.

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De algemene reserve voor enerzijds het opvangen van risico's waarvoor geen voorziening is getroffen zonder dat de uitvoering van het reguliere beleid van de gemeente wordt verstoord (= ondergrens) en anderzijds een vrij aanwendbaar deel.
- De algemene reserve grondexploitatie (ARG) is het onderdeel van de weerstandscapaciteit dat gereserveerd is voor het opvangen van risico's met betrekking tot de grondexploitatie. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

- Vanuit het BBV is de gemeente verplicht om een post 'onvoorziene uitgaven' op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onontkoombare uitgaven.
- De vrij aanwendbare bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeente een bepaalde bestemming heeft gegeven. Er is echter voor gekozen om de vrij aanwendbare bestemmingsreserves niet mee te nemen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Aanwending van deze reserves kan namelijk negatieve gevolgen hebben voor bestaande voorzieningen.
- Stille reserves bestaan uit het verkoopresultaat (verkoopopbrengst minus lagere boekwaarde) van bijvoorbeeld groenstroken, gronden, gebouwen en aandelen, voor zover de verkoop binnen één jaar te realiseren is, de verkoop niet leidt tot een gat in de begroting en de verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. In het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit is echter besloten om dit niet mee te nemen.

Naast de incidentele weerstandscapaciteit, heeft de gemeente nog de mogelijkheid om de structurele weerstandscapaciteit te verhogen. Er is namelijk een deel onbenutte belastingcapaciteit: bij het heffen van de OZB zitten we op dit moment nog niet aan de maximaal te heffen belasting. Hier zit nog ruimte voor de gemeente, waardoor het deel uit maakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Indien het nodig is, kan de OZB verhoogd worden, zodat risico's opgevangen kunnen worden.

In de onderstaande tabel staat aangegeven op welke manier de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit * € 1.000,--	31-12-2017	31-12-2018
Algemene Reserve	12.491	10.697
Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG)	925	924
Onvoorziene uitgaven	10	10
Stille Reserves	pm	pm
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	13.426	11.631
Eigenaar woning	440	454
Eigenaar niet-woning	0	0
Gebruiker niet-woning	0	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	*440	*454
*Globaal op basis van ruimte 2018		
Totaal weerstandsvermogen	13.866	12.085

Hoe is bepaald hoeveel weerstandscapaciteit we nodig hebben?

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende is, is naast de beschikbare weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de benodigde weerstandscapaciteit. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, zijn de risico's die onze gemeente loopt organisatie-breed in kaart gebracht. Bij elk risico dat is genoemd in de inventarisatie, is aangegeven wat het risico inhoudt, wat de gevolgen zijn mocht het risico zich voordoen, welke beheersmaatregelen er eventueel genomen zijn en wat de maximale financiële gevolgen zijn (de impact). Op basis van deze analyse is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

Onze top 10 aan risico's

In de onderstaande tabel presenteren we de top 10 van de risico's. In totaal zijn er ca. 120 risico's in beeld gebracht. In deze top 10 bevinden zich risico's die enerzijds een grote kans hebben om voor te komen en anderzijds als ze voorkomen, substantiële financiële gevolgen hebben.

Voor 2018 zien we een spreiding van de risico's over de verschillende beleidsvelden heen. Een groot risico ligt bij het niet doorgaan van de ontwikkeling van het DIC. Daarnaast zien we een risico rondom de grondexploitatie. Dit wordt inhoudelijk verder toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
1	Door externe omstandigheden stagneert de verkoop van (gemeentelijke) gronden e.d.	Er ontstaan tekorten op de grondexploitatie.	Voor een verdere onderbouwing verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	€ 890.000
2	De noodzaak tot indiceren van specialistische jeugdzorg is groter dan het beschikbare budget	Overschrijding van het beschikbare budget	De indicaties worden getoetst voordat ze worden afgegeven door de consultant. Daarnaast worden de budgetplafonds maandelijks gemonitord, zodat dreigende overschrijding tijdig gesignaleerd wordt en bijsturing mogelijk is.	€ 500.000
3	De competenties van het personeel blijven achter en we kunnen onvoldoende gekwalificeerd personeel werven, terwijl de omgeving blijft veranderen.	Het verandervermogen van de eigen organisatie is niet voldoende, wat leidt tot tijdsverlies en overvraging van personeel. Het gevolg is dat men fouten maakt en personeel uitvalt.	Met de nieuwe visie op de organisatie en het implementatieplan wordt er gewerkt om dit risico te verkleinen / op te vangen. Ook is de afgelopen jaren al ingezet op verbetering van de competenties van het personeel.	€ 270.000
4	Plannen of bezuinigingen van hogere overheden leiden tot extra verplichte, maar niet begrote kosten voor de gemeente.	Door extra verplichte uitgaven of minder inkomsten door verlaging van uitkeringen of subsidies, wordt het budget dat de gemeente zelf kan beïnvloeden en inzetten lager.		€ 225.000
5	Bezuiniging-operaties De raad besluit om bezuinigingen door te voeren, bijvoorbeeld door het hanteren van een nullijn op het P-budget.	Door bezuinigingen kan de dienstverlening voor de externe en interne klant onder druk komen te staan. Als met bezuinigingen niet ook een efficiencyslag gemaakt wordt, zal de kwaliteit van de dienstverlening verlagen. De controle op en de dienstverlening aan interne klanten komt onder druk te staan en doorlooptijden zullen mogelijk oplopen.		€ 200.000
6	Na bodemonderzoek blijkt er bodemverontreiniging aanwezig te zijn, waardoor de gemeente verplicht is tot sanering.	Hiervoor zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar		€ 175.000

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
7	De gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven. Gemeente staat o.a. garant voor de gelden die de coöperatie Cranendonck NET u.a. inlegt bij de aanleg van glasvezel op de bedrijventerreinen binnen de gemeente.	Wanneer de coöperatie haar verplichtingen richting de financiële adviseur niet kan voldoen, dient de gemeente deze verplichting over te nemen.	Het risico dat de gemeente ook daadwerkelijk dient bij te springen bij het voldoen van verplichtingen is beperkt. Reden hiertoe is de aanwezigheid van kapitaal vanuit de BOM en de duidelijke binding tussen aanleg en de aansluiting van bedrijven op het glasvezelnet. Op het moment dat uitgaven worden gedaan volgt gelinkt hieraan ook inkomsten.	€ 150.000
8	De begroting is niet toereikend, waardoor de gemeente bij moet betalen en meer moet betalen aan de gemeenschappelijke regeling dan begroot	Het gevolg is dat de gemeente meer uitgaven krijgt.		€ 150.000
9	Ontbreken risicoreserve GRSA2	GRSA2 is onvoldoende in staat om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen		€ 142.000
10	Er zijn een aantal mogelijke gevolgen: schade als gevolg van onjuist registeren in het kader van de WKPB, foutieve inschrijving in de BRP, foutieve belastingaanslag, mislopen legesinkomsten bij vergunningverlening, onjuiste overdracht bij grondtransacties, etc.	De gemeente Cranendonck, inwoners en andere (overheids)-instanties maken gebruik van onjuiste (basis)gegevens voor topografie, kadaster, adressen, gebouwen, bestemmingsplannen, bodem, personen en rechtspersonen. De gebruiker van de informatie is zich hier niet van bewust.		€ 130.000

Totaalbedrag top-10 risico's 2017 en 2018

In 2017 bedroeg het totaalbedrag voor de top-10 risico's € 2.948.000. In 2018 is dit een bedrag van € 2.832.000. Dit verschil kan verklaard worden doordat er andere risico's in de top 10 staan dan vorig jaar. Daarnaast zijn de risico's die vorig jaar nog niet voldoende in beeld waren in 2018 beter gekwantificeerd.

Risico's met of zonder beheersmaatregel

Op het moment dat de risico's in beeld zijn, ontstaat natuurlijk de vraag hoe we die risico's beheersen. In bovenstaande tabel is nog niet voor elk risico een beheersmaatregel opgenomen. Maatregelen om het risico te verminderen kunnen oorzaakgericht of gevolggericht zijn. De eerste zorgen ervoor dat de kans dat de gebeurtenis optreedt, kleiner wordt. De gevolggerichte maatregelen zorgen dat ervoor dat de schade minimaal is wanneer de gebeurtenis toch plaatsvindt. In bovenstaande tabel is nog niet bij elk risico een beheersmaatregel benoemd. Dit is een vervolgstap die de organisatie nog moet zetten. Belangrijk om in het achterhoofd te hebben, is dat niet elk risico af te dekken valt met een beheersmaatregel. Een beheersmaatregel kan zo complex en/of duur van aard zijn, dat deze niet opweegt tegen het risico dat gelopen wordt.

Cranendonck kent een goede risicospreiding

Cranendonck kent een goede risicospreiding over de verschillende categorieën. De risico's die geïnventariseerd zijn, zijn verspreid over een groot aantal beleidsvelden en ook over verschillende categorieën. Daarnaast is ook het aantal risico's dat een groot financieel gevolg heeft, in combinatie met een hoge kans van voorkomen, in evenwicht met de minder waarschijnlijke risico's.

Focus aanbrengen ten aanzien van sturing op risico's

Als we kijken naar de sturing op de risico's heeft het weinig zin om flink te sturen op risico's met een kleine impact en een kleine kans. Om gestructureerd om te gaan met risico's en te focussen op risicobeheersing richten we ons op de risico's boven de € 250.000 en die een kans van 70% of meer hebben dat ze voor komen.

Conclusie: We hebben voldoende weerstandsvermogen. Doordat de meerjarige uitgaven hoger zijn dan de inkomsten daalt het weerstandsvermogen de komende jaren.

Het weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 12.085.000. Hier staat een benodigde weerstandscapaciteit tegenover van € 5.980.000. Dit is de optelsom van alle risico's die zijn geïnventariseerd (en dus niet alleen de eerder gepresenteerde top 10). In vergelijking met vorig jaar is de benodigde weerstandscapaciteit gedaald. Dit is deels verklaarbaar uit het feit dat risicomanagement breder is uitgezet en meer dan voorheen er kritisch wordt gekeken naar mogelijke risico's. Verder zijn er beheersmaatregelen genomen waardoor de risico's zijn verkleind of de risico's zijn niet meer aan actueel. Dit houdt echter niet in dat de kans dat alle risico's zich voordoen groter is geworden; er is enkel kritischer gekeken naar mogelijke risico's en de bewustwording is daarmee ook vergroot.

Zoals eerder vermeld is in 2015 gestart met een brede risico-inventarisatie. In de aankomende jaren vindt een verdere kwaliteitsverbetering plaats ten aanzien van de beoordeling en inschatting van de risico's en wordt ook bepaald hoe Cranendonck om moet gaan met de situatie waarin verschillende risico's tegelijk voordoen.

Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Het opnemen van deze kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Daarnaast stelt het de raad in staat om op een eenvoudigere manier inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Deze kengetallen drukken namelijk de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting. Daarnaast maken de getallen inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Hiermee geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting.

1. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Ook geeft het een indicatie van de druk op de rentelasten en de aflossingen op de exploitaties. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Een hoge netto schuldquote hoeft niet per definitie een probleem te zijn: deze kan veroorzaakt zijn door afgesloten leningen die worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen		art BBV	Rek.	Rek.	Begr.
Per 1 januari van het jaar:			2017	2018	2018
A	Vaste schulden	46	22.478	28.294	22.465
B	Netto vlottende schuld	48	10.636	9.159	7.200
C	Overlopende passiva (excl. Grexen)	49	848	797	805
D	Financiële activa	36	-607	-727	-607
E	Uitzettingen < 1 jaar	39	-7.017	-8.079	-11.500
F	Liquide middelen	40	-310	-1.036	-216
G	Overlopende activa	40a	-716	-2.457	-325
	Totaal A t/m G		25.312	25.951	17.822
H	Totale baten	17	47.360	52.267	43.178
Netto schuldquote ongecorrigeerd ed. (A + B + C-E-F-G)/H x 100%			54,7	51,0	42,7
Netto schuldquote gecorrigeerd ed. (A + B + C-D-E-F-G)/H x 100%			53,5	49,7	41,3

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Solvabiliteitsratio	art BBV	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2018
A Eigen vermogen	43	21.203	18.941	19.796
B Balanstotaal		57.965	61.507	57.614
Solvabiliteitsratio		36,6	30,8	34,4

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienden betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Grondexploitatie	art BBV	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2018
A Bouwgronden (niet) in exploitatie		4.010	243	3.201
B Totale baten	17	47.360	52.267	43.178
Grondexploitaties A/B * 100%		8,5	0,5	7,4

Het verschil in tussen 2017 en 2018 ontstaat doordat de BBV wijziging met betrekking tot de grondexploitatie niet in de begroting 2017 is verwerkt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Hiervoor gebruiken we het kengetal structurele exploitatieruimte. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat er wordt gekeken naar de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte		Rekening	Rekening	Begroting
	Jaar:	2017	2018	2018
A	Totale structurele lasten	46.999	53.991	42.148
B	Totale structurele baten	47.358	52.122	42.202
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	172	78	173
E	Totale baten	47.360	52.267	43.143
Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C)/(E) x 100%		1,1%	-3,4%	0,5%

Op dit moment hebben we een negatieve exploitatieruimte wat aangeeft dat de baten niet toereikend zijn om de lasten te dekken.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar opgevangen kan worden en of er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. Er is gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven, ook omdat er behoefte is om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Daarnaast wordt er ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing. Bij de beoordeling van dit kengetal kan daarnaast worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het te heffen tarief.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening	Rekening	Begroting
	2017	2018	2018
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	306	317	306*
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	202	195	202*
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	187	249	187*
D Eventuele heffingskorting voor een gezin	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	695	761	695
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (Coello)	793	766	723
G Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) * 100%	88	99	96

* uitgaande van de cijfers uit begrotingsjaar 2018

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Cranendonck heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, te verdelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en samenwerkingsverbanden.

Als een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een andere organisatie, spreken we van een verbonden partij. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur of dat de gemeente stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

- GRSA2 samenwerking
- GGD
- Keyport 2020
- Metropoolregio Eindhoven
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
- Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Werkvoorzieningsschap de Risse

Deelnemingen

- Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Samenwerkingsverbanden

- Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)
- Regionaal Informatie- en Expertise centrum (RIEC)
- Veiligheidshuis

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

A2 samenwerking								
Vestigingsplaats	Heeze- Leende							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	College van burgemeester en wethouders							
Belang op basis van stemverhouding	33.3%							
Relatie met programma	Programma 5: bestuur en algemene dekkingsmiddelen							
Doel	De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Per 1 januari 2017 zijn alle PIJOFACH taken van de drie gemeenten overgeheveld naar de A2-samenwerking. De begroting 2018 is opgesteld op basis van onderstaande uitgangspunten: • 1,1 miljoen taakstelling realiseren in 6 jaar tijd • GR-tekst is leidend voor het bepalen van de taken, formatie en budgetten van de GRSA2 in 2017 • De begroting 2017 is een reële begroting • Loonkosten GR blijven binnen kaders begrotingsomvang • Risicoanalyse als basis omvang weerstandsvermogen • Impact op gemeentelijke begrotingen per gemeente inzichtelijk • Projectkosten beschikbaar, frictiekosten kán later							
Risico	In de begroting van de GR A2-samenwerking is een risicoparaagraaf opgenomen. In de Financiële regeling is opgenomen dat als onderdeel van het weerstandsvermogen de deelnemende gemeenten een risicoreserve aanhouden in hun eigen begroting. Hierin is aangegeven dat de inventarisatie van de risico's leidt tot een benodigde risicodekking van €300.000. Het aandeel van Cranendonck in 2018 was € 93.000.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat	327	212	99	0	0		
	Eigen vermogen	346	312	147				
	Vreemd vermogen	1.622	2.691	2.647				
	Gemeentelijke bijdrage	2.390	4.516	4.583	4.776	5.083	4.964	4.831

GGD								
Vestigingsplaats	Helmond							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Belang op basis van bijdrage	2,8%							
Relatie met programma	Programma 4: Zorg							
Doel	De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo,							

	Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid.
Bestuurlijke ontwikkelingen	Door transities waarmee gemeenten en GGD te maken hebben (Jeugdwet, WMO, Participatiewet) verandert de maatschappelijke context van publieke gezondheid. Gezondheid wordt in toenemende mate gezien als een middel of voorwaarde voor maatschappelijke participatie. Het leggen van lokale verbindingen tussen gezondheid, zorg en participatie is een belangrijke maatschappelijke opgave voor gemeenten en GGD. Het Algemeen Bestuur heeft op 11 maart 2015 de volgende pijlers van de GGD in het licht van de toekomstige uitdagingen vastgesteld. 1. Monitoren, signaleren en adviseren 2. Uitvoerende taken gezondheidsbescherming 3. Publieke gezondheid bij rampen en crises 4. Toezicht houden 5. Jeugdgezondheidszorg 4-18 jaar 6. Ambulancezorg 7. Aanvullende taken publieke gezondheid De taken die de GGD voor de gemeenten uitvoert zijn binnen deze pijlers onderverdeeld, en zijn ongewijzigd.
Risico	Het bezuinigingsplan m.b.t. de overheadkosten dat enige jaren geleden in gang is gezet is verder uitgevoerd, 2017 was het laatste van dit meerjarenplan. Dit heeft geresulteerd in een korting op de inwonerbijdrage van gemeenten en (reeds vanaf 2015) het verlagen van de uurtarieven voor (gemeentelijke) contracttaken. Daarnaast is in 2017 de 2^e en laatste tranche van de bezuiniging op huisvesting ad € 100.000 door middel van verlaging van de gemeentelijke bijdrage geëffectueerd. De exploitatie over 2017 laat voor het Programma Publieke Gezondheid een negatief resultaat zien van ca. € 90.000, overwegend veroorzaakt door de algemene loonsomstijging, naast diverse andere incidentele resultaten. Het Programma Ambulancezorg laat over 2017 een positief resultaat zien van ca. € 160.000, overwegend veroorzaakt door een aantal kleine overschrijdingen op diverse exploitatieposten. 4.1.2 Risicomanagement Om risico's te beheersen wordt door de GGD BZO actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken. Daarnaast is het risicomanagement een belangrijk element in het nieuwe HKZ-certificeringsschema. Als belangrijkste risico's worden gezien: <i>Stijging van kosten</i> - Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken. - Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. gelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt. - Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden. <i>Onvoldoende Budget</i> - Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten. <i>Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering</i> - Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.

	- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting. <i>Extra kosten door organisatieverandering</i> - Het risico dat, wanneer de vergunning voor ambulancevervoer in het kader van de openbare aanbesteding (per 2021) niet aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt. - Het risico dat, wanneer JGZ in het kader van de discussie m.b.t. integrale JGZ bij een andere organisatie wordt ondergebracht, een deel van de centrale overhead niet meer wordt gedekt. <i>Extra kosten door verandering taakuitvoering</i> - Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan. <i>Extra kosten door afname van markttaken</i> - Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden. - Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen. <i>Verbonden Partijen</i> - Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn. <i>Overige incidentele tegenvallers</i> - Het risico verbonden aan de verkoop en het terug-huren van de Callenburgh. - Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat	275	69	17				
	Eigen vermogen	3.050	2.753	2.830				
	Vreemd vermogen	13.875	14.738	12.672				
	Gemeentelijke bijdrage	323	326	335	335	335	335	335
Keyport 2020								
Vestigingsplaats	Weert							
Rechtsvorm	Stichting							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. Kuppens							
Zitting in dagelijks bestuur	F. Kuppens heeft zitting in het stichtingsbestuur							
Belang op basis van stemverhouding	Het bestuur van de Stichting Keyport 2020 bestaat uit: Bestuurders A namens de helix partner overheid (één per gemeente en één namens de provincie Limburg). Bestuurders B namens de helix partner bedrijfsleven (maximaal vier bestuurders). Bestuurders C namens de helix partner kennis- en onderwijsinstellingen (maximaal vier bestuurders). Bestuurders A hebben één stem, bestuurders B en C hebben twee (niet deelbare) stemmen. Op basis van stemrecht heeft Cranendonck 4% belang.							
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen							
Doel	Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen. Keyport 2020 is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. Deze partijen slaan de handen ineen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren onder één							

	noemer: Keyport 2020. De gemeente Echt-Susteren heeft besloten per 1 januari 2018 het lidmaatschap te beëindigen.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Actieve participatie van zowel gemeente als ondernemend Cranendonck is van belang om successen te boeken en het gemeenschappelijk belang binnen de regio te positioneren. De gemeente is in 2015 toegetreden tot Keyport2020, waarmee de connectie met de grensprovincie en de daarin gelegen gemeenten versterkt wordt. Met de deelname van Keyport2020 is in 2018 een bedrag van € 2,47 per inwoner gemoeid. Daarnaast is er in 2018 besloten om als meerjarenbegroting € 52.000,- aan te houden om de gezamenlijk opgestelde ambities ook waar te kunnen maken. Het financiële budget is jaarlijks afhankelijk van de Keyport2020-begroting welke separaat aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Daarnaast is het ook van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'.							
Risico	De bijdrage aan Keyport 2020 wordt jaarlijks vastgesteld door het AB Keyport 2020 en is vastgelegd in de 'meerjarenbegroting Keyport 2018-2020'. Indien de begroting de door de gemeenteraad vastgestelde jaarlijkse bijdrage overschrijdt, dan zal eerst budget worden gevraagd aan de gemeenteraad. Daarnaast levert de provincie Limburg een bijdrage van € 450.000,- t.b.v. de uitvoering van het Routeplan 2016-2020 (voor de periode juli 2018 t/m december 2019).							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat							
	Eigen vermogen							
	Vreemd vermogen							
	Gemeentelijke bijdrage	30	30	52	52	52	52	52

Metropoolregio Eindhoven	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. Van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	De gemeente Cranendonck heeft 1 vertegenwoordiging in het AB met 2 stemmen (gelijk aan de andere twintig gemeenten m.u.v. Eindhoven, Helmond en Laarbeek).
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen
Doel	Het doel van de Metropoolregio is het organiseren van een adequate vorm van samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen overheid en maatschappelijke partners ter behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit en ruimte, zoals nader uitgewerkt in een regionale agenda. De MRE is een belangrijke belangenbehartiger van de regio richting de provincie Noord-Brabant. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijke ontwikkelingen	<i>MRE nieuwe stijl vanaf 2018</i> In de nieuwe samenwerkingsvorm MRE ligt de nadruk op bestuurlijke samenwerking. Daar waar in het verleden de SRE de gehele organisatie op zich nam, is dit nu beperkt tot een ondersteunende rol. Het bestuur en daarmee dus de subregio's zijn aan zet. Intensieve afstemming binnen de A2 tussen bestuurlijk en ambtelijk niveau vraagt meer uren. In de diverse werkplaatsen wordt hard gewerkt om resultaten te boeken. Hiervoor zijn allerhande rapporten, adviezen en onderzoeken nodig. Dit betekent een

	lastenverzwaring bij iedere gemeente in zowel uren als in gelden. Aangezien het MRE enkel nog de organisatie op hoofdlijnen op zich neemt, komen deze kosten bovenop de bijdrage aan het MRE. De hoogte van de kosten is niet inzichtelijk en per jaar afhankelijk van de agenda van de diverse werkplaatsen. Van belang is om werkbudget op te nemen.							
Risico	Doordat de WGR plus taken en de taken SRE oud zijn vervallen, daalt de gerealiseerde omzet van de MRE fors tot een niveau van afgerond € 11 miljoen. Dit heeft gevolgen voor de berekening van de hoogte van de Algemene Reserve en de hoogte van het weerstandsvermogen. De MRE heeft in haar begroting aan aantal risico's benoemd: • Subsidieverstreking • Kosten reorganisatie • Risico's Regionaal Historisch Centrum • Garantstelling AVI (Attero) • Voorziening Gulbergen • Claim Cradle to Cradle bizz (C2C bizz) De algemene reserve van de MRE is op dit moment hoog genoeg om deze risico's te dekken, met een ondergrens van €700.000 en een bovengrens van ruim € 900.000.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat							
	Eigen vermogen							
	Vreemd vermogen							
	Gemeentelijke bijdrage	270	274	286	286	286	286	286

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. van der Wiel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Cranendonck heeft dus 1/22 van de stemmen. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. Besluiten betreffende vaststelling van de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening worden genomen met een meerderheid van stemmen, met dien verstande dat de meerderheid van stemmen eveneens tenminste de helft van de omzet vertegenwoordigt welke de uitvoeringsdienst in het voorafgaande jaar heeft gegenereerd op basis van de basistaken en verzoektaken.
Relatie met programma	Programma 1: Wonen en leven Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.
Bestuurlijke ontwikkelingen	De ODZOB voert volgens afspraak met de deelnemers taken uit volgens vier programmadelen: basistaken, verzoektaken, collectieve taken en intensiveringbudget. Deze taken zijn uitgewerkt in de begroting van de ODZOB.

	De ODZOB levert in het kader van milieu en de Omgevingswet. Voor 2018 hebben onderstaande onderwerpen de aandacht: • (Blijven) voldoen aan kwaliteitscriteria • Organisatieontwikkeling • Voorbereid op Omgevingswet • Risicoreductie / Level Playing Field • Relatiebeheer / samenwerking • Innovatie in uitvoering • Financiering							
Risico	De omgevingsdienst heeft in haar begroting (niet-limitatief) een aantal risico's benoemd: • Bezuinigingen bij gemeenten en provincie leiden tot een omzetverlaging • Mutatie in werk, bijvoorbeeld taken Wbb / deregulering / lokaal beleid, t.z.t. de Omgevingswet • Verlies takenpakket aan kleine samenwerkingsverbanden en andere concurrenten • Niet realiseren van doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit • Onvoldoende kwaliteit geleverde producten/adviezen • Optreden personeel • Kosten ontwikkeling ICT-voorzieningen • Indexering begroting politieke discussie • Mis-match personeel versus werk Deze risico's kunnen leiden tot een negatief resultaat. Volgens de GR kan een negatief resultaat ten laste komen van de reserves en/of ten laste van de deelnemers.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat	0	0	0				
	Eigen vermogen	1.577	1.577	1.515				
	Vreemd vermogen	8.443	5.055	4.254				
	Gemeentelijke bijdrage	387	419	499	257	310	350	430

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen								
Vestigingsplaats	Veldhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Relatie met programma	Programma 4: Zorg							
Doel	Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De schoolbestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente heeft in principe geen enkele (inhoudelijke en financiële) verantwoordelijkheid en bevoegdheid ten opzichte van Stichting de Kempen. Ook niet waar het gaat om de begroting van het schoolbestuur. Alleen als het schoolbestuur failliet zou gaan, wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de binnen de gemeentegrenzen aanwezige openbare basisscholen							
Risico	Er zijn op dit moment geen risico's benoemd.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Bij het vaststellen van de jaarrekening, begroting en begrotingswijzigingen brengen de leden die een gemeente vertegenwoordigen tot 20.000 inwoners één stem uit, de leden die een gemeente vertegenwoordigen met 20.000 of meer inwoners brengen twee stemmen uit, vermeerderd met een stem per volledig veelvoud van 15.000 inwoners, waarmee het aantal van 20.000 inwoners door die gemeente wordt overschreden. In dit geval heeft de gemeente Cranendonck twee stemmen. Bij de overige besluitvorming door het algemeen bestuur vindt stemming plaats op basis van de gewone stemwaardering (één stem per gemeente).
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	De veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: • Brandweerzorg • Ambulancezorg • Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio • Rampenbestrijding en crisisbeheersing • Gemeenschappelijke meldkamer. De VRBZO is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De veiligheidsregio's in Nederland nemen beslissingen ten aanzien van de voorbereiding op en de bestrijding van zware ongevallen, branden, rampen en crises.
Bestuurlijke ontwikkelingen	Bestuurlijke ontwikkelingen voor 2018: 1. <u>Extreme droogte</u>: In 2018 hebben we te maken gehad met ongekende hitte in de zomer en extreme droogte gedurende het hele jaar. Het aantal branden in de zomermaanden was twee keer zoveel als in dezelfde periode voorgaand jaar. Gevolg is dat in de zomer de kosten voor vrijwilligers hoger zijn uitgevallen dan begroot. In zijn geheel heeft het 2018 veel gevraagd van de brandweer, GHOR en bevolkingszorg. 2. <u>Visie doorontwikkeling GHOR</u>: In 2018 is de visie doorontwikkeling GHOR en de visie op crisisbeheersing opgesteld en vastgesteld door het algemeen bestuur. 3. <u>Meldkamer Oost Brabant</u>: In april 2018 is het verbouwde pand voor de Meldkamer Oost Brabant (MKOB) opgeleverd en zijn de technische voorzieningen voor de meldkamer ingebouwd en getest. De ICT-systemen zijn gebouwd op de nieuwe landelijke standaarden en ingericht voor gebruik van het vernieuwde C2000 systeem (IVC2000). Door de landelijke vertraging van de invoering van IVC2000, moeten de technische voorzieningen in Eindhoven langer dan gepland in werking blijven. Het personeel verhuist in april 2019 naar de nieuwe meldkamer in Den Bosch. Op deze manier kunnen de medewerkers goed inwerken in hun nieuwe werkomgeving en gebruik maken van de faciliteiten van het gebouw. Via een technische verbinding tussen de oude en nieuwe meldkamer wordt gedurende deze tussenfase geborgd dat het operationele proces 'gewoon' 24/7 in stand blijft. 4. <u>Investerings</u>: Als onderdeel van het investeringsprogramma zijn in 2018 het restant (8 stuks) van de 26 nieuwe tankautosputten geleverd en zijn de investeringen voor arbeidshygiëne afgerond en geleverd.

	5. <u>Hoogwerkers</u>: In 2018 zijn vanwege drie defecte hoogwerkers tweedehands hoogwerkers (2 stuks) aangeschaft om de periode tot de definitieve vervanging (2020) te overbruggen. Om het aankooptraject te versnellen is aangesloten bij de lopende aanbesteding van de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant. 6. <u>Directeur VRBZO</u>: In december heeft VRBZO afscheid genomen van directeur Rob Brons. Het wervingsproces voor een nieuwe directeur loopt nog. 7. <u>Loonkosten</u>: In 2018 zijn de loonkosten (als gevolg van cao verhoging, pensioenpremie stijging en IKB) hoger dan primair begroot en ook hoger dan gecompenseerd via de gemeentelijke bijdragen. Deze ontwikkeling zet zich voort in 2019 waardoor een structureel financieel dekkingstekort zou ontstaan. In 2018 is het structurele tekort met incidentele middelen gedekt. In 2019 is het structurele tekort voor loonkosten structureel gedekt door bezuinigingen en een verhoging van de gemeentelijke bijdragen. 8. <u>Bezuiniging</u>: In de begroting 2019 wordt invulling gegeven aan een bezuiniging van € 600.000, -. Deze wordt verwezenlijkt door een structureel voordeel op softwarekosten, verlagen van het budget voor Brandveilig Leven, herinrichten van de receptiefunctie, het verlagen van de formatie binnen de sector Bedrijfsvoering, het intrekken het vast budget voor flexibele beloning en het verminderen van de afname bij Stichting BIZOB. 9. <u>Functioneel Leeftijdsontslag</u>: Op 1 januari 2018 is het principeakkoord reparatie Functioneel leeftijdsontslag (FLO-overgangsrecht) in werking getreden. In dit akkoord zijn afspraken gemaakt over het AOW-gat dat is ontstaan door het verhogen van de AOW leeftijd voor inactieve medewerkers voor onder andere VRBZO. Het is daardoor mogelijk om in aanmerking te komen voor compensatie.							
Risico	In hoofdstuk 7.1 paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de Begroting 2018 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In het jaarverslag 2018 is deze paragraaf geactualiseerd.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat	2.412	952	773				
	Eigen vermogen	9.172	7.561	7.391				
	Vreemd vermogen	21.998	44.767	42.791				
	Gemeentelijke bijdrage	944	1.046	1.087	1.139	1.139	1.139	1.139

Werkvoorzieningsschap de Risse	
Vestigingsplaats	Weert
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	M. Lemmen
Belang	De gemeente Cranendonck is, evenals de andere deelnemende gemeenten, met twee leden in het algemeen bestuur vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie afgevaardigden van het algemeen bestuur. Naast een algemeen bestuur heeft de Risse Holding bv een Raad van Commissarissen, bestaande uit drie externe leden die op basis van hun specifieke deskundigheid zijn aangetrokken.
Relatie met programma	Programma 4: Zorg Uitvoering vanuit GR A2 samenwerking
Doel	Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet breidt het takenpakket van De Risse uit. Dit gebeurt via inzet en uitbreiding van activiteiten van de 'dochterorganisatie' Werk.kom.

Bestuurlijke ontwikkelingen	Na het afblazen van de fusie met Westrom richt de Risse zich op het doorontwikkelen naar een mensontwikkelbedrijf. Dat richt zich op het gehele sociaal domein en vraagt om een ondernemende opstelling van de organisatie. Onze gemeente heeft een afnamegarantie afgegeven van € 150.000 t.b.v. volwaardige deelname in Werk.kom. Wij maken afspraken voor het wegnemen van het organisatorische en financiële onderscheid tussen de Risse en Werk.kom.							
Risico	De begroting van 2018 van de Risse sluit met een tekort van € 617.589. Dit wordt binnen het eigen vermogen van de Risse opgelost. De oorzaken hiervan zijn bezuinigingen op het Wsw-budget, krimp van de Wsw-doelgroep en beperkte financiële toegevoegde waarde van andere doelgroepen. Volgens de begroting van de Risse is het weerstandsvermogen op dit moment voldoende om de benoemde risico's op te vangen.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat	-456	21	-673				
	Eigen vermogen	3.372	3.393	2.327				
	Vreemd vermogen	642	487	1.187				
	Gem. bijdrage (gelijk aan budget t.b.v. Wsw in participatie-budget)	2.380	2.193	2.055	1.891	1.800	1.768	1.732

Deelnemingen

Bank Nederlandse Gemeenten						
Vestigingsplaats			's-Gravenhage			
Bestuurlijk verantwoordelijk:			De burgemeester vertegenwoordigt, als wettelijke vertegenwoordiger, de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen.			
Aantal aandelen			5.000			
Belang			0,009% (de BNG heeft in totaal 55.690.720 aandelen). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG in het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel)			
Doel			De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.			
Financiële informatie (x €1.000,-)			2015	2016	2017	2018
	Resultaat		226	369	393.000	373.000
	Eigen vermogen		4.163	4.486	4.953	4.990
	Vreemd vermogen		145.348	149.514	135.041	132.519
	Dividend per aandeel (in €)		1,02	1,64	2,53	2,85
	Totaal dividend Cranendonck (in €, 5.000 aandelen)		5.100	8.200	12.650	14.250

NV Brabant Water				
Vestigingsplaats	Boxtel			
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel			
Aantal aandelen	19.976			
Belang	0,2% (Brabant Water heeft volgens haar statuten 10 miljoen aandelen)			
Doel	Taak van Brabant Water NV is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater en industriewater van hoge kwaliteit. De aandelen van Brabant water zijn in handen van de provincie (31,6%) en de 60 Brabantse gemeenten.			
Financiële informatie (x €1.000,-)		2016	2017	2018
	Resultaat	35.987	33.000	31.316
	Eigen vermogen	560.451	611.000	635.876
	Vreemd vermogen	399.576	421.000	456.765
	Dividend per aandeel (in €)	0	0	

Samenwerkingsverbanden

Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)					
Vestigingsplaats	Oirschot				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen				
Belang	5,6%				
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen				
Doel	De stichting Bizob is een samenwerking door achttien gemeenten in Zuidoost Brabant op inkoopgebied, waarbij een drietal doelstellingen worden nagestreefd: financieel (betere condities en prijzen, lagere inkoopkosten), kwaliteit (verbeterde specificaties, verkorte levertijden enz.) en procesmatig (transparant inkoopproces, integriteit inkoopprocessen, betrouwbaarheid enzovoort).				
Financiële informatie (x €1.000,-)		2015	2016	2017	2018
	Resultaat	483	177	297	382
	Eigen vermogen	1.167	646	666	786
	Vreemd vermogen	388	513	575	633
	Gemeentelijke bijdrage	68	146	144	

Regionaal Informatie en Expertise centrum (RIEC)	
Portefeuillehouder	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Georganiseerde misdaad komt in allerlei vormen voor. Denk aan hennepteelt, witwassen en vermogenscriminaliteit. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) ondersteund met haar producten en diensten gemeenten en veiligheidspartners in de herkenning en aanpak van criminele activiteiten. Zo helpen ze onder meer bij de versterking van bestuurlijke weerbaarheid en een geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit. Het samenwerkingsverband RIEC Oost-Brabant (OB) wordt gevormd door: 41 gemeentebesturen, provinciebestuur Noord-Brabant, Politie Eenheid Oost-Brabant, OM, Belastingdienst, FIOD, Douane, Inspectie SZW en KMar.
Financiële informatie (x €1.000,-)	€ 11

Veiligheidshuis	
Vestigingsplaats	Helmond
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 4: Zorg Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zorgt voor een succesvolle aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld, overlast en verslaving is een gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners een voorwaarde. Het gaat om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijk uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.
Financiële bijdrage (x €1.000,-)	€ 5

Paragraaf Financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is het verstrekken van informatie over en het inzichtelijk maken van het treasurybeleid, het beheersen van de financiële risico's en het zorgen voor zo voordelig mogelijke renteresultaten. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut en maakt onderdeel uit van de "financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet".

De financieringsparagraaf gaat achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

1. Ontwikkelingen
2. Kaderstelling
3. Rentevisie
4. Rentesystematiek
5. Financieringspositie
6. Leningenportefeuille
7. Kasgeldlimiet
8. Renterisiconorm
9. Schuldquote
10. Ontwikkelingen 2018
11. EMU-saldo

1. Ontwikkelingen

a. Interne ontwikkelingen

Met de invoering van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) kregen het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting opgelegd om hun begrotingen binnen de EMU-norm te houden. Dit laatste houdt in dat er meer gestuurd dient te worden op liquiditeiten en de ruimte voor investeringen mede bepaald wordt door het EMU saldo.

De gemeente Cranendonck maakt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning. Bij het aangaan van transacties op de geld- en kapitaalmarkt wordt rekening gehouden met die liquiditeitsplanning en de kapitaalmarktrente.

b. Externe ontwikkelingen

1. Wijzigingen in de bepalingen ten aanzien van de rente zoals in het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) leiden tot een nieuwe systematiek voor de rentetoerekening. Hoewel het in de bedoeling van de commissie BBV lag om de nieuwe systematiek verplicht van toepassing te laten zijn voor de begroting 2017 is hiervan vanwege de onduidelijkheden en de mogelijke impact van deze notitie afgezien. Op basis van de rentenotitie hebben wij vanaf 2017 de kapitaallasten al gesplitst in een rente- en afschrijvingscomponent.

In de begroting 2018 is de rentenotitie toegepast en rekenen wij met een rente omslagpercentage van 2%. Dit percentage is lager dan in 2017. Dat omslagpercentage wordt onder andere gehanteerd om binnen de gemeente kosten te verrekenen van het door de gemeente geleende geld. Het omslagpercentage ligt iets hoger dan de marktrente. Die marge is voor het opvangen van het risico van rentestijging tijdens de meerjarige begrotingsperiode.

Voor veel gemeenten houdt de nieuwe systematiek een lastenverzwaring in. Ook voor Cranendonck is de impact van het toepassen van de rentenotitie aanzienlijk en leidt tot een nadeel van de kapitaallasten van gemiddeld € 100.000 per jaar. Verder is de impact op het dekkingsplan van het GRP groot. Door de lagere omslagrente zijn met name de doorberekende rentekosten aan het GRP lager.

2. Voor 2018 voorziet het Centraal Planbureau een groei van de Nederlandse economie van 2,0 procent. Tevens is de verwachting dat de werkloosheid verder zal afnemen naar 4,7% waardoor de consumptieve bestedingen blijven toenemen. De aantrekkende economie is

gunstig voor de overheidsfinanciën. Het begrotingsoverschot stijgt naar verwachting in 2018 naar 0,7% (2017: 0,5%) van het bruto binnenlands product.

2. Kaderstelling

Ten aanzien van het treasurybeleid zijn de volgende kaders van belang:

- a. Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- b. Wet Financiering decentrale overheden (Fido).
- c. Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).
- d. Treasurystatuut gemeente Cranendonck.
- e. Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof).

Ad a: In 2016 is door de commissie BBV de “Nota Rente” uitgebracht. Medio juni is die nota nog bijgesteld. De “Nota Rente” is uitgangspunt voor het gemeentelijk rentebeleid en de wijze van verantwoording. In onderdeel 3 “Rentesystematiek” staat aangegeven op welke wijze vorm is gegeven aan de “Nota Rente”. Tevens is daarbij gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen.

Ad b: De uitvoering van treasury vindt haar wettelijke basis voornamelijk in de Wet Fido. Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en plaats vindt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Ook het schatkistbankieren is geregeld en geeft aan hoe omgegaan dient te worden met eventuele tegoeden.

Ad c: De Ruddo geeft onder andere voorschriften over beleggingen (minimale ratings) en derivatenconstructies.

Ad d: In het Treasurystatuut van de gemeente Cranendonck is de “beleidsmatige infrastructuur” van de treasuryfunctie van onze gemeente vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen, limieten en verantwoordelijkheden. Het treasurystatuut wordt in 2017 geactualiseerd.

Ad e: De Wet Hof zorgt ervoor dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Momenteel heeft deze wet nog geen invloed op het beleid van onze gemeente.

3. Rentevisie

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasuryfunctie adequaat uit te oefenen. Door de huidige economische en politieke ontwikkelingen is het maken van een goede visie op de renteontwikkeling niet eenvoudig. De geld en kapitaalmarkt zijn op niveaus beland die gelet op het verleden niet eerder voorgekomen zijn. Voor een rentevisie vertrouwt de gemeente op de publicaties en verwachtingen van de Europese Centrale Bank (ECB).

Als gesproken wordt over de rente van de ECB gaat het meestal om de zogenaamde refirente. De refirente is de rente die banken moeten betalen aan de ECB wanneer zij geld bij de ECB opnemen (de zogenaamde herfinancieringsrente). Deze rente is medio augustus 2017 0,00% (aug. 2016: 0,00%). Dit is het laagste niveau ooit. De lagere rente betekent dat goedkoper geld kan worden geleend.

De situatie op de rentemarkt kan worden gezien op de lange en korte termijn.

Als referentierente voor de korte markt (geldmarkt) wordt gewoonlijk de 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate) gebruikt. Voor de lange markt ofwel kapitaalmarkt fungeert het tarief van de 10-jaars staatslening als referentie.

De standen van de genoemde renteniveaus zijn op het moment van het opstellen van de paragraaf financiering:

3-maands Euribor: -0,308%(6 maart 2019)

De 3-maands Euribor is de achterliggende jaren aanzienlijk gedaald tot zelfs een negatieve rente, mede door ingrijpen van de Europese Centrale Bank. De verwachting is dat het niveau het komende jaar licht zal gaan stijgen.

10-jaars staatsobligatie: 0,226% (6 maart 2019)

Ook deze rente is de afgelopen jaren fors gedaald. Op dit moment fluctueert de rente tussen de 0% en 1%.

De praktijk leert echter dat gemeenten veelal geldleningen aantrekken voor een wat langere periode. Met daaraan een langere rentevaste periode. Veelal valt de keuze op 20 of 25 jaar. Deze rente ligt in verband met de langere looptijd rond 1,26% (oktober 2018)

4. Rentesystematiek

De Commissie BBV doet in de “Nota Rente” (2016) een aantal stellige uitspraken (mag worden gezien als wetgeving) omtrent de wijze hoe omgegaan moet worden met de rentesystematiek. Essentie is dat op een juiste wijze de kosten toegerekend worden en daarmee ook de uniformiteit te bevorderen. Het betreft:

1. Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het (nieuwe) taakveld “Treasury”.
2. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is er sprake van projectfinanciering. Hiervoor zou bijvoorbeeld bij grondexploitatie voor kunnen worden gekozen.
3. Als wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
4. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in Euro’s) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.
5. Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld “Treasury”. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld “Treasury” geboekt. Dit geldt ook voor de rentelasten en –baten van projectfinanciering.

Daarnaast adviseert de Commissie BBV het renteschema uit deze nota in de paragraaf financiering van de programmabegroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Voor 2018 zijn in de begroting de navolgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. Rente omslag percentage: **2%**
- b. Rente eigen financieringsmiddelen: **2%**

Het renteschema voor 2018 ziet er als volgt uit:

Verzameling rentelasten en -baten	
a. Externe rentelasten over korte en lange financiering	434
b. Externe rentebaten (-/-)	0
Totaal door te rekenen externe rente	434
c. Rente die aan grondexploitatie wordt toegerekend (-/-)	43
Rente van projectfinanciering (-/-)	11
Totaal door te rekenen externe rente	380
d. (1) Rente over eigen vermogen*	421
(2) Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente	801
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	929
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-128

* Deze rente wordt verantwoord als bespaarde rente op taakveld Treasury.

5. Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2018 werd een theoretisch financieringstekort van afgerond € 8 miljoen verwacht. De werkelijke financieringstekort is afgerond € 3 miljoen, 5 miljoen minder dan verwacht door doorgeschoven investeringen.

Het beeld van de financieringspositie ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Financiering meerjarig (x € 1.000,-)	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020
Vaste activa	46.459	49.674	56.422
Voorraad grond grexen	3.463	-552	-343
Reserves en voorzieningen	-23.851	-22.371	-19.050
Langlopende schulden	-22.466	-28.278	-29.412
Financieringstekort	3.231	-1.527	7.617

Bovenstaand overzicht vormt de basis voor de op te stellen liquiditeiten- en kapitaalsbehoefte voor de komende perioden zoals aangegeven bij onderdeel 3. Alle onderdelen worden beoordeeld op basis van bovenstaand overzicht voor de bepaling van de behoefte aan middelen.

6. Leningenportefeuille

De leningenportefeuille ziet er voor 2018 als volgt worden weergegeven:

Leningenportefeuille (x € 1.000,-)	
Stand per 1-1-2018	22.465
Nieuwe leningen	7.300
Aflossingen	-1.487
Stand per 31-12-2018	28.278

7. Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is conform de Wet Fido het beperken van de renterisico's rond de kortlopende schulden. Dit betekent dat de kortlopende schulden maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen bedragen zodat het risico van het op enig moment om moeten zetten naar langlopende financiering is beperkt. Voor 2018 is het beeld van de kasgeldlimiet als volgt:

Kasgeldlimiet 2018 (x € 1.000,-)	1 ^e kw	2 ^e kw	3 ^e kw	4 ^e kw
Totaal programmabegroting (lasten)	43.289	43.289	43.289	43.289
Percentage norm kasgeldlimiet	8,5	8,5	8,5	8,5
Kasgeldlimiet	3.680	3.680	3.680	3.680
Gemiddelde netto vlottende schuld (-/-) / Gemiddeld overschot vlottende middelen	6.523	4.495	1.295	-926
Ruimte (+) / overschrijding (-)	-2.843	-815	2.385	4.606

In 2018 voldoen we op basis van de bovenstaande cijfers aan de kasgeldlimiet. Conform de Wet Fido mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal drie achtereenvolgende kwartalen worden overschreden alvorens tot consolidatie dient te worden overgegaan. Door het aantrekken van een langlopende geldlening van zes miljoen euro in het derde kwartaal hebben we in 2018 de laatste 2 kwartalen niet een overschrijding gehad van het limiet.

8. Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is conform de Wet Fido het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hiermee wordt voorkomen dat op eenzelfde moment herfinanciering van leningen plaats dient te vinden tegen een op dat moment ongunstige rente waardoor de rentelasten snel zouden oplopen.

Voor 2018 is het beeld van de renterisiconorm als volgt:

Renterisiconorm (x € 1.000,-)	2018
1. Renteherzieningen	0
2. Aflossingen	1.487
3. Renterisico (1 + 2)	1.487
4a. Begrotingstotaal (lasten)	43.289
4b. Percentage regeling	20 %
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	8.658
5. Ruimte (+) / overschrijding (-/-)	7.171

Dit betekent dat we in 2018 voldoen aan de renterisiconorm.

9. Schuldquote

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee wettelijke normen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De schuldquote vormt een extra aangrijpingspunt om het renterisico te duiden. Met de schuldquote wordt de schuldpositie uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal. Om de schuldquote meerjarig te kunnen bepalen, wordt onderstaande eenvoudige methode gehanteerd. Indien de schuldquote hoger is dan 100%, dan geven de rentelasten en het risico van rentestijgingen er aanleiding toe dat de gemeente het afbouwen van schulden in overweging gaat nemen. Indien de schuldquote ligt tussen de 80% en 100%, dan is voorzichtigheid geboden.

Het beeld voor de komende jaren ziet er als volgt uit:

Schuldquote (x € 1.000,-)	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020
Langlopende schulden	22.465	28.278	29.412
Financieringstekort (o.a. kasgeldleningen)	3.231	-1.527	7.617
Totaal schuldpositie	25.697	26.751	29.412
Begrotingstotaal (lasten)	49.569	47.132	46.761
Schuldquote	52 %	57 %	63%

10. Ontwikkelingen 2018

De gemeente Cranendonck heeft een aantal grotere investeringen (o.a. de Borgh, De Schakel, De schaapskooi, diverse wegen en rioleringsprojecten). Hierdoor is het noodzakelijk externe financiering aan te trekken. In 2018 is een meerjarige liquiditeitsplanning gemaakt. Dit heeft geleid tot een verbeterd inzicht in de geldstromen. Op grond van dat verbeterd inzicht kunnen potentiële financiële risico's beperkt c.q. ondervangen worden en krijgen we een beter inzicht in de financieringsbehoefte.

11. EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag zijn. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo voor het nieuwe en eerstvolgende begrotingsjaar een verplicht onderdeel in de programmabegroting. De ontwikkeling van het EMU-saldo van de gemeente Cranendonck vertoont het volgende beeld:

Nr.	Omschrijving	P of N	2018	2019	2020	2021
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking uit reserves	N	-2.260	-1.819	-1.171	-688
2	Afschrijving ten laste van de exploitatie	P	1.623	1.756	1.902	1.832
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	P	1.720	953	823	823
4	Investeringen in (im)materiele vaste activa die op de balans wordt geactiveerd	N	-4.715	-2.754	-2.754	-2.754
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de EU en overigen					
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa					
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw, woonrijp maken e.d.					
8	Buiten bouwgrondexploitatie, voor zover niet op de exploitatie verantwoord					
9	Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze met derden betreffen					
10	Lasten i.v.m. transacties met derden					
11	Verwachte boekwinst bij verkoop van effecten					
	Berekend EMU-saldo		-3.632	-1.864	-1.200	-787
	Emu referentie waarde gemeente Cranendonck (Emu-norm)		-1.299	-1.306	-1.303	-1.403
	Negatief bedrag is overschrijding – en positief is onderschrijding van de Emu-norm		-2.334	-558	103	616

De gemeente Cranendonck voldoet in 2018 en 2019 niet aan de Emu-norm. Dit heeft te maken met het negatieve exploitatiesaldo en de hoogte van de investeringen.

Paragraaf Lokale Heffingen

Wettelijk kader

Op grond van het besluit “Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” dient in de paragraaf “Lokale heffingen” in ieder geval de volgende onderdelen te worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van :
De geraamde inkomsten	art. 10, letter a BBV
Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen	art. 10, letter b BBV
Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, inclusief Onderbouwing berekening maximaal kostendeekkende tarieven	art. 10, letter c BBV
Een aanduiding van de lokale lastendruk	art. 10, letter d BBV
Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid	art. 10, letter e BBV

Wat willen we bereiken?

De lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken waarbij de lastendruk voor de inwoners in een goede verhouding staat tot het niveau van de voorzieningen.

Bovendien vindt door middel van de lokale heffingen sturing plaats op bepaalde doelstellingen, zoals het scheiden van afval.

Algemeen

De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke heffingen. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomen, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek uit te voeren.

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. In de gemeente Cranendonck zijn de volgende verordeningen van toepassing:

Verordening op de heffing en invordering van:
Afvalstoffenheffing
Leges
Lijkbezorgingrechten
Marktgeden
Onroerende Zaakbelastingen
Reclamebelasting
Rechten en precariobelastingen
Rechten voor het innemen van standplaatsen
Rioolheffing
Toeristenbelasting

Bovenstaande verordeningen zijn te raadplegen op de website van de gemeente www.cranendonck.nl onder het hoofdstuk Inwoners, onderdeel “Beleid en Regels”. De gemeente Cranendonck heft geen hondenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting. Bij de redactie van de belastingverordeningen gelden zoveel als mogelijk de modelverordeningen van de VNG als leidraad.

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en –voornemens betreffende belastingen opgenomen, toegelicht en vervolgens op hun uitkomsten geanalyseerd. Hierbij zijn voor de woonlasten en de toeristenbelasting de tarieven vermeld. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Binnen de wettelijke kaders de leges berekenen met toepassing van het profijtbeginsel en streven naar zo veel als mogelijk kostendekkende tarieven. Het profijtbeginsel houdt in dat hoe meer iemand profijt heeft van de door de overheid geleverde prestaties, hoe meer belasting/rechten daarvoor betaald dient te worden.
- Daar waar mogelijk binnen de wettelijke kaders specificeren van de producten en diensten in de legesverordening.

Vergelijking tarieven 2018 met gemeenten van A2-samenwerking volgens Coelo:

Coelo 2018	Cranendonck	Valkenswaard	Heeze-Leende
1-persoonshuishouden	690	716	734
meerpersoonshuishouden	*761	783	869
Rangnummer**	229	267	351
OZB:			
Tarief woningen	0,1298	0,1352	0,1131
Tarief niet-woningen	0,4486	0,4254	0,3239
Afvalstoffenheffing:			
Tarief 1-persoonshuishouden***	178	170	134
Tarief meerpersoonshuishouden***	249	238	192
Rioolheffing:			
Tarief 1 persoons huishouden***	195	205	234
Tarief meerpersoonshuishouden***	195	205	312

* De verdeling van de lastendruk is als volgt: afvalstoffenheffing € 249 , OZB € 317 en rioolheffing € 195 .

**Voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft. Coelo gaat uit van gemeenten.

***In Cranendonck is het vastrecht voor 1-persoons of meerpersoonshuishoudens gelijk. Het Coelo gaat bij afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens uit van een hoger aantal containerledigingen.

****In Cranendonck is het vastrecht voor rioolheffing € 202 voor 1-persoons of meerpersoonshuishouden. Het Coelo gaat bij rioolheffing uit van een vastrecht van € 195.

Ontwikkelingen

Lokaal belastinggebied

Het Rijk werkt aan een herziening van het belastingstelsel. Een van de pijlers daarvan is een verschuiving van Rijks- naar lokale belastingen.

Er liggen momenteel plannen voor uitbreiding van het lokaal belastinggebied, zonder dat de belastingdruk voor de inwoners stijgt. De VNG heeft hier jaren voor gepleit. De Commissie Rinnooy Kan heeft aanbevelingen gedaan voor aanpassing van het lokaal belastinggebied. Op hoofdlijnen komen die aanpassingen overeen met de kabinetsplannen.

De VNG heeft zeven ijkpunten benoemd waaraan uitbreiding van het lokaal belastinggebied zou dienen te voldoen:

1. Een groter belastinggebied is geen doel op zich, maar dient om de band tussen bepalen, betalen en verantwoorden te versterken.
2. Het moet gaan om een substantiële uitbreiding.
3. De horizontale, democratische verantwoording waarborgt verantwoorde heffing. Limitering van de opbrengsten via rijksregelgeving past daar niet bij.
4. Geen verhoging van de lastendruk. Uitbreiding van de gemeentelijke belastingen is onlosmakelijk verbonden met een navenante verlaging van de rijksbelastingen (mogelijk gemaakt door een verkleining van het Gemeentefonds).
5. Voor de belastingbetaler is de herziening zo veel als mogelijk inkomensneutraal. Koopkrachteffecten moeten worden geneutraliseerd. Dit vereist maatregelen van het Rijk.

6. Voor de belastingbetaler moet zichtbaar zijn dat er sprake is van een verschuiving en geen verhoging. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk en gemeenten.
7. Vereenvoudiging door afschaffen kleinere heffingen is mogelijk zover er sprake is van aanvaardbare financiële gevolgen op gemeentelijk niveau.

De kabinetsplannen lijken binnen deze ijkpunten te passen. De VNG pleit voor een zorgvuldige maar snelle invoering van de voorstellen die de financiële flexibiliteit van gemeente vergroten. In een onlangs verzonden brief van het kabinet aan de Tweede Kamer worden bouwstenen meegegeven voor de verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen. Daarnaast wordt er aangegeven dat deze verschuiving op de agenda van het volgende kabinet zou moeten komen te staan.

Handreiking kostenonderbouwing VNG

Voorgeschreven is om de mate van kostendekking van de lokale heffingen toe te lichten. Hiervoor heeft de VNG een handreiking opgesteld. In deze handreiking wordt onder andere ingegaan hoe om te gaan met:

- De directe lasten;
- De indirecte lasten;
- Baten en kruissubsidiëring;
- Beleidsuitgangspunten en toelichting.

Deze aspecten richten zich voornamelijk op de bestemmingsheffingen (bijv.: afval, riool, leges). Bij deze heffingen wordt hierop ingegaan.

Aansluiting landelijke voorziening WOZ

Vanaf 1 oktober 2016 dienen gemeenten/samenwerkingsverbanden de WOZ waarden van woningen openbaar te maken. Dit openbaar maken geschiedt landelijk door een WOZ-viewer (LV WOZ), waarmee de WOZ-waarden van woningen bekeken kunnen worden. Van gemeenten die op dat moment nog niet zijn aangesloten op de LV WOZ zijn de WOZ-waarden niet zichtbaar. De gemeente Cranendonck is sinds december 2016 aangesloten op de LV WOZ.

Ontwikkeling lastendruk gemeente Cranendonck 2016-2018 meerpersoonshuishouden

De berekening van de lastendruk is gebaseerd op de gemiddelde lastendruk per meerpersoonshuishouden. Bij de berekening van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van 12 ledigingen van de container voor gft-afval (240 liter), waarvan 5 ledigingen in de maanden oktober tot en met december hebben plaatsgevonden en gratis zijn. De container met restafval van 240 liter is gemiddeld 6 maal geledigd in het gehele jaar.

	2016	2017	2018
OZB	303	305	318
Afvalstoffenheffing	209	187	218
Rioolheffing	189	202	202
Totaal	701	694	738

LET OP: bovenstaande aantallen wijken af van de gehanteerde aantallen door Coelo. De afwijking van de lastendruk zoals berekend door Coelo wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing.

Belastingopbrengsten

In onderstaande grafiek zijn de werkelijke opbrengsten van het jaar 2016 opgenomen. Ter vergelijking zijn de geraamde opbrengsten 2017 en 2018 vermeld.

De onderstaande vermelde bedragen vermenigvuldigen met € 1.000.

	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Onroerende zaakbelastingen	4.663	4.736	4.756
Afvalstoffenheffing	1.395	1.642	1.758
Rioolheffing (vGRP)	1.865	1.917	1.982
Toeristenbelasting	102	107	124
Baatbelasting	0	0	0
Lijkbezorgingrechten	80	80	79
Leges omgevingsvergunningen	501	620	748
Marktgelden	14	17	14
Precariobelasting/leges bijz.wetten	32	44	42
Leges bestemmingsplannen	82	65	37
Leges secretarie	438	384	368
Reclamebelasting	26	31	26
Taakstelling naar aanleiding van onderzoek naar kostendekkende leges	0	0	0
Totaal	9.198	9.643	9.934

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor het overgrote deel van de belastingopbrengsten zorgen. Voormelde heffingen en belastingen bepalen dan ook de lokale belastingdruk.

Toelichting per belastingsoort

Onroerende zaakbelastingen(OZB)

Onder de naam "onroerende zaakbelastingen" worden van onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen de volgende belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt alleen voor niet-woningen.
- Een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar zijn van onroerende zaken. Dit geldt voor woningen en niet-woningen.

Het tarief van de onroerende zaakbelastingen wordt weergegeven als een percentage van de waarde van een onroerende zaak. Daalt de waarde van een object, dan stijgen de tarieven OZB meer. Stijgt echter de waarde, dan dalen de tarieven. Door het hanteren van deze systematiek betaalt de belastingplichtige van een gemiddeld gewaardeerd object het voor dat jaar van toepassing zijnde indexatiepercentage meer dan in het voorgaande jaar.

De heffingsgrondslag voor 2018 is de waarde van de onroerende zaak naar peildatum 1 januari 2017. Hierbij is rekening gehouden met de waardeontwikkelingen tussen de vorige waarde-peildatum 1 januari 2016 en de geldende waarde-peildatum 1 januari 2017.

Ontwikkeling tarieven OZB gemeente Cranendonck:

Tarieven	2016	2017	2018
Woningen			
Eigenaren	0,1305 %	0,1315 %	0,1298%
Niet-woningen			
Eigenaren	0,2300 %	0,2446 %	0,2500%
Gebruikers	0,1821 %	0,1933 %	0,1986%

De opbrengsten voor 2018 zijn gebaseerd op het totaal van de opgelegde kohieren inclusief de toename in 2018 op basis van de vastgestelde tarieven. In incidentele gevallen is de opbrengst aangepast.

	Jaarrekening 2017	Primitieve begroting 2018	Bijgestelde Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Eigenaren woningen	€ 2.736.764	2.751.642	2.744.914	2.791.564
Eigenaren niet-won.	€ 1.166.773	1.188.490	1.185.584	1.170.319
Gebruikers niet-won.	€ 760.152	807.734	805.759	794.574

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt.

De afvalstoffenheffing in de gemeente Cranendonck bestaat uit een vast en een variabel gedeelte. Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele gedeelte bestaat uit het aantal ledigingen, waarbij de bestemming(container voor gft-afval of restafval) en de grootte van de container van invloed zijn op het tarief.

Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing gemeente Cranendonck:

	2016	2017	2018
Vastrecht per jaar	€ 103,08	€ 93,60	€ 106,80
Ledigen container gft-afval			
140 liter *	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,50
240 liter *	€ 1,75	€ 1,75	€ 2,25
Ledigen container restafval			
140 liter	€ 11,00	€ 9,50	€ 11,00
240 liter	€ 15,50	€ 13,50	€ 16,00

* Vanaf half oktober tot en met december gratis

Afvalstoffenheffing 2018	Primitieve Raming 2018	Bijgestelde raming 2018	Jaarrekening 2018
Kosten van afvalverwijdering en verwerking (inclusief BTW)	1.684.140	1.774.215	1.919.419
Opbrengsten afvalstoffenheffing	1.530.140	1.641.940	1.758.301
Overige opbrengsten	154.000	154.000	185.722
Exploitatie tekort/overschot 2018	0	21.725	24.604

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel, waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Met ingang van 2018 is er nieuw systeem van heffen van toepassing. Om meer tegemoet te komen aan het principe "de vervuiler betaalt" is vanaf 2018 de rioolheffing gebaseerd op het geloosde water op het riool op basis van de waterverbruik gegevens van Brabant Water. Dat deze wijze van heffen een verschuiving te zien geeft is evident. De rioolheffing voor bedrijven en niet-woningen zal afhankelijk van hun gebruik toenemen. De termijn waarbinnen het

beoogde tarief voor particulieren op basis van het vastgestelde vGRP bereikt wordt, zal als gevolg van de nieuwe heffingssystematiek toenemen.

De nieuwe heffingssystematiek leidt tot de hieronder vermelde tarieven waarbij rekening is gehouden met indexatie.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a bedraagt per jaar:

a.	Van 0	m3 tot en met 250 m3	€ 194,93
b.	Van 251	m3 tot en met 500 m3: Bedrag onder a. + € 120,-	€ 314,93
c.	Van 501	m3 tot en met 750 m3: Bedrag onder b. + € 120,-	€ 434,93
d.	Van 751	m3 tot en met 1.000 m3: Bedrag onder c. + € 120,-	€ 554,93
e.	Van 1.001	m3 tot en met 1.250 m3: Bedrag onder d. + € 120,-	€ 674,93
f.	Van 1.251	m3 tot en met 1.500 m3: Bedrag onder e. + € 120,-	€ 794,93

Indien in een belastingtijdvak meer dan 1.500 m3 wordt verbruikt, is boven het ingevolge het onder f verschuldigde bedrag een recht verschuldigd van € 120,- per jaar van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 250 m3 of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 1.500 m3 wordt overschreden.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a en b bedraagt per jaar:

a.	Tot 15.000 m3 is de opbouw van de belasting gelijk aan het vermelde onder artikel 3, lid 1 onder a;	
b.	Boven de 15.000 m3 maar minder dan 30.000 m3	€ 7.400,00
c.	Boven de 30.000 m3 maar minder dan 100.000 m3	€ 15.000,00
d.	Boven de 100.001 m3	€ 22.500,00

Ontwikkeling tarief rioolheffing:

Tarief per jaar	2016	2017	2018
Gebruiker	€ 189,00	€ 201,96	€ 201,96

Rioolheffing 2018	Raming 2018	Werkelijk 2018
Kosten van rioolheffing (inclusief BTW)	1.995.824	2.032.631
Opbrengsten	1.917.847	1.982.579
Het exploitatietekort in 2018 bedraagt en komt uit voorziening riolering	77.977	50.052

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

Bij de aanbieding van de “verordening toeristenbelasting 2014” heeft de raad kenbaar gemaakt dat het tarief 2014 in lijn is met de tarieven van de regiogemeenten. Het tarief van de toeristenbelasting wordt vanaf 2015 verhoogd met de inflatiecorrectie.

Ontwikkeling tarief toeristenbelasting

Tarief per overnachting	2016	2017	2018
Bedrag	€ 1,02	€ 1,05	€ 1,05

De (geraamde) opbrengst van de toeristenbelasting bedraagt voor:

Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Raming 2018	werkelijk 2018
€ 105.726	€ 102.141	€ 107.211	€ 124.200

Lijkbezorgingrechten

Onder de naam "lijkbezorgingrechten" worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

De tarieven voor 2018 zijn gebaseerd op de tarieven 2017 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent. Door minder begravingen dan geraamd heeft de bijgestelde raming van 2017 als uitgangspunt gediend voor de raming van 2018.

Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Raming 2018	Werkelijk 2018
€ 79.277	€ 79.683	€ 80.684	€ 79.153

Leges

Onder naam "leges" wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel kent dan ook een diversiteit aan tarieven. De tarieven voor 2018 zijn gebaseerd op de tarieven 2017 aangepast met de inflatiecorrectie van 0,9%. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Opbrengst leges	Werkelijk 2017	Primitieve Raming 2018	Bijgestelde raming 2018	Werkelijk 2018
Leges omgevingsvergunningen	€ 500.509	315.508	620.508	748.108
Precariobelasting/leges bijzondere wetten	€ 31.534	43.920	43.920	41.735
Leges bestemmingsplannen	€ 81.816	65.210	65.210	36.750
Leges secretarie	€ 438.064	383.935	383.935	367.937
Kostendekkendheid leges		50.000		
Totaal	€ 1.051.923	858.573	1.113.573	1.194.530

Marktgelden

Onder de naam "marktgeld" wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op markten, daaronder begrepen de diensten welke in verband met een en ander, door of vanwege de gemeente worden verleend. De tarieven voor 2018 zijn gebaseerd op de tarieven 2017 aangepast met de inflatiecorrectie van 0,9%. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Naast het marktgeld wordt bij iedere marktkoopman die standplaats inneemt op de markt tevens servicekosten in rekening gebracht op basis van het solidariteitsprincipe. Onder deze servicekosten vallen de kosten voor de stroomvoorziening en de bijdrage in de kosten voor het organiseren van centrumactiviteiten.

Opbrengst marktgelden inclusief bijdrage in servicekosten:

Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Raming 2018	Werkelijk 2018
€ 14.367	€ 14.320	€ 17.019	13.737

Reclamebelasting

Sinds 1 januari 2014 wordt in het centrum van Budel onder de naam reclamebelasting een belasting geheven voor een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing, na aftrek van de heffingskosten, komt ten goede aan de ondernemersvereniging Budel-Centrum ten behoeve van het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Budel.

Opbrengst reclamebelasting:

Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Raming 2018	Werkelijk 2018
€ 26.651	€ 25.787	€ 31.622	€ 26.399

Kwijtscheldingsbeleid

De minima komen in aanmerking voor bijzondere bijstand, woonkostentoeslag, zorgtoeslag, huurtoeslag, minimaregelingen enzovoorts. Kwijtschelding van gemeentelijke heffingen komen daar nog bovenop. Door uw raad is via een amendement bij de begrotingsbehandeling 2014 besloten om alleen voor de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing voor de sociale minima kwijtschelding te verlenen. In de onderstaande tabel staat weergegeven het werkelijk beroep dat op de regeling gedaan is in de periode 2016 tot en met 2018.

Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018
€ 29.958	€ 38.989	€ 33.774

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in onze gemeente. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van onze wegen, de openbare verlichting, de riolering en het water, het openbaar groen en onze gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen (personeel en financiën) gemoeid. Deze paragraaf geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten daarvan.

Algemeen kaderstellend zijn:

- Herijking Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld in september 2015. Hierin is afgesproken dat het garantieniveau van de kapitaalgoederen niveau C is, waarbij gestreefd wordt naar niveau B. Twee keer per jaar wordt het niveau gemonitord.

Monitoring 2018

- In 2018 is de kwaliteit opnieuw gemonitord. De resultaten toonden aan dat de totale prestatie voldoet aan streefniveau Wonen en Recreëren.

Openbaar groen

Met de aanleg, het beheer en onderhoud van het gemeentelijke groen versterken we het groene en rustieke karakter van Cranendonck. Groen speelt een rol in het behouden van en versterken van de eigen uitstraling van elke kern. Product Openbaar groen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed “groen” is het volgende kaderstellend:

- Flora- en faunawet (zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren)
- Nationaal en provinciaal natuurbeleid
- Zorgplicht bomen
- Bomenbeleid Cranendonck, december 2015
- Groenontwikkelplannen, december 2015

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Prognose uitgaven	Werkelijk	Restant
Groenvoorzieningen	1.047.992	1.153.458	-65.830
Projecten Bio-regeling	0	12.851	-12.851
Landschappelijk herinrichting Blake Beemd	96.000	0	96.000

Onderhoud groen 2018

In 2018 zijn alle lopende Bio projecten afgerond. Financiële stand van reserve Bio gelden (791070) bedraagt € 312.046 per 31-12-2018.

Zorgplicht bomen; de VTA controles zijn in 2018 voor het gehele areaal bomen afgerond. De eerste voorkomende werkzaamheden uit deze controle worden in 2019 uitgevoerd.

Bomenbeleid: het bomenbeheer gekoppeld aan het bomenbeleid is in 2018 afgerond.

Kosten onderhoud 2018

De huidige onderhoudsbudgetten zijn afgeleid van niveau C (IBOR). Het streefniveau is in 2018 behaald, echter door wijzigende wet- en regelgeving staat het beheer steeds meer onder druk.

Tijdens de areaal inventarisatie is gebleken dat er op onderdelen aanzienlijk meer groen aanwezig is, dit werkt kostenverhogend.

De wettelijke verplichting m.b.t. het water- en slotenbeheer is uitgevoerd en brengt extra kosten met zich mee in verband met verstopte duikers en “verzande” sloten. Momenteel wordt er via de Waterwerkgroep een nieuw voorstel ontwikkeld met betrekking tot onderhoud en beheer sloten en bermen.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Ontwikkelingen

Uitvoering van maatregelen voor de vervanging van de platanen in de Cranendoncklaan/Graafschap Hornelaan zijn in voorbereiding en worden in 2019 afgerond.

Wegen

Inleiding

Het onderhoud aan de wegen heeft de gemeente Cranendonck in 2018 laten uitvoeren op basis van het Beheerplan wegen 2017 - 2021 en het uitvoeringsplan wegen 2018 – 2019. In het uitvoeringsplan worden naast de verharde wegen ook de onverharde wegen, bermen, wegmarkeringen en civiele kunstwerken meegenomen. Het definitieve uitvoeringsplan wordt jaarlijks na de winterperiode bijgesteld op de verouderingen van de verhardingen, de winterse invloeden, zware transporten en kabel en leidingwerk. Bijstelling van het uitvoeringsplan gebeurt aan de hand van periodieke wegininspecties en schouwgegevens. Daarnaast wordt het uitvoeringsplan integraal afgestemd met rioleringsprojecten, verkeersmaatregelen en reconstructies

Het uitvoeringsplan van 2018 was afgestemd op de kwaliteitsambities van de herijkte IBOR. De kwaliteitsambities voor de verhardingen zijn bij de herijkte IBOR in 2015 vastgesteld op het scenario “Alles op C” als garantieniveau met een streefwaarde het voorkeursscenario Wonen en Recreëren - tussenoplossing. Op basis van de aanvullende onderhoudsadviezen voor de fietspaden Geuzendijk, Gravenkasteel, Damenweg, Gastelseweg en de infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2018 zijn werkkredieten beschikbaar gesteld.

De projecten fietspaden Geuzendijk en Gravenkasteel zijn in 2018 uitgevoerd. De projecten Gastelseweg en Damenweg zijn in voorbereiding en worden in het voorjaar van 2019 gerealiseerd. Bij het project infrastructurele verbeteringen smalle wegen zijn langs de Asbroekweg, Kluisweg en Grensweg in Gastel bermverhardingen aangebracht. Het project voor het aanbrengen van de bermverhardingen uitvoeringsjaar 2018 wordt in het voorjaar van 2019 afgerond.

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Prognose Uitgaven	Werkelijk	Restant	Realisatie/afronding
<u>Klein en regulier onderhoud</u>				
• Exploitatiebudget excl. kapst en Uren	582.839	589.475	-6.636	2018
<u>Infrastructurele maatregelen</u>				
• Fietspaden Geuzendijk	356.000	355.701	299	2018
• Gravenkasteel	99.000	100.279	-1.279	2018
• Gastelseweg e.o.	131.000	-	131.000	2019
• Damenweg	139.000		139.000	2019
• Infrastructurele verbeteringen	410.770	296.642	114.128	2018 - 2019

	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud wegen	109.347	637.484	456.597	290.234

Onderhoud wegen 2018

Naast klein en regulier onderhoud zijn in 2018 ook enkele grotere projecten uitgevoerd. Dit waren het groot onderhoud van de rijbanen Keunenhoek, hoofdpad begraafplaats Budel, Grensweg Gastel, Rondven, Panweg (gedeeltelijk), Kamerven (gedeelte Koenraadtweg – Larikslaan), Woutjesdijk en Loozerdijk.

Verder zijn in 2018 verkeersmaatregelen uitgevoerd aan de Gravenkasteel en Grensweg in Gastel en zijn tijdelijke maatregelen uitgevoerd om het sluipverkeer rondom de A2 te weren. Tevens zijn naar aanleiding van klachten en meldingen een aantal kleinschalige verkeersmaatregelen getroffen.

De resterende middelen in de voorziening onderhoud wegen zijn afgestemd op de uitvoering van het beheerplan wegen voor de onderhoudsperiode 2017 – 2021. De jaarlijkse uitvoeringsplannen zijn voor deze periode afgestemd op de beschikbare budgetten. De benodigde middelen voor de vervangingsinvesteringen worden jaarlijks in de begroting aangevraagd.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden. In de meerjarenplanning wordt het onderhoud integraal afgestemd op de geplande reconstructies, verkeersmaatregelen, rioleringsprojecten. Tevens wordt de planning afgestemd op kabel- en leidingwerkzaamheden van de nutsbedrijven. Bij deze wegen, pleinen en trottoirs worden de gewenste kwaliteitsambities voor het beheer en onderhoud tijdelijk lager aangehouden. Voor de verkeersveiligheid is wel periodiek geschouwd en het benodigde klein onderhoud en serviceonderhoud verricht.

Ontwikkelingen

In maart 2017 is het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld. In de begroting 2018 was geld opgenomen voor het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV) waarin projecten stonden die uitvoering gaven aan het GVVP. In 2018 is uitvoering gegeven aan het UVV. Naast de eerder genoemde maatregelen aan de Gravenkasteel en Grensweg betrof dit ook onderzoek naar snelfietspad Weert - Eindhoven en onderzoek permanente maatregelen sluipverkeer. De projecten Gastelseweg en Damenweg zijn voorbereid, de uitvoering staat gepland voor 2019.

Openbare verlichting (elektrische installaties)

Openbare verlichting verbetert de leefbaarheid, de sociale- en verkeers- veiligheid. Een belangrijk aandachtspunt is ook duurzaamheid en energiebesparing. Product Openbare verlichting maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'elektrische installaties' is het volgende kader stellend:

- Beheerplan openbare verlichting 2017-2019, vastgesteld in juni 2017.
- Richtlijn NPR 13201-2017 (Nederlandse Praktijk Richtlijn voor de kwaliteitscriteria van openbare verlichting).
- Politiekeurmerk Veilig Wonen en nieuwe ontwikkelingen in de woonkernen.
- Nationaal energieakkoord.

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Restant
<u>Regulier budget straatverlichting</u>			
Elektriciteit	103.954	101.903	2.051
Onderhoud en beheer verlichting	139.970	137.614	2.356
	243.924	239.517	4.407

	Beginstand	Storting*	Uitgaven	Eindstand
<u>Voorziening onderhoud</u>				
Straatverlichting	37.906	53.869	15.477	76.298

Kosten onderhoud 2018

Binnen de vastgestelde beheerkaders onderhouden wij de openbare verlichting.

Het huidige onderhoudsbudget is toereikend voor dagelijks onderhoud en enkele kleine vervangingen.

Het groot onderhoud is in 2018 getemporeerd. In de komende jaren gaan we toewerken naar het behalen van de energienota 2030. Om deze energiedoelstelling van 50% te halen dienen we alle armaturen die nog geen LED zijn voor 2030 te vervangen. De beschikbare middelen in de voorziening gaan we hiervoor herzien. Het restant bedrag van 2018 gaan we inzetten voor de vervangingen in de toekomst.

Nadere toelichting op het onderhoud:

- Lichtmasten geschilderd in de kern Maarheeze.
- Bij vervangingen of nieuwbouw LED verlichting toegepast.
- De masten die volgens de levensduur in aanmerking kwamen voor vervanging hebben een stabiliteitsmeting ondergaan. De resultaten van deze meting gaven aan dat we de vervanging van 95% van deze masten met 5 jaar kunnen doorschuiven. De overige 5% is meegenomen met het groot onderhoud.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Speelvoorzieningen

Spelen is voor kinderen van groot belang voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. In het spel leren ze lichaam en verstand te gebruiken. Daarnaast nodigt goede openbare speelruimte uit tot actief bewegen. Speelvoorzieningen maken onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'speelvoorzieningen' is het volgende kaderstellend:

- Veiligheid van de speeltoestellen wordt getoetst aan de hand van wettelijke richtlijnen.

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Prognose uitgaven	Werkelijk	Restant
Algemeen onderhoud	10.850	5.746	5.104
Inspectie toestellen	4.674	3.984	690
	15.524	9.730	5.794

In 2018 zijn er geen toestellen vervangen en is het benodigde onderhoud minder gebleken dan normaal. Hierdoor is er een incidenteel overschot.

Kosten onderhoud 2018

De huidige onderhoudsbudgetten zijn maatgevend voor dagelijks en groot onderhoud. Vervangingsinvesteringen worden separaat aangevraagd.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Uitvoering projecten ter verbetering van kapitaalgoederen

Conform eerder genomen besluiten wordt de afbouw van de overige speelplekkenlocaties met toestellen uitgevoerd. Er is minimaal één natuurlijke speelplek in elke kern, met uitzondering van Gastel. Dit als resultaat van afstemming met de buurtplatforms en dorpsraden. Hierbij wordt rekening gehouden met de interactief geleverde input vanuit de kernen. In 2019 wordt het huidige beleid opnieuw geëvalueerd.

Ontwikkelingen

In Budel-Dorplein is de aanleg van de natuurlijke speelplek uitgesteld vanwege de vertraging in de vaststelling van de meest geschikte locatie, dit in verband met verontreiniging van de bodem.

Riolering & water

1 Openbare ruimte: riolering & water

De gemeente heeft de wettelijke zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater omschreven in het **verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2016-2020 (vGRP)**. Dit vGRP is een beleidsplan op lange termijn en stelde de raad vast op 27 oktober 2015. In het plan is een berekening van de kostendekkendheid uitgevoerd om de ontwikkeling van de rioolheffing inzichtelijk te maken. In kostendekkingsberekeningen wordt een analyse gemaakt van de hoogte van het tarief van de rioolheffing in relatie tot de lasten en baten. De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. Dit is een belasting waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor een bepaald doel, in dit geval de gemeentelijke watertaken. De lasten bestaan enerzijds uit de exploitatielasten (jaarlijks terugkerende lasten) en anderzijds uit investeringen welke over een lange termijn afgeschreven worden. Het beleid van het vGRP wordt jaarlijks vertaald naar operationele plannen. Ook eventuele verschuivingen in het uitvoeringsprogramma worden hierin onderbouwd.

Alle inwoners en bedrijven in de gemeente Cranendonck hebben baat bij een goed en functioneel rioolstelsel uit oogpunt van volksgezondheid en milieubescherming. Daarnaast draagt doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater bij tot een aangenaam woonklimaat met een groen karakter. “Riolering & Water” maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen ‘riolering & water’ is het volgende kaderstellend:

- De Wet milieubeheer (afvalwaterzorgplicht)
- Waterwet (hemelwater- en grondwaterzorgplicht)

2 Financiële resultaten

	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Restant
Exploitatie	Riolering / Aanleg en beheer(K)	€ 697.574	€ 798.924	€ -101.350
Exploitatie	Vrijvervalriolering(K)	€ 295.500	€ 355.750	€ -60.250
Exploitatie	Mechanische riolering en meetapparatuur (K)	€ 217.000	€ 220.824	€ - 3.824
Exploitatie	Onderzoek planvorming en contracten(K)	€ 117.000	€ 7.918	€ 109.081
Baten	Riolering / Rioolheffing(K)	-€ 1.917.847	-€ 1.986.840	€ 58.992
Investeringsen	V-GRP jaarschijf 2017(K)	€ 613.952	€ 373.053	€ 240.899
Investeringsen	V-GRP jaarschijf 2018(K)	€ 1.623.000	€ 156.285	€ 1.466.714

In de jaarschijf 2018 van het GRP zijn de Stationsstraat en Gastelseweg opgenomen, de voorbereidende werkzaamheden zijn in 2018 uitgevoerd, daadwerkelijk aanleg vindt in 2019 plaats.

Gemeentelijke gebouwen

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen en de kunstobjecten wordt planmatig uitgevoerd met behulp van een meerjarige onderhoudsplanning (10 jaar). De actualisatie wordt jaarlijks uitgevoerd door een extern bouwkundig adviesbureau, waarbij elke drie jaar een grote onderhoudsinspectie (= nulmeting) plaatsvindt van de gebouwen. Afgeleid van de meerjarenplanning komt er jaarlijks een uitvoeringsplan. De gemeentelijke gebouwen zijn onderdeel van programma 1: Wonen + Leven en programma 2: Economie + Ondernemen.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'gebouwen' is het volgende kaderstellend:

- Nota gemeentelijke gebouwen, vastgesteld september 2016.
- Gebouwen dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Prognose Uitgaven	Werkelijk	Restant
<u>Klein en regulier onderhoud</u>			
Gemeentelijke gebouwen	146.018	161.965	15.947

	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
<u>Voorziening onderhoud</u>				
Gemeentelijke gebouwen	636.050	100.000	123.105	612.945

Voorziening

Vanaf 2017 komt het regulier onderhoud ten laste van de exploitatie en het groot onderhoud ten laste van de onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen. Het is niet meer toegestaan om ver- en nieuwbouw uit de voorziening te dekken. De oorspronkelijke storting in de voorziening is aangepast naar bovenstaande situatie. De gelden die hierbij vrijkwamen zijn gebruikt om de exploitatiebudgetten op het gewenste niveau te krijgen.

Kosten onderhoud 2018

Het huidige onderhoudsbudget is toereikend voor dagelijks onderhoud en enkele kleine vervangingen.

Nadere toelichting op het onderhoud:

Smeltkroes: Schilderonderhoud en vervanging kozijnen/deuren brachten extra kosten met zich mee (€4500,-). Verder hebben we bij de Smeltkroes drie vlaggenmasten geplaatst (€2500,-).
Bouwhal: Extra kosten voor de levering en aansluiting van een stroomkast (€9.000,-).

Onderhoudsachterstanden

Voor de Hoge Weg 1 stond voor €150.000,- groot onderhoud gepland. Omdat dit gebouw op de planning staat om te verkopen is dit groot onderhoud niet uitgevoerd.

Ontwikkelingen

De raadsopdracht uit de Nota gemeentelijke gebouwen krijgt in 2018 verder vorm, zoals de verkoop van één of meerdere gebouwen. Vooraf worden de financiële consequenties in beeld gebracht.
In 2018 is de privatisering van de Zuiderpoort afgerond. Daarnaast zijn de Instraat 8 en Fabriekstraat 59 beide verkocht.

Gemeentelijke sportaccommodaties en bouwhallen

De sportaccommodaties maken deel uit van programma 3: Toerisme + Recreatie. De gemeente wil een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten ondersteunen. Hierbij wordt de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud van de accommodaties zoveel mogelijk bij de gebruikers (lees: verenigingen) neergelegd.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'sportaccommodaties' is het volgende kaderstellend:

- De gemeentelijke beleidsvisie is vastgelegd in de nota 'sport en bewegen' (2011).
- Voor het onderhoud wordt gewerkt met een conditiemeting.
- De sportaccommodaties dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiële resultaten 2018

Omschrijving	Prognose Uitgaven	Werkelijk	Restant
<u>Klein en regulier onderhoud</u>			
VTBC gebouwen	78.854	75.575	3.279

	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
<u>Voorziening onderhoud</u>				
VTBC gebouwen	€345.317	274.000	67.639	551.679

Kosten onderhoud 2018

De onderhoudskosten zijn verwerkt in het meerjarig onderhoudsplan van de gemeentelijke gebouwen. Het dagelijks en groot onderhoud van de bouwhallen is via de huur-, gebruiksovereenkomst belegd bij de verenigingen.

Nadere toelichting op het onderhoud:

We hebben dit jaar onderhoud gepleegd aan de lichtinstallaties bij de sportparken. Ook de scheidingswanden in de sporthal van de Zuiderpoort en Den Donck hadden onderhoud nodig.

Onderhoudsachterstanden

In 2018 is een start gemaakt om de onderhoudsachterstanden in de Zuiderpoort(bad) bij te werken. Bij de overige gebouwen is geen achterstallig onderhoud.

Ontwikkelingen

De privatisering van de Zuiderpoort is in 2018 afgerond.

Onderhoud & vervanging Tractie

Tot slot is ook "tractie"(rollend materieel gemeentewerf) een onderdeel van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De tractie wordt gebruikt voor onderhoud aan het openbare groen, sport, riool, openbare gebouwen, evenementen enz.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'tractie' is het volgende kaderstellend:

- Tractiemiddelen dienen betrouwbaar in de bedrijfsvoering en veilig te zijn.
- Tractie dient te voldoen aan de wettelijke eisen

Financiële resultaten 2018:

Omschrijving	Prognose uitgaven	Werkelijk	Restant
Onderhoud	30.363	22.508	7.853
Vervanging/lease	29.250	32.444	-3.194

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden

Ontwikkelingen

In december 2018 is de nieuwe vrachtwagen (lease) met opbouw in gebruik genomen.

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf bevat een beknopte weergave van het door de gemeente gevoerde grondbeleid, zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2016 - 2020. Daarnaast wordt gerapporteerd over de voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen.

De opzet van deze paragraaf is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)² en bevat een verantwoording van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen. De boekwaarde van de projecten is eveneens volgens de voorschriften van het BBV verwerkt in de balans.

Grondbeleid

Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid Gemeente Cranendonck 2016-2020 zijn de beleidskaders en uitgangspunten vastgelegd voor het beheer en de ontwikkeling van onroerend goed, gericht op het uiteindelijk realiseren van beleidsdoelstellingen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie, etc.

In de nota Grondbeleid is de gemeentelijke voorkeur vastgelegd voor het voeren van een faciliterend grondbeleid.

“Indien concrete gemeentelijke doelen niet realiseerbaar blijken door de inzet van alleen faciliterend grondbeleid en realisering wel dringend gewenst is kan de gemeenteraad besluiten om zelf actief, risicodragend, tot ontwikkelingen over te gaan of een samenwerking aan te gaan met een particuliere initiatiefnemer. Deze ontwikkeling en de daarmee verbonden risico's moeten passen binnen de financiële randvoorwaarden van de gemeente. In dat geval kan de keuze zijn om bij een groot maatschappelijk belang een exploitatieplan met een tekort, dat door voorzieningen of reserves is afgedekt, te accepteren.”

Actualisatie grondexploitaties

Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd. Over het geprognosticeerde financiële resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties wordt gerapporteerd door middel van deze paragraaf.

Projecten

De grondexploitaties c.q. plannen zijn onderverdeeld in:

- Gemeentelijke grondexploitaties:
Er is sprake van een door de raad vastgestelde grondexploitatie. De gemeente is eigenaar van de grond. De boekwaarde van deze projecten wordt op de balans verantwoord in de categorie 'In exploitatie genomen (bouw)gronden'.
- Toekomstige gemeentelijke grondexploitaties:
De gemeente is eigenaar van de grond, er is nog geen grondexploitatie vastgesteld. De boekwaarde van de grond wordt verantwoord onder de categorie 'Materiële Vaste Activa'. De plankosten worden, maximaal 5 jaar, tot het moment van vaststelling van de grondexploitatie gerubriceerd onder de categorie 'Immateriële vaste activa'. Plankosten ouder dan 5 jaar worden

² Art. 16, besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

afgeboekt indien blijkt dat er na het verstrijken van deze termijn geen grondexploitatie is vastgesteld.

- Particuliere plannen:

De rol van de gemeente heeft betrekking op de procedure voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan. Het eigendom van de grond is in particuliere handen. De gemeentelijke (plan)kosten worden door middel van een exploitatieplan of een anterieure overeenkomst in rekening gebracht bij de initiatiefnemer van het betreffende plan. De boekwaarde wordt op de balans verantwoord als kortlopende vordering indien er sprake is van een ondertekende anterieure overeenkomst. Indien een door beide partijen ondertekende versie het contract ontbreekt wordt de boekwaarde opgenomen in de rubriek 'Overlopende activa'.

Winst- en verliesneming.

Volgens de richtlijnen van de BBV treffen wij een (verlies)voorziening voor een gemeentelijke grondexploitatie die een geprognosticeerd tekort laat zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de betreffende grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. Deze voorziening wordt, als een waarde correctie, in mindering gebracht op de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie. Bijstellingen van de voorziening worden verrekend met de reserve Grondexploitaties.

In de nota Grondbeleid is als richtlijn opgenomen dat er geen tussentijdse winstnemingen worden gedaan. De voorschriften vanuit het BBV zijn op dit punt echter aangescherpt en stellen dat de gemeente tot tussentijdse winstneming over moet gaan indien daarover voldoende zekerheid bestaat. Het Bbv heeft in maart 2017 een aanvullende notitie uitgebracht voor het tussentijds nemen van winst. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (Bbv) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De Percentage of completion (Poc) methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door gemeenten worden uitgevoerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

De berekening van de tussentijdse winst vindt plaats naar rato van de voortgang van het project. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad zijn vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie

opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. In formule: % kostenrealisatie x % opbrengstrealisatie = % Poc.

(Ingeval de kosten voor 50% zijn gerealiseerd en de gronden voor 50% zijn verkocht, dan is de Poc dus 25%.) Volgens het Bbv is het toegestaan om vanuit het voorzichtigheidsprincipe 10% van de nog te realiseren opbrengsten en 10% van de nog te maken kosten in mindering te brengen op de totale raming om van hier uit het percentage winstneming te berekenen. Voor de jaarrekening 2018 is de Poc methode toegepast op de gemeentelijke grondexploitaties. In de eerstvolgende herziening van de nota grondbeleid zal deze nota aangepast worden op de voorschriften vanuit het BBV voor wat betreft het tussentijds nemen van winst.

Het toepassen van de Poc methode leidt voor één complexen tot de volgende winstneming over het boekjaar 2018:

Overzicht tussentijdse winstneming		
Project		
Nr.	Naam	Bedrag
9203	Airpark fase II/IIb	868.051
Totaal		868.051

Het project Meidoornstraat Hanendijk is afgerond en derhalve een winstneming aan het einde van de looptijd.

Waardering gronden toekomstige gemeentelijke grondexploitaties

Gronden en opstellen in het bezit van de gemeente die bedoeld zijn voor een toekomstige ontwikkeling maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting moeten op de balans worden gerubriceerd onder de categorie 'Materiële vaste activa'. Er is dus geen sprake van een vervaardigingsprijs maar van een verkrijgingsprijs. Op de boekwaarde van deze grond mogen daarom ook geen kosten, zoals rente, worden bijgeschreven. De activering van alle soorten grond geschiedt in de eerste plaats steeds tegen (historische) verkrijgingprijs (artikel 63.1 BBV) en bijkomende kosten. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde (artikelen 65.1 en 65.2 BBV). Voor de betreffende objecten Politiebureau Budel en Baronie van Cranendonck zijn in 2018 kosten gemaakt die niet mogen worden geactiveerd. Deze kosten worden daarom als verlies genomen met als dekking de algemene reserve grondexploitatie. De afboeking van deze kosten is opgenomen in onderstaand overzicht:

Afboekingen Materiele vaste activa				
Project				
Nr.	Naam	Afboeking boekjaar 2016 t&m 2017	Afboeking 2018	Totaal bedrag aan afboekingen
9008	Politiebureau	3.813	37.043	40.856
9460	De Baronie	418.368	177.125	595.493
Totaal		422.181	214.168	636.349

Doelstellingen

Marktsituatie

Door een aantrekkende economie en de lage (hypotheek)rente is na jaren van stagnatie de verkoop van woningbouwgrond sterk aangetrokken. Dat geldt ook voor de verkoop van de grond op het bedrijventerrein Airpark. In 2018 is hier maar liefst 40.901m² grond verkocht voor in totaal €4.437.000. Ook is er nog geld ontvangen voor een optie waardoor de totale opbrengsten uitkwamen op €4.957.000. De opbrengsten voor grondverkoop voor de overige grondexploitaties kwamen uit op een bedrag van €185.000.

Woningbouw

In januari 2018 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2018-2030 vastgesteld. Er is voor gekozen aan te sluiten op het woningbouwprogramma 2017 t/m 2022, zoals in april 2017 door het college is vastgesteld. De projecten uit het woningbouwprogramma betreffen een duurzame aanvulling op de bestaande woningvoorraad in de verschillende kernen. In 2018 is de grondexploitatie voor het plan De Neerlanden II in Maarheeze vastgesteld. In 2019 zal het bestemmingsplan in procedure gaan zodat in 2020 daadwerkelijk met de ontwikkeling kan worden gestart.

Bedrijventerrein

Binnen de gemeente zijn twee bedrijventerreinen in ontwikkeling: Airpark Brabant fase II/IIb en Metalot (voorheen Duurzaam Industriepark Cranendonck):

- Airpark Brabant fase II is een gemeentelijke grondexploitatie. De uitgifte van gronden binnen deze grondexploitatie is in 2018 zo voorspoedig verlopen dat alle gronden verkocht zijn of onder optie zijn op 3 percelen na. Vandaar dat er gestart is met de ontwikkeling van Airpark fase IIb. De gronden van Airpark fase II en IIb kennen een ruimtelijke en functionele samenhang. De grondexploitatie van Airpark fase II is daarom herzien waarbij Airpark fase IIb integraal is opgenomen in Airpark fase II. Vanaf nu spreken we dan ook van Airpark fase II/IIb. De boekwaarde van deze grondexploitatie bedraagt €815.751 positief. Dit is na de tussentijdse winstneming van €868.000. De toekomstig nog te maken kosten komen uit op een bedrag van €7.146.987. De toekomstig te ontvangen grondopbrengsten zijn begroot op €9.480.158. Daarmee sluit de grondexploitatie met een positief saldo van €4.017.000 op het einde van de looptijd per 31-12-2027. Dit positief saldo is inclusief tussentijdse winstnemingen.

- Metalot wordt door een marktpartij ontwikkeld. Het bestemmingsplan DIC is in 2017 vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan DIC is beroep ingesteld bij de Raad van State. Er zijn beroepsgronden aangevoerd betreffende de PAS. Op het moment van instellen van beroep lag de PAS landelijk onder vuur. Reden voor de Raad van State om de PAS aanpak voor te leggen aan het Europese Hof van justitie doormiddel van het stellen van zogenaamde prejustitiële vragen. Alle zaken waarin de PAS is aangevoerd als beroepsgrond zijn vanaf dat moment 'on-hold' gezet, zo ook het DIC. Het is de verwachting dat er pas eind 2019 begin 2020 zicht komt op een onherroepelijk bestemmingsplan. Voor dit plan is door de gemeente een anterieure overeenkomst gesloten met één partij die deze ontwikkeling ter hand neemt. Een anterieure overeenkomst kenmerkt zich door het feit dat alle door de gemeente gemaakte kosten die voor 100% toerekenbaar zijn aan de ontwikkeling verhaald worden op de initiatiefnemer. Aangezien niet alle kosten verhaalbaar zijn waaronder met name alle kosten die betrekking hebben op de beroepsprocedure moet er een verlies genomen worden voor de kosten die we niet meer terug gaan ontvangen. De hoogte van dit verlies bedraagt €69.373 over het boekjaar 2018.

Realisatie

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties

De boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald van -4.009.694 naar -243.156. Dit met name door het hoge bedrag aan gerealiseerde grondopbrengsten voor het project Airpark. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is daarmee ook zeer laag geworden. Het verloop van de boekwaarde is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties						
Project		Boekwaarde 1-1-2018	Gerealiseerde kosten 2018	Exploitatieresultaat (prognose)		
Nr.	Naam			Gerealiseerde opbrengsten 2018	Tussentijdse winstneming 2018	Boekwaarde 31-12-2018
9018	Budel Noord 2007	-956.426	53.154	104.880	0	-904.700
9203	Airpark Brabant fase II/IIb	-3.063.161	216.922	4.963.885	868.051	815.751
9419	Mariaschool	9.893	13.523	105	-3.525	0
	Neerlanden	0	154.207	0		-154.207
Totaal		-4.009.694	437.806	5.068.870	864.526	-243.156

Resultaat einde looptijd grondexploitaties

Voor Budel Noord was reeds een voorziening gevormd van 546.726. We hebben we een bedrag van €248.604 aan de verliesvoorziening moeten toevoegen vanwege een correctie in de grondverkoop en de hoger plankosten en rentekosten dan begroot. De verliesvoorziening komt daarmee uit op een bedrag van 795.330. Voor de herziene grondexploitatie Airpark II/IIb hebben we een tussentijdse winst genomen van 868.051. Het plan Mariaschool is afgesloten per 31-12-2018. In 2017 is daar nog een winst genomen van 331.510. Omdat er iets meer kosten zijn gemaakt dan vorig jaar begroot hebben we nu een verlies moeten nemen van 3.525 voor dit plan. Het totale projectresultaat komt daarmee uit op een positief

resultaat van 327.985 winst. Het project Neerlanden is toegevoegd omdat in 2018 hiervoor door de raad een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een fasering tot 2028. Het projectresultaat einde looptijd komt uit op een bedrag van 2.245.390. Het totaaloverzicht voor wat betreft de projectresultaten voor de grondexploitaties is weergegeven in onderstaande tabel:

Resultaat einde looptijd gemeentelijke grondexploitaties						
Project		Exploitatieresultaat (prognose)				
Nr.	Naam	Boekwaarde 31-12-2018	Toekomstig nog te maken kosten	Toekomstig nog te realiseren opbrengsten	Resultaat einde looptijd	Totaal project resultaat = resultaat einde looptijd + reeds tussentijds genomen winst
9018	Budel Noord 2007	-904.700	572.920	682.290	-795.330	-795.330
9203	Airpark Brabant fase II/IIb	815.751	7.146.987	9.480.158	3.148.922	4.016.973
9419	Mariaschool	0	0	0	0	327.985
	Neerlanden	-154.207	4.823.514	7.223.111	2.245.390	2.245.390
Totaal		-243.156	12.543.421	17.385.559	4.598.982	5.795.018

Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat het becijferde resultaat is gebaseerd op voorcalculatorische, en dus nog niet geheel gerealiseerde, (exploitatie)resultaten die, gaande de exploitatieperiode nog aan verandering onderhevig kunnen zijn. Daarnaast is het behalen van dit resultaat afhankelijk van de algemene (economische) verwachtingen in combinaties met de risico's.

Toekomstige gemeentelijke grondexploitaties

In 2018 is er één locatie in voorbereiding zijnde baronie van Cranendonck. Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 is nog steeds de verwachting dat er voor het project Baronie van Cranendonck geen activiteiten door de gemeente worden ontplooid ten behoeve van het uitgeven van bouwrijpe grond, zoals bijvoorbeeld sloop of bodemsanering. Om die reden is de boekwaarde van dit complex als 'Materiële vaste activa' verantwoord. Mogelijk dat de uitkomsten van de planontwikkeling en onderhandelingen is dat de gemeente deze activiteiten wel zelf uitvoert. In dat geval wordt (alsnog) een grondexploitatie opgesteld en ter vaststelling worden voorgelegd aan de raad.

Overzicht toekomstige gemeentelijke grondexploitaties		
Project		Boekwaarde
Nr.	Naam	Per 31-12-2018
9008	Politiebureau	83.567
9460	Baronie van Cranendonck	2.797.672
Totaal		2.881.239

Particuliere plannen

Voor particuliere plannen geldt dat de gemeente geen grondbezit heeft. Voor deze plannen verhaald de gemeente haar kosten via een exploitatieplan of via anterieure overeenkomsten. Voor de huidige particuliere plannen zijn geen exploitatieplannen vastgesteld. Dat betekent dat de kosten verhaald worden via een anterieure overeenkomsten. In sommige gevallen kan de gemeente niet alle kosten verhalen. Voor kostenverhaal moeten de drie criteria profijt, causaliteit en toerekenbaarheid toegepast worden. Als voor een project niet 100% de drie criteria zijn toe te passen dan kan het zijn dat de gemeente kosten in een project voor haar rekening moet nemen. Daarnaast kan de gemeente alleen kosten verhalen zoals opgenomen in de kostensoortenlijst in het Besluit ruimtelijke ordening. Tot slot kan het zijn dat de gemeente een anterieure overeenkomst sluit en dat later blijkt dat kosten hoger zijn dan oorspronkelijke ten tijde van het sluiten van het contract was voorzien. Andersom kan uiteraard ook dat de daadwerkelijk gemaakte kosten voor de gemeente lager zijn dan de verhaalde kosten. In dat geval houdt de gemeente geld over aan een particulier project. Het uitgangspunt van de particuliere plannen is 100% kostenverhaal en een voor de gemeente sluitend plan. In het onderstaande overzicht zijn de boekwaardes van de particuliere plannen opgenomen en de toekomstig nog te maken kosten in combinatie met kostenbijdragen die nog ontvangen moeten worden.

Financieel overzicht particuliere plannen				
Boekwaarde 1-1-2018	Gerealiseerde kosten 2018	Gerealiseerde bijdragen 2018	Verlies ten laste algemene reserve grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2018
910.845	121.124	101.068	-36.776	894.124

Voor de particuliere plannen geldt dat de per saldo opgenomen boekwaarde van €894.124,- nog verhaald wordt op initiatiefnemers. Het ontstane verlies in 2018 is een saldo van genomen winsten en verliezen in 2018 volgens onderstaand overzicht:

Overzicht winst- en verliesnemingen particuliere plannen		
Project		Winst/verlies
Nr.	Naam	2018
		(negatief is verlies)
9206	DIC	-69.373
9458	Nieuwstraat 55	-29.202
9454	Meidoornstraat / Hanendijk	45.236
9098	Planschades afgesloten plannen	-1.229
9447	Jumbo	-30.354
9461	Nieuwe initiatieven	-149.141
9099	Overige initiatieven	-2.714
9460	Dorpsakkers 2006	200.000
Totaal		-36.776

Financiële positie

De financiële positie bestaat uit de boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties en de reserves en risico's die samenhangen met de exploitatie van (bouw)grond.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties is ingesteld om de resultaten van de lopende complexen en de ongedekte voorbereidingskredieten op te vangen. Elk jaar wordt op basis van de stand van de noodzakelijke reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is dat overgeheveld kan/moet worden naar/van de gemeentelijke algemene reserve.

Overzicht verloop reserve Grondexploitaties			
Stand per 1-1-2018			924.690
Bij:	Inflatie correctie	-	
	Tussentijdse winstnemings Airpark fase II en IIb	868.051	
	Winstnemingen particuliere plannen Meidoornstraat/Hanendijk (afsluiten project) en winstnemings project dorpsakkers	245.236	
Af:	Aanvullen voorziening nadelige grondexploitaties	-248.604	
	Dekking exploitatiesaldo toekomstige grondexploitaties	-214.168	
	Verlies nemen particuliere plannen (afname)	-282.013	
	Afsluiten grondexploitatie Mariaschool	-3.525	
Storting vanuit de reserve in het fonds voor ruimtelijke kwaliteit		-365.923	
Saldo			923.745
Aanvullen tot buffer			-
Stand 31-12-2018			923.745

Reserve Ruimtelijke Kwaliteit

De gemeenteraad heeft in december 2018 de Nota Fonds Bovenwijkse Voorzieningen ingetrokken en de nota fonds ruimtelijke kwaliteit vastgesteld. De reserve bovenwijkse voorziening was bedoeld voor de financiering van infrastructurele voorzieningen die niet gekoppeld konden worden aan een specifieke grondexploitatie. De gemeente heeft naast deze infrastructurele projecten met een bovenwijken karakter nog veel wensen en ambities vanuit het ruimtelijke beleid, zoals o.a. vastgelegd in de Structuurvisie 2024 waarvoor geen dekking aanwezig is. Om hiervoor een bijdrage te kunnen vragen aan derden is een fonds met bredere investeringsmogelijkheden nodig dan het huidige Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dit is de aanleiding geweest om het Fonds Bovenwijkse voorzieningen om te vormen naar een nieuw fonds, het Fonds Ruimtelijke Kwaliteit. De voeding vindt plaats vanuit particuliere plannen waar een bijdrage wordt gevraagd voor het fonds ruimtelijke kwaliteit en door een bijdrage vanuit de gemeentelijke grondexploitaties op basis van een bijdrage per m² verkochte grond. De mutatie van deze reserve is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit		
Stand per 1-1-2018		1.971.252
Stortingen vanuit complexen	365.923	
Stortingen vanuit anterieure overeenkomsten	108.632	
Totaal mutaties 2018		474.555
Stand per 31-12-2018		2.445.807

Voorziening Nadelige grondexploitaties

Volgens de richtlijnen van de BBV moet een voorziening worden getroffen voor gemeentelijke grondexploitaties die een voorgerecalculeerd tekort laten zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de gemeentelijke grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. De voorziening wordt in mindering gebracht op de balanspost 'Onderhanden werk inzake grondexploitaties'.

Bijstellingen van de hoogte van de voorziening geschiedt middels verrekening met de reserve grondexploitatie.

Specificatie voorziening Nadelige grondexploitaties		
Stand per 1-1-2018		546.726
Benodigd per 31-12-2018		
- Budel Noord 2007	795.330	
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties		248.604
Stand 31-12-2018		795.330

Risico's grondexploitaties

Aan het exploiteren van (bouw)grond zijn risico's verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge voorinvesteringen en omvangrijke geprognosticeerde verkoopopbrengsten bij gemeentelijke grondexploitaties, moet rekening gehouden worden met een reëel risico.

Voor de kwantificering van de risico's wordt onderscheid gemaakt in algemene (exploitatie)risico's en project specifieke risico's. Voor de complexen Budel Noord 2007 en Duurzaam Industriepark Cranendonck is de risico inschatting, uitgaande van een 'slecht weer scenario' (dit wil zeggen een verslechtering van het geprognosticeerd resultaat of het niet (geheel) kunnen verhalen van de door de gemeente Cranendonck gemaakte kosten), berekend op een bedrag van, afgerond, € 540.000 (€ 65.000 respectievelijk € 475.000). Voor de complexen Neerlanden en Airpark zijn de geprognosticeerde resultaten dusdanig dat risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.

In de vermogenspositie is rekening gehouden met een risicobedrag van € 200.000 voor reeds gestarte initiatieven (het niet geheel kunnen verhalen van de door de gemeente gemaakte kosten) en € 150.000 (algemeen voorbereidingsbudget) voor nieuwe initiatieven welke uiteindelijk niet doorgaan; totaal een risicobedrag van € 350.000.

Risico's in relatie tot reserve grondexploitatie

Het uitgangspunt voor het bepalen van de minimum hoogte van de reserve grondexploitaties is dat er voldoende financiële buffer aanwezig moet blijven voor een verantwoorde continuering van de bedrijfsvoering. Hierbij is de minimum hoogte berekend op € 890.000 gebaseerd op de risico's.

De huidige omvang van de reserve ad €923.745 is voldoende volgens de berekening van de buffer om de bestaande risico's af te dekken.

De bovengrens bedraagt anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens en gezien de omvang van de risico's bepaald op een bedrag van € 1.385.617.

Weerstandsvermogen

Op grond van het BBV bepaald het weerstandvermogen de mate waarin middelen vrij gemaakt kunnen worden om naast het afdekken van tekorten ook substantiële tegenvallers en risico's op te vangen (zonder aanpassing van beleid).

Voor het bepalen van het weerstandsvermogen zijn drie zaken van belang:

1. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties en particuliere plannen;
2. De risico's van/rondom grondexploitaties;
3. De stand en ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Specificatie weerstandsvermogen			
Reserve grondexploitaties per 31-12-2018			923.745
Bij:	Nog te realiseren resultaat positieve projecten		
	- Gemeentelijke grondexploitaties	4.598.982	
<i>Subtotaal</i>			4.598.982
Af:	Risico's dekking en verlies	-890.000	
	Risico minder winst	-1.600.000	
<i>Subtotaal</i>			-2.490.000
Totaal weerstandsvermogen per 31-12-2018			3.032.727

Er kan worden geconcludeerd dat de huidige reserve grondexploitatie en de geprognosticeerde positieve resultaten van de grondexploitaties ruimschoots de risico's afdekken.

Paragraaf subsidies

De gemeente levert een financiële bijdrage aan diverse instellingen en verenigingen in de vorm van subsidies. De subsidies zijn verwerkt in de programma's van de programmabegroting 2018. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 3,3 miljoen. In deze paragraaf subsidies is het totaalbeeld van de subsidies opgenomen.

Soorten subsidies

Subsidie is 'de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen en diensten' (artikel 4:21 van de Awb).

De Awb eist dat gemeenten de grondslag voor het verstrekken van subsidie vastleggen in een algemeen verbindend voorschrift (= subsidieverordening), dat door de raad is vastgesteld. Hierop zijn vier uitzonderingen mogelijk:

1. Subsidies die worden verleend in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift. Het wettelijk voorschrift moet dan binnen een jaar tot stand zijn gekomen;
2. Subsidiereregelingen die door de Europese Unie zijn vastgesteld;
3. Indien de begroting de subsidieontvanger specifiek vermeldt en het bedrag aangeeft waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld (subsidieverstreking op basis van een begrotingspost);
4. Eenmalige subsidies, mits deze voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Bij bovenstaande uitzonderingen blijft gelden dat de procedure voor subsidieverstreking moet voldoen aan de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht. Ook is het uitgangspunt dat de subsidie moet worden verstrekt voor een doel dat bijdraagt aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Er zijn diverse soorten subsidies, elk met eigen kaders en richtlijnen:

1. Stimuleringssubsidies: een eenmalige subsidie voor een activiteit/activiteiten met een eenmalig of experimenteel karakter; of een eenmalige subsidie voor activiteiten waarvan het college heeft aangegeven dat ze die wil stimuleren.
2. Budgetsubsidies: een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden en die op grondslag van meetbare activiteiten wordt verleend aan (professionele) organisaties, waarbij een uitvoeringsovereenkomst met de organisatie kan worden gesloten.
3. Basissubsidies: : Een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden waarmee de gemeente aangeeft het aanbod van bepaalde activiteiten door een organisatie van belang te vinden, zonder deze activiteiten overwegend naar aard of inhoud te beïnvloeden.

Naast deze subsidies zijn er nog enkele andere regelingen zoals de Verordening burgerkracht.

Beleid

Het beleid met betrekking tot subsidies is vastgelegd in het subsidiebeleid, de subsidieverordening van de gemeente Cranendonck (vastgesteld 12 mei 2015) en bijbehorende nadere regels.

Het subsidiebeleid geeft weer welke uitgangspunten de gemeente hanteert bij de toepassing van het instrument subsidie. Deze uitgangspunten vormen het kader voor de uitwerking van de subsidieverordening en de subsidieregels.

In de subsidieverordening staat de procedure van aanvraag, verlening, verantwoording en vaststelling van subsidies inclusief hieraan gekoppelde voorwaarden. Ook zijn er de administratieve verplichtingen (termijnen, te overleggen bewijsstukken, etc.) in opgenomen. Basis voor de verordening zijn de bepalingen zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht.

In de nadere regels, aangepast in 2018, wordt aangegeven hoe de hoogte van de subsidie wordt berekend en aan welke eisen en verplichtingen een aanvrager moet voldoen.

De gemeente streeft voor de diverse beleidsterreinen specifieke doelstellingen na. Subsidie wordt ingezet als middel om bepaalde maatschappelijke doelstellingen te behalen, bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen te stimuleren.

De doelstellingen zijn uitgewerkt en vastgelegd in diverse beleidsplannen. Daarnaast wordt aangesloten op de strategische visie. De volgende algemene doelstellingen kunnen worden genoemd

Wonen en leven

De gemeente biedt de mogelijkheid om inwoners in elke kern samen te laten komen. Hierdoor versterken we de sociale cohesie. Onze inwoners wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over het beheer van de openbare ruimte.

Kunst en cultuur

De gemeente biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Onderdeel hiervan is het behoud van de eigen identiteit van Cranendonck.

Sport

De gemeente biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.

Zorg

De gemeente stimuleert dat inwoners, van jong tot oud, zich kunnen ontplooiën en verantwoordelijkheid nemen. Inwoners doen mee in de samenleving.

Subsidieplafond

De gemeente Cranendonck werkt met een subsidiebudget. Dit subsidiebudget is het bedrag dat gedurende een subsidiejaar ten hoogste beschikbaar is voor verstrekking van basis- en stimuleringsubsidies. Het subsidiebudget kent een plafond dat is vastgesteld op € 480.689. Jaarlijks is maximaal € 15.000 binnen het totale subsidiebudget beschikbaar voor stimuleringsubsidies. Bij een subsidieplafond worden er alleen subsidies verstrekt zolang er middelen beschikbaar zijn. Als het budget op is, wordt een subsidieverzoek in principe afgewezen. Voor de manier waarop de middelen worden verdeeld, worden nadere regels gesteld. In Cranendonck worden aanvragen behandeld op volgorde van binnenkomst.

Vanwege de huidige manier van subsidiëren, op basis van maatschappelijke doelstellingen, ondernemen verenigingen extra activiteiten om aan meer maatschappelijke doelstelling een bijdrage te kunnen leveren en daarmee meer subsidie ontvangen. Hiermee lijkt het subsidiebeleid een gewenst effect te behalen namelijk de bijdrage aan de doelstellingen van gemeentelijk beleid. Echter heeft het subsidiebeleid ook een neveneffect, namelijk een tekort op het subsidiebudget. Omdat het subsidiebudget niet jaarlijks geïndexeerd wordt, wordt het tekort op het budget alleen maar groter.

Financieel overzicht subsidies

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen zoals die zijn toegekend in 2018 ten opzichte van de begroting 2018. Hierbij moet opgemerkt worden dat de basis- en budgetsubsidies 2018 nog moeten worden vastgesteld. In februari 2018 is besloten het subsidiebudget structureel te verhogen vanaf 2016. Ook is besloten dat de vaststelling 2016 en 2017 alsook de overschrijding op het subsidiebudget 2018 incidenteel ten laste komt van 2018.

		2018	
		begroot	toegekend
Basissubsidies	Beleidssterrein: kunst & cultuur	€ 64.744	€ 70.150
	Beleidssterrein: zorg	€ 58.838	€ 61.571
	Beleidssterrein: wonen & leven	€ 14.799	€ 17.442
	Beleidssterrein: sport; -maatschappelijke doelstellingen € 60.236}		
	-accommodatiesubsidie € 274.386}	€ 342.607	€ 334.622
Stimulerings-subsidies	11 aanvragen in 2018	€ 10.002	€ 5.272
	Inclusief bij ramingen 2018	€ 490.990	€ 489.057
Budgetsubsidies	Subsidies op basis van historische grondslag	€ 44.215	€ 40.604
	Subsidies op basis van overeenkomsten	€ 1.927.473	€ 1.865.273
	Andere regelingen/bijdragen	€ 896.124	€ 916.795
Totaal subsidies		€ 3.358.802	€ 3.311.729

Budgetsubsidies vallen alleen onder de werking van het subsidiebeleid voor zover het gaat om de toepassing van aanvraag- en afhandeltermijnen. Inhoudelijk wordt per budgetgesubsidieerde instelling de subsidie bepaald. Er zijn geen algemeen geldende criteria voor deze instellingen (bijvoorbeeld voor het berekenen van de subsidie), zodat ook geen sprake is van een algemeen geldend subsidieplafond voor budgetsubsidies.

Te ontvangen subsidies

In de loop van 2016 is begonnen met het structureel actief zoeken naar subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke projecten-activiteiten door middel van de inzet van een subsidioloog. Hier worden positieve resultaten mee geboekt, waardoor er meer middelen beschikbaar komen voor bepaalde projecten en ontwikkelingen binnen onze gemeente. Voor 2018 wordt deze werkwijze voortgezet.

Majeure projecten

Ontwikkeling wegenstructuur

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Ontwikkeling wegenstructuur

bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	1 januari tot 31 december 2018
Status:	Openbaar	DATUM:	23 januari 2019
1. organisatie			
A) bestuurlijk opdrachtgever:	Frits van der Wiel		
B) Ambtelijk opdrachtgever:	Nini Bos		
C) Projectleider:	Jozef van Asten		
D) Externe partners:	Buurtbeheren Budel, Maarheeze en Sterksel, gemeenten Heeze-Leende, Hamont-Achel en Weert, Rijkswaterstaat, provincies Noord-Brabant en Limburg, Reiling B.V. en Collectief Randweg Zuid.		
E) Totaal projectbudget:	- € 57.000, - voor project vrachtverkeer Maarheeze.		
F) looptijd project	- In de raadsvergadering van 30 januari 2018 heeft de gemeenteraad om het project Randweg Zuid, via de Schoterakker-plus variant, niet verder voort te zetten. De raad heeft het college wel de opdracht gegeven om in overleg met de aanwonenden, het Collectief Randweg Zuid en omliggende gemeenten te bespreken welke maatregelen mogelijk zijn om de knelpunten op de huidige lijdelijke Randweg Zuid op te lossen en dit terug te rapporteren voor 1 september 2018. In september 2018 is aangegeven dat in januari 2019 concrete maatregelen worden voorgesteld Dit doorgeschoven naar september 2019. - Het project 'Samen mee naar de A2' is in 2012 opgestart. Conform de subsidievoorwaarden dient het project uiterlijk 1-1 2021 gerealiseerd te zijn.		
2. Projectresultaat:	Een veilige wegenstructuur in Cranendonck. Met name moeten er oplossingen gevonden worden voor het vrachtverkeer in Maarheeze en de verkeersstructuur in Budel Zuid.		
3. Stand van zaken			

A) voorafgaand:	Randweg Zuid - 14 juni 2011: MER Randweg Zuid wordt vastgesteld maar niet verder in procedure gebracht. Raad geeft college de opdracht voor onderzoek naar verbetermogelijkheden op de "tijdelijke" Randweg Zuid. - November 2015: de verbetermogelijkheden aan de "tijdelijke" Randweg Zuid zijn uitgevoerd en afgerond. - In de raadsvergadering van 30 januari 2018 heeft de gemeenteraad besloten om de Schoterakker Plus variant te schrappen en om verder in gesprek te treden met aanwonenden, het Collectief Randweg Zuid en buurgemeenten om te bespreken welke maatregelen mogelijk zijn om de knelpunten op de huidige "tijdelijke" randweg op te lossen. Vrachtverkeer Maarheeze - 11 januari 2011: de gemeenteraad neemt stelling tegen een lange termijn oplossing voor het vrachtverkeer in Maarheeze over Cranendoncks grondgebied. - 26 juni 2012: een motie is door de gemeenteraad aangenomen om met alle partijen in gesprek te treden en om spoedig een raadsvoorstel aan te bieden waarin een eerder genomen raadsbesluit, dat een oplossing voor het vrachtverkeer niet over Cranendoncks grondgebied mag lopen, ter discussie stelt. - 2 oktober 2012: de gemeenteraad is middels een raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd over een gezamenlijk project 'Samen mee naar de A2' waarin tot doel is gesteld om met de gezamenlijke partners te komen tot een voorstel voor een lange termijn oplossing. - 17 december 2013: de gemeenteraad heeft de keuze gemaakt voor een zuidelijke oplossingsrichting en hiervoor een krediet van € 14.375 beschikbaar gesteld voor het verder uitwerken van de oplossingsrichting. - 1 juli 2014: het college heeft besloten een strategische notitie op te laten stellen samen met de gemeente Heeze-Leende om te kijken hoe alle verkeersprojecten die spelen rondom de A2 aan elkaar gekoppeld kunnen worden en hoe de gemeenten zelf de problematiek op kunnen vangen die ontstaat doordat de A2 vol staat. Het college heeft hiervoor een bedrag van € 7.000 beschikbaar gesteld uit het krediet ontwikkeling wegenstructuur. - Op 25 november 2014 heeft de gemeenteraad van Cranendonck het besluit genomen drie varianten verder uit te werken en om de varianten via het gebied Chijnsgoed af te laten vallen. Tevens heeft de raad de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar aanvullende maatregelen die in de kernen Maarheeze en Sterksel genomen moeten worden om de nieuwe vrachtverkeerroute optimaal te laten functioneren. - 4 mei 2015 zijn de werkzaamheden voor het haalbaarheidsonderzoek gegund aan Arcadis en is gestart met het onderzoek. - September 2015: haalbaarheidsonderzoek afgerond. - 2 februari 2016: de gemeenteraad heeft een voorkeursvariant vastgesteld en eveneens een amendement waarin het college wordt opgeroepen om alle nog openstaande vragen van de raad met een financieringsvoorstel in het tweede kwartaal van 2016 aan de gemeenteraad aan te bieden. - geheel 2016 is gewerkt aan het financieringsvoorstel en aan een uitwerking van vragen die door de gemeenteraad gesteld zijn. Het voorstel is in december aan de gemeenteraden aangeboden en heeft geleid tot een positieve besluitvorming. - 2017: In overleg met de dorpsraden is gewerkt aan een nieuwe programmastructuur. De verdere planvoorbereiding is reeds opgestart. Er is gestart met het opstellen van een Voorlopig Ontwerp (VO) en eveneens is een start gemaakt met het bestemmingsplan en de daarvoor benodigde onderzoeken. Voor de grondaankopen is gestart met verkennende gesprekken om de benodigde gronden te verwerven.
B) Heden:	Randweg Zuid

	-In september 2018 is de raad geïnformeerd over de gesprekken met het Collectief Randweg Zuid en de oplossingsrichtingen. Aangegeven is dat in januari 2019 concrete voorstellen worden gedaan. Dit is doorgeschoven naar september 2019. Vanaf september 2018 tot heden is hier aan gewerkt. Vrachtverkeer Maarheeze Maart 2018: voorlopig ontwerp aan aanwonenden gepresenteerd. Daarnaast zijn er gesprekken met grondeigenaren en zijn een aantal onderzoeken voor het bestemmingsplan reeds afgerond. De gesprekken met aanwonenden zijn gevoerd om het voorlopig ontwerp af te ronden. In december 2018 heeft het college het nader uit te werken ontwerp vastgesteld.
C) Doorkijk:	Randweg Zuid In overleg met aanwonenden, het CRZ en omliggende gemeenten worden enkele maatregelen om de knelpunten op de huidige "tijdelijke" randweg zuid op te lossen nader uitgewerkt. De resultaten hiervan zullen vooralsnog in september aan de gemeenteraad worden aangeboden. Vervolgens zullen de acties in 2019 verder uitgevoerd moeten worden. Vrachtverkeer Maarheeze - 2019: In 2019 wordt het bestemmingsplantraject doorlopen, moeten grondaankopen plaatsvinden en wordt het plan verder voorbereid. De verwachting is dat het voorontwerp bestemmingsplan in april 2019 gereed is.
4. kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen d.d. xxxxxx	Randweg Zuid Het Collectief Randweg Zuid (CRZ) wordt actief betrokken bij de uitwerking van verbetermogelijkheden aan de "tijdelijke" randweg zuid. Ook bij de uitwerking van alternatieve routes zullen zij betrokken worden evenals andere belanghebbenden. Vrachtverkeer Maarheeze De gemeenteraad is telkens akkoord gegaan met de voorgestelde vervolgstappen van het project. Bij alle vervolgstappen worden alle relevante partijen betrokken. Tevens zitten de dorpsraden in het programmateam en de stuurgroep.
5. Tijd	
vastgestelde planning d.d. xxxxxx vastgestelde capaciteitsraming d.d. xxxxxx	Randweg Zuid De raad heeft het college de opdracht gegeven om in overleg met de aanwonenden, het Collectief Randweg Zuid en omliggende gemeenten te bespreken welke maatregelen mogelijk zijn om de knelpunten op de huidige tijdelijke Randweg Zuid op te lossen en dit terug te rapporteren voor 1 september 2018. Vanwege een aantal lopende gesprekken is pas eind september een raadsinformatiebrief gestuurd. Aangegeven werd dat in januari 2019 met een concreet voorstel gekomen gaat worden. Dit is doorgeschoven naar september 2019.

	Vrachtverkeer Maarheeze Het project ‘Samen mee naar de A2’ is opgestart omdat er geen voortgang zat in het zoeken naar een oplossing voor de vrachtverkeerproblematiek. De planning van het project is tussentijds gewijzigd omdat er een aantal tussenstappen in het proces gemaakt zijn. Deze tussenstappen zijn in overeenstemming met de project- en stuurgroep besloten en zijn gecommuniceerd met de gemeenteraden. De raad heeft in december 2016 een besluit genomen voor het vervolg. Het vervolg is er op gericht om de uitvoering zo spoedig mogelijk te realiseren.																				
6. Geld																					
vastgesteld krediet/budget d.d. xxxxxx	<table><tr><th>Project</th><th>Begroot</th><th>Dekking</th><th>Jaar uitvoering</th><th>Uitgegeven</th><th>Nog uit te geven</th><th>Verschil</th></tr><tr><td>Vrachtverkeer Maarheeze</td><td>57.000</td><td></td><td>2015 - 2019</td><td>2.500</td><td>54.500</td><td>0</td></tr></table> Randweg Zuid Voor de lange termijn oplossing voor een Randweg Zuid staat nog een reserve in de begroting van € 1.700.000. Deze reserve kan ingezet worden om maatregelen op de “tijdelijke” randweg zuid uit te voeren. Vrachtverkeer Maarheeze In de begroting 2018 is een krediet van € 57.000,- opgenomen voor het majeure project ontwikkeling wegenstructuur. Dit is een restant van het eerdere jaren beschikbaar gestelde krediet. De aanvullende maatregelen in de kernen zullen uitgevoerd worden als de nieuwe ontsluitingsroute gerealiseerd wordt. In mei 2014 heeft de provincie Noord-Brabant € 800.000 beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van LOG en bedrijventerrein Chijnsgoed. Onder deze subsidie kunnen onderzoekskosten maar ook uitvoeringskosten geschaard worden. Een voorwaarde van deze subsidie is dat het project voor een bepaalde periode is uitgevoerd. Deze periode is al tweemaal opgerekt door de provincie en is nu vastgesteld op 1-1-2019. We voorzien dat het project mogelijk niet voor deze datum in zijn geheel is uitgevoerd. Daarom zijn er gesprekken gevoerd met de provincie, hoe om te gaan met deze einddatum. De provincie heeft hierbij aangegeven nu al zoveel mogelijk alle kosten uit de eerder beschikbare NIMBY subsidie te betalen. De provincie heeft in december 2018 schriftelijk bevestigd dat de subsidietermijn voor 2 jaar verlengd kan worden tot 1-1-2021. Alle onderzoekskosten die nu gemaakt worden, worden betaald uit de beschikbare subsidie. Mocht het project uiteindelijk niet doorgaan dan hoeft dit bedrag niet terugbetaald te worden. In de gemeenteraadvergadering van 17 december 2016 is de gemeenteraad van Cranendonck akkoord gegaan met het financieringsvoorstel voor het project. De totale projectkosten zijn geraamd op € 3.430.000. De provincie draagt € 800.000 bij middels een NIMBY subsidie en met de terreineigenaar zijn afspraken gemaakt over een bijdrage van eveneens € 800.000. De resterende kosten bedragen hiermee € 1.830.000. Tussen de gemeente Cranendonck en Heeze-Leende is de afspraak gemaakt om het resterende bedrag middels een 70 (Heeze-Leende) / 30 (Cranendonck) verdeling te bekostigen.							Project	Begroot	Dekking	Jaar uitvoering	Uitgegeven	Nog uit te geven	Verschil	Vrachtverkeer Maarheeze	57.000		2015 - 2019	2.500	54.500	0
Project	Begroot	Dekking	Jaar uitvoering	Uitgegeven	Nog uit te geven	Verschil															
Vrachtverkeer Maarheeze	57.000		2015 - 2019	2.500	54.500	0															

	Van de kosten voor de gemeenten kan eventueel nog een bijdrage van varkensbedrijf Van Asten en een subsidie van de provincie middels het Regionaal UitvoeringsProgramma (RUP) worden afgetrokken. Dit zijn echter nog geen harde afspraken waardoor deze bijdragen nog niet zijn meegenomen in de financiering van het project. De financiële consequenties zijn opgenomen in de begroting 2019 en verder.
7. Risicoparagraaf:	Randweg Zuid Er zijn hier momenteel geen risico's aan verbonden. Vrachtverkeer Maarheeze - een risico betreft de financiering van het project. De provincie heeft voor het project een NIMBY subsidie van € 800.000 beschikbaar gesteld. Een voorwaarde van deze subsidie is dat het project voor een bepaalde periode is uitgevoerd. Deze periode is al tweemaal opgerekt door de provincie en is nu vastgesteld op 1-1-2021. -Een risico voor de planning en geld zijn de grondaankopen en bestemmingsplanprocedure. Als deze niet voorspoedig voorlopig kan dit extra tijd kosten en mogelijk ook extra geld. Bestemmingsplan en grondaankopen verloopt vooralsnog conform planning.
8. Besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
volgende voortgangsrapportage	1^e Burap 2019

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD			
CENTRUMPLAN BUDEL			
BESTEMD VOOR:	GEMEENTERAAD	PERIODE:	1 september 2018 t/m 31 december 2018
STATUS:	OPENBAAR	DATUM:	22 januari 2019
ORGANISATIE			
A) BESTUURLIJK OPDRACHTGEVER:	Frans Kuppens		
B) AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Nini Bos		
C) PROJECTLEIDER:	Joris Kantelberg		
D) EXTERNE PARTNERS:	Ondernemers Centrum Budel, Centrummanagement, Bewoners, Projectontwikkelaars en maatschappelijke organisaties.		
E) TOTAAL PROJECTBUDGET	Voor 2016 t/m 2018 is een budget gereserveerd voor het centrummanagement van € 10.000, - per jaar. Voor 2017 was een budget Centrumplan Budel van € 95.000, - beschikbaar. Dit budget is vanwege de langere doorlooptijd van de Jumbo gedeeltelijk doorgeschoven naar 2018. Het bedrag voor het Centrumplan Budel voor 2018 bedraagt € 55.000, -.		
F) LOOPTIJD PROJECT	Tot en met 2019.		
PROJECTRESULTAAT:	Het minimaal behouden en waar mogelijk versterken van het voorzieningenniveau in het centrum van Budel.		
STAND VAN ZAKEN			
1. VOORAFGAAND:	Beleidskader 1. Ontwikkelingsplan Centrum Budel vastgesteld op 8 maart 2005. 2. Op 5 februari 2013 heeft de raad de Centrumvisie voor Budel vastgesteld. 3. Op 25 juni 2013 heeft de raad het bestemmingsplan Centrum Budel en het beeldkwaliteitsplan beeld van Budel vastgesteld. 4. Op 23 april 2014 heeft het college een intentieovereenkomst gesloten over de herontwikkeling van een Jumbo op de locatie Dr. Anton Mathijssenstraat. 5. Op 7 juli 2015 heeft de gemeenteraad de structuurvisie vastgesteld. 6. Op 29 september 2015 heeft de gemeenteraad de detailhandelsvisie A2-gemeenten alsmede de regionale detailhandelsvisie vastgesteld. Jumbo 7. In april 2015 heeft het college de op dat moment voorliggende haalbaarheidsstudie naar de nieuwe Jumbo niet akkoord bevonden en heeft het college besloten alternatieven te willen onderzoeken. 8. Na een intensieve alternatievenstudie heeft het college op 15 december 2015 de haalbaarheidsstudie van de Jumbo aan de Dr. Anton Mathijssenstraat onder aanvullende voorwaarden verlengd. 9. In de eerste helft van 2016 heeft de ontwikkelaar van de Jumbo afspraken gemaakt met eigenaren van panden in het projectgebied. Deze eigendommen waren rond de zomer dermate onder controle dat er voldoende perspectief was om de haalbaarheidsstudie kansrijk voort te zetten. 10. Begin augustus is het haalbaarheidsonderzoek door de ontwikkelaar aangeboden aan het college. 11. Op 31 oktober 2018 heeft het college ingestemd met de haalbaarheidsstudie en deze ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.		

	12. Voor de commissievergadering van 28 november 2018 is er met diverse partijen overleg geweest. Zo heeft er op 13 november 2018 een omgevingsdialoog plaatsgevonden en op 16 november 2018 een algemene informatieavond. 13. Op 12 december heeft uw raad ingestemd het de haalbaarheidsstudie Jumbo, waarna de bestemmingsplanprocedure opgestart kan worden. 14. De eerste helft van het jaar is gewerkt aan de anterieure overeenkomst. Een ambtelijk eindconcept wordt op korte termijn afgestemd en besproken in de stuurgroep. Vervolgens zal het college hier een besluit over nemen. 15. De ontwikkelaar heeft gesprekken gevoerd met de direct aanwonenden over de ruimtelijke inpassing van het plan. Rabobank 16. Voor de locatie Rabobank heeft het college besloten op 27 september 2016 een intentieovereenkomst te sluiten voor een herontwikkeling met Lammers Vastgoed. 17. De plannen zijn in het 4^e kwartaal van 2016 en het 1^e kwartaal van 2017 verder uitgewerkt. 18. In april is een schetsontwerp besproken met welstand en akkoord bevonden. 19. De haalbaarheidsstudie in mei 2017 afgerond en op 19 september als formeel verzoek akkoord bevonden door uw raad. 20. Begin 2018 is het plan verder uitgewerkt en de procedure tot bestemmingsplanwijziging worden opgestart. Hierbij wordt specifiek aandacht gegeven aan de parkeergarage. 21. In het kader van bovenstaande zijn gesprekken opgestart tussen de eigenaar van Tasko (Capucijnerplein 36) en Lammers Vastgoed. 22. Medio juni is overeenstemming bereikt tussen Lammers Vastgoed en de eigenaar van Capucijnerplein 36 over de aankoop van dit pand. 23. Begin juli 2018 is een uitgebreider plan ingediend voor de locatie. Het plan bevat 35 appartementen, 600 m2 commerciële ruimte en een ondergrondse parkeergarage. Algemeen 24. In de eerste helft van 2016 zijn door de gemeente stedenbouwkundige spelregels en kaders opgesteld op basis waarvan het plan gerealiseerd kon worden. Dit om ontwikkelaars en initiatiefnemers vooraf duidelijkheid te geven over de ruimtelijke spelregels welke van toepassing zijn op de verschillende locaties. Hierbij is het vastgestelde beleid als uitgangspunt genomen. 25. Met diverse partijen zijn actief gesprekken gevoerd om projecten van de grond te trekken. 26. In november en december 2016 is de communicatie over het Centrumplan opgestart. De raad is op 6 december 2016 geïnformeerd, de bevolking en ondernemers op 19 december. Belangrijke stakeholders zijn apart bijgepraat. 27. Ook met andere initiatiefnemers (Hotel Budel, Kop Capucijnerplein, Albert Heijn en eigenaren aan de Deken van Baarsstraat) worden gesprekken gevoerd om nieuwe projecten op te starten. 28. Er is een parkeerdrukmeting in en om het centrum uitgevoerd. medio september heeft er besluitvorming plaatsgevonden in het college.
2. HEDEN:	Jumbo 1. Er is overeenstemming bereikt over de anterieure overeenkomst. Deze wordt spoedig ondertekend. 2. De raad heeft ingestemd met toepassing van de coördinatieregeling Wro. 3. Een inrichtingsplan voor de buitenruimte (park) is opgesteld en is met stakeholders besproken. 4. De projectontwikkelaar heeft de locatie Willem II Straat 1^E & 1F verworven. Met overige eigenaren is overeenstemming over verwerving. 5. Een eerste concept bestemmingsplan + bouwplan is voor een eerste toets voorgelegd aan de gemeente. Rabobank

	6. In oktober heeft de gemeenteraad ingestemd met het formeel verzoek tot opstarten van de bestemmingsplanprocedure voor 35 appartementen + circa 600 m2 commerciële ruimte. 7. Gestart is met de onderzoeken in het kader van het bestemmingsplan en onderhandelingen over de anterieure overeenkomst. Openbare ruimte 8. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor de bestuursopdracht voor de openbare ruimte van het centrum en de blauwe ader. 9. Op basis van het vastgestelde beeldkwaliteitsplan wordt een Masterplan Centrum Budel voorbereid. Met stakeholders heeft hierover reeds afstemming plaatsgevonden.
3. DOORKIJK:	Jumbo 1. In 2019 wordt de bestemmingsplanprocedure opgestart. Bij een voortvarend verloop van de onderhandelingen om te komen tot een anterieure overeenkomst en een snelle opstart van de bestemmingsplanprocedure (afhankelijk van aan te leveren stukken door projectontwikkelaar) is afronding van deze procedure in 2019 haalbaar. Rabobank 2. Het Rabobankplan wordt verder uitgewerkt. Onderhandelingen over de anterieure overeenkomst en de bestemmingsplanprocedure worden opgestart nadat de raad akkoord heeft gegeven op het formeel verzoek. Openbare Ruimte 3. De planning en uitvoering is afhankelijk van de verschillende ontwikkelingen in en om het centrum. De meest belangrijke hierbij zijn de Jumbo en de Borgh. Inmiddels is er ambtelijk wel een masterplan openbare ruimte Centrumplan Budel opgesteld op basis van het beeldkwaliteitsplan 'Beeld van Budel'. Dit wordt verder uitgewerkt.
KWALITEIT	
VASTGESTELDE KWALITEITSEISEN D.D.	Jumbo Het bestemmingsplan- en het bouwplan zijn ambtelijk getoetst en voorzien van commentaar, waardoor beide plannen voldoen aan de criteria van goede ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan- en bouwplan staat open voor bezwaar- en beroep. Voor het plan is een NPK opgesteld waaraan het plan is getoetst. Rabobank Bij de herontwikkeling van de Rabobank is gekozen voor een beknopte NPK in de vorm van een kavelpaspoort incl. een actuele beleidsinventarisatie. Het kavelpaspoort geeft een aantal randvoorwaarden op het gebied van programma en stedenbouw, alsmede een inventarisatie van de relevante beleidsuitgangspunten. De haalbaarheidsstudie dient aan dit kavelpaspoort te voldoen.
TIJD	
VASTGESTELDE PLANNING D.D. VASTGESTELDE CAPACITEITSRAMING D.D.	<u>Planning</u> De belangrijkste besluiten zijn genomen in het 3^e- 4^e kwartaal 2017. In 2019 wordt de anterieure overeenkomst gesloten en de bestemmingsplanprocedures opgestart. <u>Capaciteit</u> De studies zijn voorlopen conform budget.

GELD	
VASTGESTELD KREDIET D.D.	Voor het project Jumbo lopen de kosten in de pas met de (te verwachten) inkomsten. Er is een concept afspraak belegd waarin is opgenomen dat de projectontwikkelaar ambtelijke kosten tot een totaalbedrag van € 130.000- vergoed. Indien de planologische procedure voorspoedig verloopt is het financieel risico van de gemeente beperkt, een toekomstige overschrijding hiervan is op voorhand echter niet uit te sluiten. Binnen het project Rabobank zijn extra ambtelijke uren gemaakt na het raadsbesluit van september, waarin een nader onderzoek werd gevraagd na de inrit van de parkeergarage. Deze uren worden zijn beperkt en worden verdisconteerd in het nader uitgewerkte aangepaste plan.
RISICOPARAGRAAF:	Zolang er geen handtekeningen staan onder de anterieure overeenkomst voor de Rabobank loopt de gemeente een financieel risico. Het risico is beperkt omdat we verwachten dat de onderhandelingen met een positief resultaat worden afgerond.
BESLUIT:	<i>Vaststellen van deze voortgangsrapportage.</i>
VOLGENDE VOORTGANGSRAPPORTAGE:	<i>1^e burap 2019</i>

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Samenwerking Grensgebied De Kempen (Kansen over Grenzen)

Bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	1 januari – 31 december 2018
Status:	Openbaar	DATUM:	Februari 2019
Organisatie			
G) Bestuurlijk opdrachtgever:	Frits van der Wiel		
H) Ambtelijk opdrachtgever:	José van Aaken		
I) Programmamanager:	Chantal Storms		
J) Externe partners:	Samenwerkende partijen SOK SGDK: Provincie Noord-Brabant, Provincie Limburg, Provincie Belgisch-Limburg, Gemeente Weert, Gemeente Hamont-Achel, Gemeente Bocholt en als adviseur Natuurgrenspark Kempen ~ Broek Overige stakeholders: De Groote Heide, Brainport, Nyrstar, TU Eindhoven, Vereniging Natuurmonumenten, Waterschap de Dommel, Stichting Ark, gebiedsbureau Weert, Nederweert, Leudal.		
K) Totaal projectbudget	Budget 2015 t/m 2018 jaarlijks € 100.000. Vanaf 1 januari 2019 jaarlijks € 50.000		
L) Looptijd project	Meerjarig: 2014- 2022.		
Projectresultaat:	Cranendonck en omgeving in kaart brengen als een kansrijke regio was het doel van de sociaaleconomische gebiedsvisie 'Kansen over Grenzen'. In de gebiedsvisie zijn energie, duurzaamheid, metaal, water en ecologie benoemd als belangrijkste issues die een meerwaarde kunnen gaan bieden voor Cranendonck en omgeving. Mede op initiatief van de gemeente Cranendonck is de Samenwerking Grensgebied De Kempen georganiseerd om uitvoering te geven de kansen en opgaven in de regio. Hiertoe hebben de samenwerkende partners in 2015 een intentieovereenkomst (IOK) en in 2018 een samenwerkingsovereenkomst (SOK) ondertekend. Onderlegger van de samenwerking is een programma met projecten op het gebied van natuur, water, recreatie, economie en cultuurhistorie. De samenwerking wordt kernachtig aangeduid met het motto: één gebied, twee landen, drie provincies, vier gemeenten. In de SOK is vastgesteld welke doelstellingen de diverse partijen, met welke middelen en onder welke voorwaarden willen bereiken. In het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn: • de lopende projecten opgenomen inclusief verantwoordelijkheden, organisatievorm en financiering en de, • mogelijke projecten, inclusief trekker/projectverantwoordelijk, de mate van bestuurlijk draagvlak, financiering en bijdrage aan de doelstelling van de SOK. Er is op bestuurlijk en ambtelijk niveau een gezamenlijke programma-organisatie voor de Samenwerking Grensgebied De Kempen ingericht om de grensoverschrijdende samenwerking aan te sturen, verder te intensiveren en om via de integrale gebiedsontwikkeling de geformuleerde gebiedsopgaven verder uit te werken.		

	Binnen de gemeente Cranendonck is een programmamanager aangesteld. Deze zorgt binnen de organisatie voor afstemming met de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever en de verschillende medewerkers die betrokken zijn.
Stand van zaken	
4. Voorafgaand:	In 2015 is gestart met het ondertekenen van de intentieovereenkomst als basis voor de samenwerking. In deze overeenkomst zijn vier majeure projecten benoemd: 1. Realisatie Duurzaam Industriepark Cranendonck 2. Trimodale haven nabij Nyrstar 3. Ecologische en recreatieve verbinding Zuid Willemsvaart 4. Optimaliseren van routenetwerken. Vervolgens is gestart met opstellen van het uitvoeringsprogramma en een gebiedsvisie. Beide als onderlegger voor de samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de (majeure) projecten en de inventarisatie van kansrijke, nieuwe initiatieven.
5. Heden:	<u>Algemeen</u> De gebiedsvisie – opgesteld door de NHTV – is door het bestuurlijk overleg vastgesteld als onderlegger van de samenwerkingsovereenkomst. Op 7 februari 2018 hebben de partners de samenwerkingsovereenkomst (SOK) ondertekend inclusief uitvoeringsprogramma en gebiedsvisie. Het uitvoeringsprogramma is vertaald in een projectviewer waarmee de projecten online kunnen worden geraadpleegd. Voor de samenwerking stellen de Nederlandse partners jaarlijks een budget beschikbaar van € 25.000. De Belgische partners stellen ieder € 10.000 beschikbaar. Dit bedrag is lager aangezien zij op een later moment zijn ingestapt bij de samenwerking. Om die reden is het aantal projecten in het uitvoeringsprogramma nog beperkter. Eind 2018 is de samenwerking zowel ambtelijk als bestuurlijk geëvalueerd. Conclusie is dat alle betrokken partijen de meerwaarde onderkennen en dat het hier gaat om een uniek gebiedsprogramma. Om meer focus aan te brengen zijn de projecten voor het komend jaar geprioriteerd. <u>Versterken netwerk</u> Belangrijk doel van de samenwerking is het bestaande netwerk actief te betrekken bij de samenwerking en op die wijze kansen signaleren en verbindingen leggen. Daarnaast wordt ingezet op het versterken en uitbreiden van het netwerk indien dit kansen biedt voor het uitvoeringsprogramma. Een aantal concrete acties die hiervoor zijn uitgevoerd zijn: twee netwerkbijeenkomsten waarvan één een werkbezoek aan het gebied door raadsleden en Provinciale Staten leden. Tevens is er twee keer een nieuwsbrief uitgebracht en zijn nieuwe contacten gelegd met relevante partners c.q. partijen: het gebiedsbureau Weert, Nederweert, Leudal die op dit moment het Platteland In Ontwikkeling project uitvoeren en De Groote Heide, <u>Uitvoeringsprogramma</u> De projecten in het uitvoeringsprogramma zijn ondergebracht onder een aantal thema's, deze zijn natuur & water, economie & duurzaamheid, recreatie & toerisme en

regionale bereikbaarheid. Onderstaand wordt per thema de stand van zaken beschreven.

Natuur & water

Op het gebied van natuur zijn er diverse actuele ontwikkelingen (zoals Natuurnetwerk Brabant, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), kaderrichtlijn Water). Bij deze ontwikkelingen zijn wij goed aangesloten. En vanuit de samenwerking dragen wij mede zorg voor afstemming tussen partijen en aan relevante afwegingen.

Een aantal concrete resultaten zijn:

- In het kader van een Europese subsidie (2BConnect) is het inrichtingsplan voor de ontwikkeling van het Heilig Hartpark voorbereid en uitgevoerd.
- Op basis van onderzoek heeft het bestuurlijk overleg een voorkeur uitgesproken voor het realiseren van een natte ecologische verbinding ter hoogte van de Tungelroysche Beek.
- In het kader van de PAS zijn concrete maatregelen voorbereid onder andere voor het Ringselven.

Economie & duurzaamheid

Op het gebied van economie & duurzaamheid zijn er diverse actuele ontwikkelingen die van belang zijn in het kader van de samenwerking (zoals Metalot, Trimodale Haven, solarpark). Deze ontwikkelingen zijn mede in gang gezet mede naar aanleiding van de gebiedsvisie Kansen over Grenzen en de eerste resultaten zijn geboekt:

- Op 19 september 2017 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan DIC vastgesteld en op dit moment loopt de beroepsprocedure.
- Het initiatief Metalot is gestart, gericht op de totaalontwikkeling van het gebied met een focus op duurzaamheid en industriële symbiose.
- Het zonnepark Budel is gerealiseerd en gestart met productie van schone elektriciteit.
- Er is gestart met de doorontwikkeling van de Trimodale haven.

Vanuit de samenwerking volgen we deze ontwikkelingen op voet en richten we ons op het signaleren en bevorderen van nieuwe kansen op het gebied van economie & duurzaamheid.

Toerisme en recreatie

Op het gebied van toerisme & recreatie zijn er diverse samenwerkingsverbanden zoals De Groote Heide en grenspark Kempen ~ Broek waar we goed bij zijn aangesloten (zie ook programma 3). Vanuit de samenwerking dragen wij mede zorg voor afstemming tussen deze samenwerkingsverbanden en aan relevante afwegingen.

Tevens zijn wij op het vlak van toerisme en recreatie actief aan de slag met de recreatieve routestructuur inclusief een verbinding over de Zuid-Willemsvaart en de Kempenweg. De stand van zaken is als volgt:

- De NHTV heeft een route van 12 parels ontwikkeld die een verbindende schakel vormt tussen de samenwerkingspartners in het hart van de gebiedsontwikkeling. De ontbrekende schakels in deze route zijn geïnventariseerd.
- Voor de recreatieve brugverbinding zijn nog twee locaties actueel (CZW en Havenweg) waarbij het bestuurlijk overleg een lichte voorkeur heeft uitgesproken voor de locatie ter hoogte van CZW. Beide locaties zijn nader uitgewerkt in een haalbaarheidsonderzoek. Eind 2018 is overleg geweest met stakeholders over de stand van zaken.
- Er zijn verdere stappen gezet voor het realiseren van de Willemsroute. Dit is een recreatieve vaarroute waar de Zuid-Willemsvaart onderdeel van uitmaakt.

	<u>Regionale Bereikbaarheid</u> Om een integraal beeld te krijgen van de invloed van verschillende ontwikkelingen (bij voorbeeld de uitbreiding van bedrijven) op onze bereikbaarheid, is de Notitie Regionale Bereikbaarheid Cranendonck opgesteld en vastgesteld. Hiervoor wordt een vervolgaanpak opgesteld in samenwerking met de andere partners in de regio. Eind 2018 heeft hiervoor een eerste bijeenkomst plaatsgevonden.
A. Doorkijk:	<u>Algemeen</u> In 2019 wordt verder gebouwd aan de samenwerking in relatie tot de uitvoering van de (prioritaire) projecten. Vanuit de samenwerking wordt nadrukkelijker ingestoken op het verbinden, aanjagen en benutten van kansen gericht op de kwaliteiten van het gebied. <u>Versterken netwerk</u> Begin 2019 wordt een brede netwerkbijeenkomst georganiseerd rondom de thema's economie & duurzaamheid en erfgoed & cultuurhistorie. In het najaar wordt een tweede netwerkbijeenkomst gepland waarvan het thema nog wordt bepaald. Tevens wordt er weer twee keer een nieuwsbrief uitgebracht en zijn we in gesprek met een magazine op het gebied ruimtelijke ordening & gebiedsontwikkeling om de mogelijkheden te bespreken voor het opstellen van een speciale uitgave die zich richt op de samenwerking. <u>Uitvoeringsprogramma</u> De samenwerking bewaakt in 2019 ook weer de realisatie van het uitvoeringsprogramma. De rol loopt hierbij uiteen van 'op de voet volgen' tot 'uitvoeren'. Concrete activiteiten die in 2019 door de samenwerking worden opgepakt zijn onder andere: - Vervolg voorbereiding recreatieve en ecologische brugverbinding. - Uitwerken plan recreatieve routestructuur (parelroute) - Plan van aanpak voor versterking van het natuurnetwerk - Oppakken vervolgstappen voor het realiseren van de Willemsroute - Opstellen probleemschets grensoverschrijdende regionale bereikbaarheid in regionaal (met onze samenwerkingspartners) verband.
Kwaliteit	
Vastgestelde kwaliteitseisen d.d.	Deze zijn voor de gemeente Cranendonck opgenomen in het uitwerkingsplan dat is vastgesteld op 4 februari 2014.
Tijd	
Vastgestelde planning d.d.	Voor de bewaking van de planning en capaciteit wordt periodiek overleg gevoerd tussen de programmamanager en de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever. Ook is er ambtelijk afstemmingsoverleg met de betrokken projectleiders en (beleids-)medewerkers.
Vastgestelde capaciteitsraming d.d.	
Geld	

Vastgesteld krediet d.d.	Het beschikbare totaalbudget voor het uitwerkingsplan in 2018 bedraagt €140.000 Bij de 2 ^{de} burap is een bedrag van € 40.000 overgeheveld van 2018 naar 2019.						
	Project	Begroot	Dekking	Jaar van uitvoering	Uitgegeven	Nog uit te geven	Verschil
	Kansen over Grenzen	140.000	Exploitatie	2018			
	Overgeheveld 2018 naar 2019 (2 ^{de} burap)	-40.000					
	Resterend 2018	100.000	Exploitatie	2018	72.000	0	28.000
Risicoparaagraaf:	Besluitvorming/voortgang DIC: Metalot is een belangrijk vliegwiel voor de regio en voor de realisatie van de kansen van het "Uitwerkingplan Gebiedsvisie" en uiteindelijk de "Strategische Visie Cranendonck 2009-2024". De definitieve vaststelling van het bestemmingsplan is daarom van belang voor de gebiedsontwikkeling						
Besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.						
Volgende voortgangsrapportage:	1 ^{ste} burap 2019						

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Bestemmingsplan DIC (Metalot-Site)			
bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	september t/m december 2018
Status:	Openbaar	DATUM:	22 januari 2019
organisatie			
M) bestuurlijk opdrachtgever:	Frans Kuppens		
N) Ambtelijk opdrachtgever:	Esther Arts		
O) Projectleider:	Joris Kantelberg		
P) Externe partners:	Nyrstar, BDU, Provincie NB, Metalot, Waterschap de Dommel, Kempen Airport, Veiligheidsregio		
Q) Totaal projectbudget	De kosten voor het bestemmingsplan worden verhaal door middel van een anterieure overeenkomst op de grondeigenaar.		
R) looptijd project	t/m 2019		
Projectresultaat:	Het beoogde projectresultaat is een vastgesteld bestemmingsplan voor het DIC.		
Stand van zaken			
6. voorafgaand:	- Op 20 december 2016 heeft het college besloten om de anterieure overeenkomst te tekenen en het bestemmingsplan 'duurzaam industriepark Cranendonck' in ontwerp ter inzage te leggen. - Tegen het bestemmingsplan zijn tien zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen maken aanvullend onderzoek noodzakelijk welke in de eerste helft van 2017 is uitgevoerd. - Nyrstar heeft in april 2017 uiteindelijk opdracht gegeven om deze onderzoeken uit te voeren, nadat haar board had ingestemd met de anterieure overeenkomst. - Op 11 april 2017 heeft uw raad ingestemd met de anterieure overeenkomst Duurzaam Industriepark Cranendonck. - Op 18 juli 2017 heeft het college een nota zienswijzen aangeboden aan de raad. - Deze is behandeld op 5 september 2017 in de commissievergadering en vervolgens op 19 september vastgesteld. - Begin december is door vijf partijen beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan. Deze zijn eind 2017 begin 2018 nog aangevuld. - Medio maart is er een verweerschrift ingediend bij de Raad van State. - Op 5 april heeft de Raad van State ons laten weten dat zij voornemens is om behandeling van het bestemmingsplan vanwege de prejustitiële vragen inzake de PAS tot nader orde op te schorten. Gemeente heeft de mogelijkheid hiertegen beroep in te stellen en onderzoekt dit nu. - De benoeming van de adviescommissie is in voorbereiding. Een gesprek met de kandidaat leden en een vertegenwoordiging van Dorplein heeft plaatsgevonden en is naar tevredenheid verlopen. - Vanaf april is er een haalbaarheidsstudie opgestart naar totaalontwikkeling van Metalot. Hierin worden verschillende constructies en mogelijkheden onderzocht om samen met partijen (Nyrstar, Provincie, TU/E) Metalot tot ontwikkeling te brengen. De rol van de gemeente is hierin wordt breed bekeken. - Medio mei hebben wij van de Raad van State een bericht gehad dat men behandeling van het beroep (inzake het bestemmingsplan) tot nader orde heeft opgeschort vanwege de pre-justitiële vragen aan het Europese Hof inzake de PAS. - Medio juni hebben wij geconstateerd geen gegronde redenen te hebben om deze opschorting aan te vechten. Derhalve ligt de beroepszaak voor onbepaalde tijd stil. - In het kader van de opgestarte haalbaarheidsstudie is een intentieovereenkomst in voorbereiding. Deze is medio oktober 2018 gesloten.		

	15. Tevens wordt participatie van de gemeente in de organisatie en ontwikkeling van Metalot (zowel Metalot-Site als Metalot 3C) in samenspraak met de andere betrokken partijen verder uitgewerkt.
7. Heden:	1. De gemeenteraad is bijgepraat over de totaalontwikkeling van Metalot (4 november) 2. Het ontwikkelmodel Metalot is door de stuurgroep Metalot aangenomen. 3. Uw raad heeft de financiële bijdrage aan de ontwikkeling van Metalot vanaf 2019 opgeschroefd. 4. Het Europees Hof in Luxemburg komt met haar Arrest inzake de PAS. Gemeente en Nyrstar beraden zich op verdere stappen om het plan al dan niet zonder de PAS uit te kunnen voeren. 5. Nedzink dient een verzoek in om uit te mogen breiden op het DIC-terrein. 6. TU/E en de Provincie lanceren het demonstratorproject. De gemeente ondersteunt hierin.
8. Doorkijk:	1. Na verwachting wordt medio 2019 de beroepszaak behandeld op zitting. Na verwachting zal dit pas plaatsvinden na de zomer van 2019. Gedurende het jaar moet blijken of een uitspraak in 2019 tot de mogelijkheden behoort. Hiervan zijn we afhankelijk van de Raad van State. 2. In de eerste helft van 2019 zal vanuit de Raad van State richting worden bepaald inzake het landelijke PAS-dossier. 3. De in 2018 gesloten intentieovereenkomst inzake de gezamenlijke ontwikkeling van Metalot wordt opgevolgd door een samenwerkingsovereenkomst (of niet). 4. Metalot 3C stelt een business-developer aan. 5. Partijen werken samen aan de verdere ontwikkeling van Metalot.
kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen d.d.	Het bestemmingsplan dat ter visie is gelegd voldoet aan de daaraan te stellen kwaliteitseisen alsmede aan de door de raad vastgestelde randvoorwaarden. De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan op 12 september 2017 vastgesteld.
Tijd	
vastgestelde planning d.d.	Het bestemmingsplan is in september 2017 vastgesteld.
vastgestelde capaciteitsraming d.d.	Er is beroep ingesteld bij de Raad van State. De gemeente bereidt op dit moment het verweer voor, waarna een zitting wordt ingepland. De zittingsdatum is op dit moment nog niet bekend en tot nader orde opgeschort vanwege de PAS.
Geld	
vastgesteld krediet d.d.	Uw raad heeft ingestemd met de anterieure overeenkomst waarnaar gehandeld is. Enkele zaken, die in het verleden door de gemeente niet optimaal waren aangestuurd, zijn op kosten van de gemeente gerepareerd. Tevens heeft de langere doorlooptijd van het bestemmingsplan gezorgd voor extra ureninzet. Onder de overige vorderingen is per saldo een bedrag opgenomen ter hoogte van € 949.296. Dit betreft de bijdrage uit hoogte van de anterieure overeenkomst met Nyrstar, met betrekking tot de ontwikkeling van de Duurzame Industrie Campus (DIC). Na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan wordt een bedrag van € 689.515 vergoed door Nyrstar. Daarnaast ontvangt de gemeente €1,- per uitgegeven vierkante meter tot een maximum van € 356.210. Aanvullend op deze bedragen is een deel van de gerealiseerde kosten in 2017 al vergoed door Nyrstar.
Risicoparagraaf:	Met sluiten van de anterieure overeenkomst en het akkoord geven hierop door de board van Nyrstar alsmede de gemeenteraad is het financieel risico voor de gemeente verder verkleind. Risico's in de planprocedure alsmede de bijbehorende financiële consequenties blijven echter aanwezig totdat het bestemmingsplan onherroepelijk is. Mocht het bestemmingsplan 19 september 2019 nog niet onherroepelijk zijn en er nog geen zitting is

	<i>ingepland dan zou Nyrstar de anterieure overeenkomst kunnen opzeggen. Na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan is het risico nog dat indien de gronden niet worden verkocht, de vordering naar beneden moet worden bijgesteld. De uitkomsten van het onderzoek dat nu loopt naar de verschillende ontwikkelmogelijkheden van het terrein zouden dit risicoprofiel kunnen beïnvloeden.</i>
besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
volgende voortgangsrapportage:	1 ^e burap 2019

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD			
Baronie van Cranendonck			
bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	2018
Status:	Openbaar	DATUM:	19-04-2019
organisatie			
S) bestuurlijk opdrachtgever:	F. Kuppens		
T) Ambtelijk opdrachtgever:	E. Arts		
U) Projectleider:	M. Janssen		
V) Externe partners:	Diverse potentiële initiatiefnemers, externe adviesbureaus en klankbordgroep		
W) Totaal projectbudget	Wordt per jaar begroot en vastgesteld. Voor 2018 is in de 1^e BURAP een bedrag van €550.000,- aan kosten begroot. De werkelijke kosten worden aan de reserves grondexploitatie onttrokken.		
X) looptijd project	Afhankelijk van de organische gebiedsontwikkeling. Hiervoor is geen einddatum bepaald.		
Projectresultaat:	Doelstelling: Het op organische wijze en vanuit een samenwerking met stakeholders en omwonenden tot stand laten komen van een duurzame gebiedsontwikkeling van de Baronie van Cranendonck met een meerwaarde op toeristisch-recreatief gebied en vanuit werkgelegenheidsperspectief binnen de doelstellingen zoals verwoordt binnen de doelstellingen zoals verwoord in de Strategische Visie van de gemeente en de gebiedsvisie Baronie van Cranendonck en passend bij de insteek van de stad/land aanduiding in de provinciale verordening.		
Stand van zaken			
9. voorafgaand:	<u>2011 – 2015 - Hof van Cranendonck</u> Nadat door alle betrokken partijen vanaf 2011 hard is gewerkt om de realisatie van het project 'Hof van Cranendonck' te realiseren, eindigt de samenwerking eind 2014. In 2015 ronden partijen in gezamenlijkheid het project af. <u>2015 - 2016 – Omgevingsgroepen</u> In 2015 is gestart met een intensief traject met omgevingsgroepen, waarna de gemeenteraad de bestuursopdracht vaststelde en besloot tot uitwerking van voorkeursscenario 3. 10-03-15 Gemeenteraad, motie Plan van Aanpak Ontwikkelkaders 07-07-15 Gemeenteraad, vaststelling Procesvoorstel 24-11-15 Gemeenteraad, vaststelling bestuursopdracht 17-05-16 Gemeenteraad, besluit uitwerking Voorkeursscenario 3 <u>2017- september 2018</u> Door het terugtrekken van enkele initiatiefnemers in de vorige fase, is opnieuw gestart met de zoektocht naar een juiste invulling van het gebied. Om een duurzame gebiedsontwikkeling van de grond te		

	krijgen is er ingezet op de vorming van een sterke gebiedsidentiteit en de uitwerking van scenario 3 vanuit deze concept-gedachte. Parallel lopen gesprekken met geïnteresseerden en potentiële initiatiefnemers. 04-04-17 <i>Bespreken RIB in Raadscommissie vergadering</i> 12-09-17 <i>Informatieavond voor Raad en klankbordgroep BvC</i> 06-02-18 <i>Informatieavond voor de Raad</i> 04-09-18 <i>Informatieavond voor Raad en Klankbordgroep BvC; terugkoppeling, verantwoording van het gelopen proces en presentaties van de voortgang / vervolg proces. Sprekers van de bureaus Happy Fuel en Phidias i.s.m. Bureau Franken</i>
10. Heden:	September – december 18 <i>Het verkrijgen van input en aantrekken van initiatieven ten behoeve van het opstellen van een onderscheidende, duurzame en realistische visie en conceptontwikkeling, waarbij rekening wordt gehouden met de bestaande kaders en - waarden en deze verbindt en versterkt. Kortom, een leidraad om het gebied de Baronie van Cranendonck weer te activeren en meerwaarde te creëren vanuit de bestaande kwaliteiten en gebiedskenmerken.</i>
11. Doorkijk:	–eind 18 Mei 2019 <i>Vaststellen van en akkoord met de conceptontwikkelingsrichting en planning door Gemeenteraad.</i> Najaar 19 <i>Afhankelijk van besluitvorming starten met de invulling van het concept, het verbinden van (markt) partijen en initiatiefnemers en/of de opstart van de herziening van het planologisch regime.</i>
kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen en uitgangspunten	<i>De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de Bestuursopdracht van november 2015 en raadsvergadering van 17 mei 2016.</i> <i>Tot op heden betreft het ‘exploitatiegebied’ van de Baronie van Cranendonck een gedeelte van het totale 395 hectare tellende gebied van de Baronie van Cranendonck.</i> <i>Het betreffen de volgende percelen:</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 155 (Cranendonck 3-4)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 156 (Cranendonck 3-4)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 1027 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 1028 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 154 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 32 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 151(omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 150 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 1353 (Cranendonck 10-10a-11 incl. omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 699 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 698 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 22 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 23 (omliggende gronden)</i> <i>Maarheeze, sectie G, nummer 630 (omliggende gronden)</i>

	Maarheeze, sectie G, nummer 1354 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 1002 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie E, nummer 768 (omliggende gronden) Het kasteeltje en de brink zijn tot nu niet expliciet onderdeel van het exploitatiegebied geweest. (Maarheeze, sectie G, nummer 1000 (kasteeltje en ruïne), Maarheeze, sectie G, nummer 28 (brink))
Tijd	
vastgestelde planning d.d. vastgestelde capaciteitsraming d.d.	Raadsbehandeling van de visie en conceptontwikkeling staat gepland in mei 2019.
Geld	
vastgesteld krediet d.d.	Te verwachten kosten + opbrengsten 2018 In de '1^e BURAP 2018' zijn de totale te 'verwachte' kosten voor 2018 begroot op € 550.000, -. De '2^e BURAP 2018' geeft een bijstelling van deze verwachtingen en "schuift" € 250.000 aan te verwachten kosten door naar 2019. Dit betreffen vooral (onderzoeks)kosten die samenhangen met de toekomstige wijziging van het planologisch regime.

	<i>In de '2^e BURAP 2018' is vanuit bovenstaande argumentatie een raming opgenomen van € 300.000 aan te verwachte kosten voor 2018.</i> <i>Begin 2018 waren de totale te 'verwachte' opbrengsten voor 2018 begroot op € 50.000, -. In de '2^e BURAP 2018' is een raming van deze te verwachte opbrengsten opgenomen van € 50.000, -. </i> <i>De 2^e BURAP gaat daarmee dus uit van een te verwachte boeking van € 250.000,- op de gebiedsontwikkeling van de Baronie van Cranendonck voor 2018 (kosten – opbrengsten).</i> <i>Werkelijke kosten en opbrengsten 2018</i> <i>De werkelijke kosten over 2018 bedragen € 256.762, -. Het betreffen interne personeelskosten, kosten ten behoeve van de voortgang van de gebiedsontwikkeling én het onderhoud en beheer van de gebouwen/ locatie.</i> <i>De werkelijke opbrengsten over 2018 bedragen € 79.637.</i> <i>Voor 2018 wordt een bedrag van € 177.125,- aan de geboekte kosten voor de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck toegevoegd. De geboekte kosten (kosten – opbrengsten) voor 2018 wijken daarmee af van de raming uit de 2^e BURAP.</i> <i>Doorkijk 2019</i> <i>De 2^e BURAP “schoof” € 250.000,- aan kostenverwachtingen door naar 2019.</i> <i>Uit de jaarrekening blijkt per saldo (t.o.v. van de raming van € 300.000,- uit de '2^e BURAP 2018') een voordeel te ontstaan van € 72.875, -, mede door hogere opbrengsten en het doorschuiven van kostenverwachtingen naar 2019.</i> <i>Totaal wordt € 322.875, - doorgeschoven naar 2019. In de '1^e BURAP 2019' zal dit bedrag onderdeel zijn van de totaal begroting 2019, waarin de begroting van de onderhoudskosten nog dient te landen.</i> <i>Totale lasten gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck</i> <i>De totale lasten voor de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck per 31-12-2018 zijn opgebouwd uit de boekwaarde per 1 januari 2016 en de ten laste van de reserve grondexploitatie geboekte kosten van 2016, 2017 en 2018.</i> <i>• De boekwaarde per 1 januari 2016 betreft een bedrag van € 2.797.672,-.</i> <i>• De geboekte kosten over 2016, 2017 en 2018 betreffen op 31-12-2018 € 595.492.</i> <i>De totale lasten voor de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck betreffen op 31-12-2018 € 3.393.164,-</i>
Risicoparagraaf:	<i>De risico's met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck bestaan in de komende periode uit:</i>

	• <i>De haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling blijft in dit stadium afhankelijk van de vanuit de gemeente te stellen kaders en ruimte, investeringsbereidheid van initiatiefnemers, planologische haalbaarheid van de conceptuitwerking en de medewerking van overige stakeholders.</i> • <i>Er bestaat een risico dat er binnen dit project verliezen genomen dienen te worden.</i>
besluit:	Vaststellen van deze jaarrekening 2018 door gemeenteraad.
volgende voortgangsrapportage:	1 ^e burap 2019

Jaarrekening 2018

Staat van baten en lasten inclusief toelichting

Financieel resultaat

Het saldo over 2018 bedraagt € 70.000 voordelig. Na de 2^e Burap was een saldo begroot van € 476.000 nadelig. Het saldo van de jaarrekening is hiermee voordeliger dan begroot tot een bedrag van € 546.000. Per programma is het volgende beeld van de afwijkingen te zien:

Totale programmakosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2017	Vastgestelde begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Totaal begroot 2018	Rekening 2018	Afwijking
Lasten						
Wonen en Leven	-12.421	-9.949	-427	-10.375	-10.862	487
Werk en Economie	-3.232	-1.429	-765	-2.194	-7.501	5.307
Recreatie en Toerisme	-3.134	-2.523	-818	-3.341	-3.301	-40
Sociaal Domein	-19.901	-17.255	-4.058	-21.313	-20.186	-1.127
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-10.507	-6.107	-213	-6.319	-6.650	331
Overhead	0	-6.026	0	-6.026	-6.026	0
Totaal Lasten	-49.195	-43.288	-6.280	-49.568	-54.527	4.958
Baten						
Wonen en Leven	5.294	4.906	278	5.184	5.807	-623
Werk en Economie	2.141	724	408	1.132	6.526	-5.394
Recreatie en Toerisme	990	1.052	2	1.054	865	189
Sociaal Domein	3.795	4.043	329	4.372	4.456	-84
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	35.138	32.453	114	32.567	34.613	-2.046
Totaal Baten	47.358	43.178	1.132	44.309	52.267	-7.957
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	-1.837	-110	-5.149	-5.259	-2.260	-3.000
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-1.965	-285	-581	-866	-2.873	2.007
Onttrekkingen reserves	3.953	509	5.141	5.650	5.204	447
Bestemmingen per saldo	1.988	224	4.560	4.784	2.331	2.454
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	151	113	-588	-475	70	-546

Gecomprimeerd per programma geeft dit het volgende beeld:

Afwijkingen per programma (bedragen x € 1.000)	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo Afwijkingen
Wonen en Leven	487	-623	-213	-348
Werk en Economie	5.307	-5.394	656	569
Recreatie en Toerisme	-40	189	0	149
Sociaal Domein	-1.127	-84	1.893	681
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	331	-2.046	118	-1.597
Overhead	0	0	0	0
Totaal	4.958	-7.957	2.454	-546

In 2018 is per saldo € 2,5 mln minder uit de reserves onttrokken dan in de bijgestelde raming 2018 (2^e burap 2018) is opgenomen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat:

- Voor het sociaal domein is t.o.v. 2^e burap 2018 minder onttrokken aan de reserves (reserve sociaal deelfonds en algemene reserve) € 1,9 mln
- Per saldo toegevoegd aan de reserve grondexploitatie € 0,6 mln

Het financiële verloop van het jaar 2018 op basis van begrote cijfers

In de programmabegroting 2018 werd een overschot voorzien van € 113.000. Door vaststelling van de 1^e en 2^e burap en overige raadsvoorstellen verwachtten wij een negatief resultaat van € 476.000. Deze mutaties lichten we als volgt toe:

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Primitieve begroting 2018		113
Act.dienstverleningsniveau bibliotheekwerk (raad 14-11-17)		-15
Structurele gevolgen 2 ^e burap 2017 (raad 14-11-17)		-28
Verordening OZB 2018 (raad 12-12-17)		-11
Benoeming wethouders (raad 22-5-2018)		-10
Structurele gevolgen jaarrekening 2017 (raad 3-7-2018)		-93
Privatisering Zuiderpoortcomplex (raad 3-7-2018)		-58
Mutaties 1 ^e burap (raad 3-7-2018):		
• Hogere opbrengsten bouwvergunningen	50	
• Project intensivering Toezicht Veehouderijen (ITV)	-80	
• Uitvoering subsidiebeleid sport	-32	
• Taakstelling leges gerealiseerd	-50	
• Afrekening bcf en btw voorgaande jaren	28	
• Overig	-9	
Totaal 1 ^e burap		-93
Vervangen woonwagons Fabrikstraat Budel (raad 25-9-2018)		-1
Mutaties 2 ^e burap (raad 18-12-2018):		
• Per saldo netto nadelige algemene uitkering	-390	
• Meer bouwvergunningen: hogere opbrengst	255	
• Meer bouwvergunningen: hogere kosten	-243	
• Minder milieuvergunningen: hogere kosten ODZOB	-80	
• Hogere kosten verkoop eigendommen	-80	
• Niet gerealiseerde verkoop gymzaal Dorplein	-120	
• Minder onderhoud speelvoorzieningen	63	
• Niet benutte gelden BRP-straat	300	
• Niet benutte gelden prijscompensatie	75	
• Taakstelling burgerparticipatie niet haalbaar	-50	
• Hogere bijdrage GRSA2	-154	
• Per saldo voordeel kapitaallasten	177	
• Overig	-33	
Totaal 2 ^e burap		-280
Totaal van de bijgestelde begroting 2018		-476

Financiële analyse op hoofdlijnen jaarrekening 2018

Financieel resultaat 2018

Het voordelige resultaat van de jaarrekening 2018 is hoger dan het verwachte bijgestelde begrote resultaat. Het voordelige resultaat dat de gemeente in 2018 heeft behaald bedraagt € 70.400.

Analyse totstandkoming resultaat 2018

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 54 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 70.400. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van € 475.600. Het definitieve resultaat is € 546.000 gunstiger dan verwacht.

In de onderstaande tabel "analyse resultaat 2018" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven of het gaat om zaken die doorwerken naar andere

jaren en waarmee in de begroting 2018 nog geen rekening is gehouden (structureel effect), dan wel zaken die alleen voor 2018 gelden (incidenteel effect). Per onderdeel is aangegeven op welke programma's het verschil betrekking heeft.

Uit de onderstaande tabel en toelichting hierop blijkt dat het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers. Verder blijkt uit onderstaand overzicht dat er ten opzichte van de bijgestelde begroting 2018 enkele structurele tegenvallers (totaal € 135.000) te verwachten zijn.

	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	
Verwacht resultaat 2018 (bijgestelde raming 2018)		476	212	-688	
Voorlopig werkelijk resultaat 2018	70		77	-7	
Afwijking ten opzichte van het verwachte resultaat	546		-135	681	
Overzicht belangrijkste verschillen	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	programma
1. per saldo hogere inkomsten leges	145			145	1/5
2. teurgontvangst premie pensioenen	100			100	5
3. per saldo voordeel onderhoud gebouwen	100			100	5
4. afrekening btw voorgaande dienstjaren	84			84	5
5. lagere bijdrage GRSA2	62			62	5
6. lagere kosten geo informatie/dienstverlening	63			63	5
7. lagere kosten buitenkans	62			62	1
8. per saldo lagere kosten binnensport	62			62	3
9. lagere kosten sportverenigingen (o.a. sportvisie)	43			43	3
10. lager kosten economisch stimuleringsbeleid	29			29	2
11. per saldo voordeel afval	25			25	1
12. hogere kosten groenvoorziening		48	-48		1
14. per saldo nadeel gemeenschapshuizen		78		-78	1
15. nadeel reserve dekking kapitaallasten		87	-87		5
16. aanvulling voorziening dubieuze debiteuren		37		-37	5
17. overig	21			21	alle
Totaal	796	250	-135	681	

Voor de een nadere toelichting op bovenstaande afwijkingen verwijzen we naar de verantwoording per programma.

Begrotingsrechtmatigheid

Hieronder een overzicht van de lasten per programma over 2018 in het kader van de begrotingsrechtmatigheid:

Totale programmakosten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking
Lasten			
Wonen en Leven	-10.375	-10.862	487
Werk en Economie	-2.194	-7.501	5.307
Recreatie en Toerisme	-3.341	-3.301	-40
Sociaal Domein	-21.313	-20.186	-1.127
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-6.319	-6.650	331
Overhead	-6.026	-6.026	0
Totaal Lasten	-49.568	-54.527	4.958

De programma's 1 en 2 laten een overschrijding van de lasten zien. Deze verantwoorde lasten passen binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Bij programma 5 Bestuur en algemene dekkingsmiddelen zijn de gerealiseerde lasten ongeveer € 331.000 hoger dan geraamd. De toelichting op de onder- en overschrijdingen zijn terug te vinden in de programma's. Daarmee passen zij binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Bedrag 2018
Onttrekking reserve dekking kapitaallasten	78

Algemene dekkingsmiddelen

Hier wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen bestaande uit:

1. Lokale heffingen; waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is.
2. Algemene uitkering;
3. Dividend;
4. Saldo van de financieringsfunctie; betreft het renteresultaat.
5. Overige algemene dekkingsmiddelen; betreft onder andere boetes en bespaarde rente.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Werkelijk 2018
Lokale heffingen	*4.889
Algemene uitkering	26.852
Dividend	13
Saldo van de financieringsfunctie	-29
Overige algemene dekkingsmiddelen	**421

* Betreft Ozb en Toeristenbelasting

** Betreft de bespaarde rente

Balans inclusief toelichting

Activa	31-12-2017	31-12-2018
1. Vaste activa		
a. Immateriële vaste activa	6.618	671
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	146	229
Bijdragen activa eigendom van derden	<u>6.472</u>	<u>442</u>
b. Materiële vaste activa	39.234	48.276
Investerings met een economisch nut	17.826	25.805
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	15.970	16.087
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>5.437</u>	<u>6.384</u>
c. Financiële vaste activa	607	727
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>		
Deelnemingen	39	39
<i>Leningen aan:</i>		
Overige verbonden partijen	<u>568</u>	<u>688</u>
Totaal vaste activa	46.458	49.674
2. Vlottende activa		
a. Voorraden	3.463	264
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.010	1.059
Voorziening nadelige grondexploitatie	<u>-547</u>	<u>-795</u>
b. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.017	8.079
Vorderingen op openbare lichamen	4.183	5.875
Overige vorderingen	2.834	2.204
Overige uitzettingen	<u>0</u>	<u>0</u>
c. Liquide middelen	310	1.036
Kassaldi	1	1
Banksaldi	<u>309</u>	<u>1.036</u>
d. Overlopende activa	716	2.457
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	534	780
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>182</u>	<u>1.676</u>
Totaal vlottende activa	11.506	11.835
Totaal activa	57.965	61.507

Passiva	31-12-2017	31-12-2018
1 Vaste passiva		
a. Eigen Vermogen	21.203	18.941
Reserves:		
Algemene reserve	12.491	10.697
Bestemmingsreserves	8.561	8.174
Het gerealiseerde resultaat	151	70
b. Voorzieningen	2.799	3.499
c. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	22.478	28.294
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.466	28.279
Waarborgsommen	<u>12</u>	<u>15</u>
Totaal vaste passiva	46.479	50.733
2. Vlottende passiva		
a. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.636	9.159
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel		
a, van de Wet financiering decentrale overheden	3.500	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	2.366	644
Overige schulden	<u>4.771</u>	<u>8.515</u>
b. Overlopende passiva	848	1.613
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	34	152
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	461	464
Herrubricering voorraad bouwgrondexploitatie met positieve boekwaarde		816
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	<u>353</u>	<u>181</u>
Totaal vlottende passiva	11.484	10.772
Totaal passiva	57.965	61.507
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	20.044	19.824

Toelichting op de balans

Inleiding

De jaarrekening 2018 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Uitgangspunten voor de waardering van de activa zijn de vastgestelde uitgangspunten in de Nota Activering, waardering en afschrijving 2015-2018.

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. In deze jaarrekening zijn de inkomsten verwerkt tot en met de decembercirculaire.

Tot slot heeft er een wijziging van de waarderingsgrondslagen als gevolg van de wijzigingen in het BBV plaatsgevonden. De wijzigingen hebben betrekking op de niet in exploitatie genomen gronden alsmede op de presentatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden. De effecten hiervan zijn onder de betreffende balansposten toegelicht.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de balans een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-. De mutaties in de balansposten boven € 50.000,- zijn gespecificeerd.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Deze worden onderscheiden in immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- de kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa en eigendom van derden.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert;
- de uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn betrouwbaar vast te stellen.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
- op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Kosten afsluiten geldleningen		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	146	229
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.472	442
Totaal	6.618	671

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende 2018:

	1-1-2017 Inv.	Desinv.	Afschrijving	31-12-2018
Kosten onderzoek en ontw. Bep. Actief	146	83	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.472	0	0	255
Herrubriceren boekwaarde scholen naar MVA				-5.775
Totaal	6.618			671

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen worden geactiveerd, uitgezonderd kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

Afschrijving

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Nota Activering, Waardering en Afschrijving 2015-2018, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 14 april 2015. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode met uitzondering van activa waar (gelijkblijvende) opbrengsten mee worden gerealiseerd. Voor deze activa geldt de annuïtaire afschrijvingsmethode.

Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Duurzame waardevermindering van vaste activa

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen. Afwaardering van maatschappelijk vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde en er ten opzichte van de huidige functie geen (bestuurlijke) intentie is voor duurzame exploitatie.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De post materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	1-1-2018	Inv.	Desinv.	Verm.	Reguliere Afschr.	31-12-2018
Investerings met een economisch nut						
Gronden en terreinen	4.015		3		93	3.925
Woonruimten	192				18	174
Bedrijfsgebouwen	12.657	2.835			384	15.108
Vervoermiddelen	48				24	24
Machines, apparaten en installaties	774				113	662
Herrubricering boekwaarde scholen van IMVA						5.775
Overige materiële vaste activa	139	14			17	137
Subtotaal	17.826	2.852	0	0	648	25.805
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven						
Bedrijfsgebouwen	88				7	82
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	15.882	529			405	16.006
Subtotaal	15.970	529	0	0	412	16.087
Investerings met een maatschappelijk nut						
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	5.427	1.201		0	303	6.325
Machines, apparaten en installaties						0
Overige materiële vaste activa	11	50			2	59
Subtotaal	5.437	1.251		0	305	6.384
Totaal	39.234	4.632	0	0	1.365	48.276

Er zijn voor Materiële vaste activa 2018 de volgende investeringen gedaan:

Raadsdiscussiesysteem	14.142
Gemeentelijke Verkeer Vervoer Plan 2017 (GVVP)	249.732
Parkeervoorziening Bravo College	2.718
Vervanging fietspaden geuzendijk	355.701
Vervanging Gravenkasteel	100.279
Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	18.684
GVVP 2018	179.975
Infrastructuur verbeteringen smalle wegen 2018	296.642
Herhuisvesting Babbelz	161.303
Diverse groenprojecten	49.568
Project de Schaapskooi	14.275
Herontwikkeling de Borgh	2.659.709
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2017	373.053
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2018	156.286
Totaal investeringen Materiële vaste activa	4.632.067

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende geldleningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Participatie in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	39	39
Totaal kapitaalverstrekkingen	39	39
Leningen aan:		
Overige verbonden partijen	568	688
Totaal leningen u/g	568	688
Totaal financiële vaste activa	607	727

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018:

	1-1-2018	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2018
Aandelen Brabant Water N.V.	1			1
Aandelen BNG	38			38
Overige verstrekte geldleningen	86		4	82
Verdeling termijnen verkoopsom HNG	192		64	128
Verstrekte leningen particulieren ivm zonnepanelen	0	188		188
Verstrekte geldlening Stimuleringsfonds	290			290
Totaal financiële vaste activa	607	188	68	727

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa

Voorraden

In de balans worden onder de voorraden afzonderlijk opgenomen:

- grond- en hulpstoffen;
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

De grond en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen de lagere marktwaarde gewaardeerd.

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.010	1.059
Gereed product en handelsgoederen		
Voorziening nadelige grondexploitaties	-547	-795
Totaal Voorraden	3.463	264

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorraden gedurende het jaar 2018 en het geprognosticeerde resultaat van het project op basis van eindwaarde:

	Boekwaarde 31-12-2017	Vermeer- deringen	Verminder- deringen	Winst- neming	Boekwaarde 31-12-2018
Bouwgrond in exploitatie					
9018 Budel Noord 2007	956	0	-51	0	905
9203 Airpark Brabant, fase 2	3.063	0	-4747	868	-816
9419 Mariaschool Maarheeze	-10	13	0	-3	0
9464 Neerlanden II		154			154
Totaal	4.009	167	-4.798	865	243
Herrubricering voorraad grond					816
Totaal gemeentelijk in exploitatie genomen	4.009	167	-4.798	865	1.059

Aan de in exploitatie genomen bouwgronden wordt rente toegerekend.

<u>Voorziening nadelige grondexploitaties per 1-1-2018</u>	547
Storting in 2018 tlv AR grondexploitatie	248
Onttrekkingen 2018	0
Subtotaal	795
<u>Benodigde voorziening per 31-12-2018</u>	
Budel-Noord 2007	795
Subtotaal	795
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties (bijstorten)	0
Balanspost nadelige grondexploitaties per 31-12-2018	795

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald aan de hand van individuele beoordelingen van de openstaande posten.

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.183	5.875
Overige vorderingen	2.834	2.204
Overige uitzettingen		
Totaal	7.017	8.079

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Kassaldo	1	1
Banksaldi	309	1036
Totaal	310	1036

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	15	7
Overige nog te ontvangen bedragen	519	773
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	182	1.676
Totaal	716	2.457

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

SVB	7
Totaal	7

Vaste passiva

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste passiva een toelichting gegeven.

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2018:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Reserves, gespecificeerd naar:		
- Algemene reserve	12.491	10.697
- Bestemmingsreserves	8.561	8.174
Resultaat na bestemming	151	70
	21.203	18.941

Naam Reserve	1-1-2018	Toename	Afname	31-12-2018
Algemene Reserves				
Algemene Reserve	12.491	151	1.945	10.697
Algemene Reserve buffer	0			0
Resultaat 2018	0	70	0	70
Totaal Algemene Reserves	12.491	221	1.945	10.767
Bestemmingsreserves	8.561	2.873	3.260	8.174

De onttrekkingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve dekking kapitaallasten	78
Reserve algemeen	
Reserve aanleg glasvezel	14
Reserve overgehevelde budgetten	541
Reserve Sociaal Deelfonds (was WMO)	1.325
Reserve natuurcompensatie	175
Reserve Buitengebied in Ontwikkeling (BIO)	13
Reserve Grondexploitaties	1.114
Totaal aan onttrekkingen	3.260

De toevoegingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	
Reserve overgehevelde budgetten	389
Reserve Sociaal Deelfonds (was WMO)	896
Reserve Grondexploitaties	1.113
Reserve ruimtelijke kwaliteit	475
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	
Totaal aan toevoegingen	2.873

Voor nadere specificaties per reserve verwijzen we naar de bijlage Reserves en Voorzieningen.

De afname van de algemene reserve heeft betrekking op:

- de aanvulling van het reserve sociaal deelfonds	1.002
- het instellen van de voorziening VTBC (salarissen en onderhoud gebouwen)	669
- sanering zinkassendepot Nieuwendijk	150
- diversen	124
- Totaal	1.945

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	131	530
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.128	1.607
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	1.540	1.362
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is		
	2.799	3.499

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2018:

Naam Voorziening	1-1-2018	Toename	Afname	31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	131	480	81	530
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.128	1.241	762	1.607
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangings-investeringen waarvoor een heffing wordt geheven	0			0
	1.540		178	1.362
Totaal Voorzieningen	2.799	1.721	1.020	3.499

De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	100
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	274
Voorziening onderhoud wegen	638
Voorziening straatverlichting	54
Voorziening 2bconnect	175
Totaal toevoegingen Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.241

De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

Voorziening salarissen vtbc	480
Totaal toevoegingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	480

Totaal toevoegingen aan Voorzieningen

1.721

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

Voorziening salarissen vtbc	59
Voorziening voormalig bestuur en personeel	22
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	81

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	123
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	68
Voorziening onderhoud wegen	457
Voorziening straatverlichting	15
Voorziening 2bconnect	99
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen ter egalisering van kosten	762

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:

Voorziening riolering	178
Voorziening afvalstoffenheffing	0
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen waarvoor een heffing wordt geheven	178
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen	1.020

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.466	28.279
Waarborgsommen	12	15
Totaal vaste schulden	22.478	28.294

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2018:

	1-1-2018	Vermeerdering	Verminderen	31-12-2018	Rentelast
Geldleningen	22.466	7.300	1.487	28.279	434
(Betaalde) waarborgsommen	12	3	0	15	
Totaal vaste schulden	22.478	7.303	1.487	28.294	434

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	3.500	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	2.366	644
Overige schulden	4.771	8.515
	10.636	9.159

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume waarvoor een heffing wordt geheven	34	152
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	461	464
overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	353	181
Herrubricering voorraad bouwgrondexploitatie met positieve boekwaarde		816
	848	1.613

Specificatie van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen:

COA / Maatschappelijke begeleiding	51
OAB, diversen	95
Subsidie gevelmaatregelen vier projecten Cranendonck	31
Ministerie van Sociale Zaken, Bbz	222
Ministerie van Sociale Zaken, Bbz	-48
project leertuin	38
Saldo 3F	74
	464

Schatkistbankieren

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dit is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de gemeente Cranendonck is dat voor 2018 € 324.670,-.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2018 heeft we in het 4^e kwartaal een overschrijdingen plaats gevonden van het drempelbedrag.

Schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen van 2018 is geweest:

Drempelbedrag 324,67	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	108	114	164	339
Ruimte onder het drempelbedrag	216	210	161	0
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	-15
Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal verslagjaar	43.289			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	43.289			
Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	0			
Drempelbedrag ¹	324,67			
Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.742	10.420	15.103	31.227
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	108	115	164	339
¹ De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen.				

In het 4^e kwartaal heeft een kleine overschrijding van het drempelbedrag plaatsgevonden. Dit heeft verder geen gevolgen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Borgstellingen 31-12-2017	Borgstellingen 31-12-2018
Verleende borgstellingen aan woningbouworganisaties:		
BNG, verlening aan Wocom	15.300	15.300
Nederlandse Waterschapsbank, verlening aan Stichting Wonen Limburg	3.000	3.000
Totaal verleende borgstellingen aan woningbouworganisaties	18.300	18.300
Overige verleende garantstellingen:		
Coöperatieve vereniging Cranendonck	275	275
Nationale Nederlanden	78	78
ASR	14	11
Syntrus	22	16
Florius	92	78
Starter Ned. B.V.	184	184
ABP	122	81
ABN AMRO	40	28
Direktbank/Florius	11	11
ING	487	418
BLG Wonen	28	25
Westland Utrecht Bank	29	24
Rabobank Weerterland en Cranendonck	288	213
Rabobank De Kempen	15	12
Reaal /SRLEV NV	59	59
Regiobank	12	12
Totaal overige verleende garantstellingen	1.744	1.524
Totaal garantstellingen	20.044	19.824

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Gerechtelijke procedures

Leverplicht aan Attero huishoudelijk restafval

Eerder werd door Attero een arbitrage gestart met betrekking tot de jaren 2011 - 2014. Attero is in deze arbitrage in het ongelijk gesteld middels het arbitraal eindvonnis van 8 januari 2016. Het arbitraal vonnis met betrekking tot 2011 - 2014 is onherroepelijk geworden in het voordeel van de Brabantse gewesten en gemeenten. De kwestie is met betrekking tot de jaren 2011- 2014 dan ook afgesloten.

Attero heeft op 24 november 2016 een nieuwe arbitrageaanvraag ingediend bij het Nederlands Arbitrage Instituut. Het geschil dat Attero aan arbiters heeft voorgelegd, is opnieuw de vraag of Attero aan de gewesten en gemeenten een (suppletie)vergoeding in rekening mag brengen voor het verwerven van extra brandbaar afval, dit keer met betrekking tot het jaar 2015. Op 27 september 2017 hebben arbiters een tussenvonnis gewezen. In tegenstelling tot het oordeel in de arbitrage over de jaren 2011 tot en met 2014, is het tussenvonnis voor de gewesten/gemeenten niet gunstig.

De tweede zitting vond plaats op 12 januari 2018. In aanloop naar de zitting heeft Attero daarnaast haar eis vermeerderd, door deze uit te breiden met een vordering ten aanzien van het jaar 2016 en januari 2017. Dit betreft de resterende periode van het contract tussen de gewesten en gemeenten en Attero. Arbiters hebben de bezwaren van de gewesten en gemeenten afgewezen en de vermeerdering toegestaan. Het is de verwachting dat na de zitting in de eerste maanden van 2019 een eindvonnis zal worden gewezen. De mogelijkheden om een ongunstig eindvonnis aan te tasten, worden door de VvC onderzocht.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke- en semipublieke sector. De gemeente is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Het algemene bezoldigingsmaximum is in 2015 verlaagd naar 100 % van het bruto-salaris van een minister inclusief belaste onkostenvergoedingen en werkgeversbijdrage. Voor 2018 is dit bedrag gemaximeerd op € 181.000, -. In 2018 betreft dit de volgende personen:

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	P. Bemelmans	J. van Aaken
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0
Dienstbetrekking ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	78.415	98.591
Beloningen betaalbaar op termijn	12.844	17.047
<i>Subtotaal</i>	<i>91.259</i>	<i>115.637</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	91.259	115.637
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017¹⁴		
bedragen x € 1	P. Bemelmans	J. van Aaken
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0
Dienstbetrekking ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	81.492	104.911
Beloningen betaalbaar op termijn	11.480	15.814
<i>Subtotaal</i>	<i>92.972</i>	<i>120.725</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	181.000	181.000
Totale bezoldiging	92.972	120.725

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

Bijlage 1: Staat reserves en voorzieningen

	Begroting 2018				Werkelijk 2018			Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	Saldo 01-01-18	Toename	Afname	Saldo 31-12-18	Toename	Afname	Saldo 31-12-18	Toename	Afname	Saldo 31-12-19	Toename	Afname	Saldo 31-12-2020	Toename	Afname	Saldo 31-12-2021	Toename	Afname	Saldo 31-12-2022
RUBRIEK A																			
ALGEMENE RESERVES																			
791001 Algemene reserve vrij aanwendbaar (ARVA)	12.491.331	-	1.119.000	11.372.331	150.794	1.944.746	10.697.378	-	1.708.000	8.989.378	-	1.242.179	7.747.199	-	380.000	7.367.199	-	-	7.367.199
791002 Algemene reserve buffer (ARB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat jaarrekening 2016																			
TOTAAL RUBRIEK A	12.491.331	-	1.119.000	11.372.331	150.794	1.944.746	10.697.378	-	1.708.000	8.989.378	-	1.242.179	7.747.199	-	380.000	7.367.199	-	-	7.367.199
RUBRIEK B																			
BESTEMMINGRESERVES																			
791012 Reserve randweg	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677
791024 Reserves dekking kapitaallasten	1.062.099	250.000	161.051	1.151.048	-	77.601	984.498	-	73.216	911.282	-	73.216	838.066	-	68.316	769.750	-	68.316	701.434
791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	523.318	-	-	523.318	-	-	523.318	-	-	523.318	-	-	523.318	-	-	523.318	-	-	523.318
791034 Reserve aanleg glasvezel	18.523	-	-	18.523	-	14.152	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371
791064 Reserve overgehevelde budgetten	768.813	566.000	640.933	693.880	389.022	540.771	617.064	-	48.000	569.064	-	49.000	520.064	-	30.000	490.064	-	-	490.064
791066 Reserve Sociaal Deelfonds (was wmo)	428.671	113.000	3.436.903	2.895.232	896.235	1.324.905	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
791069 Reserve natuurcomp.DIC	832.932	-	175.000	657.932	-	175.000	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932
791070 Reserve Landschapsversterking	324.895	-	-	324.895	-	12.849	312.046	-	-	312.046	-	-	312.046	-	-	312.046	-	-	312.046
791090 Reserve grondexploitatie	924.690	-	250.000	674.690	1.113.287	1.114.232	923.745	-	-	923.745	-	-	923.745	-	-	923.745	-	-	923.745
791091 Reserve ruimtelijke kwaliteit	1.971.252	84.000	-	2.055.252	474.555	-	2.445.807	-	-	2.445.807	-	-	2.445.807	-	-	2.445.807	-	-	2.445.807
TOTAAL RUBRIEK B	8.560.870	1.013.000	4.663.887	4.909.983	2.873.098	3.259.510	8.174.458	-	121.216	8.053.242	-	122.216	7.931.026	-	98.316	7.832.710	-	68.316	7.764.394
RUBRIEK C																			
VOORZIENINGEN																			
791080 Voorziening Riolering	1.539.549	-	210.876	1.328.673	-	177.789	1.361.760	-	296.094	1.065.666	-	313.468	752.198	-	159.544	592.654	-	10.485	582.169
791085 Voorziening Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel	131.083	-	46.000	85.083	-	22.009	109.074	-	43.000	66.074	-	14.000	52.074	-	8.000	44.074	-	8.000	36.074
791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen	636.050	100.000	902.300	166.250	100.001	123.104	612.947	100.000	270.300	442.647	100.000	88.500	454.147	100.000	123.000	431.147	100.000	167.800	363.347
791049 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC	345.317	274.000	203.000	416.317	274.000	67.639	551.679	215.000	565.000	201.679	85.000	27.000	259.679	85.000	118.000	226.679	85.000	-	311.679
791068 Voorziening salarissen VTBC	-	-	-	-	480.000	59.469	420.531	-	135.051	285.480	-	103.149	182.331	-	71.247	111.084	-	71.247	39.836
791054 Voorziening onderhoud wegen	109.347	637.532	524.244	222.635	637.484	456.597	290.234	637.531	794.387	133.378	637.531	688.818	82.091	637.531	663.337	56.285	637.531	663.337	30.479
791075 Voorziening 2bconnect	-	175.000	-	175.000	175.000	98.651	76.349	-	18.743	57.606	-	57.500	106	-	-	106	-	-	106
791074 Voorziening straatverlichting	37.905	-	-	37.905	53.869	15.477	76.297	-	-	76.297	-	-	76.297	-	-	76.297	-	-	76.297
TOTAAL RUBRIEK C	2.799.251	1.186.532	1.886.420	2.099.363	1.720.354	1.020.735	3.498.870	952.531	2.103.832	2.194.924	822.531	1.234.935	1.782.520	822.531	1.143.128	1.461.922	822.531	920.869	1.363.584
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	23.851.452	2.199.532	7.669.307	18.381.677	4.744.246	6.224.991	22.370.707	952.531	3.933.048	19.237.544	822.531	2.599.330	17.460.745	822.531	1.621.444	16.661.832	822.531	989.185	16.495.177

reserve	791001 Algemene Reserve (AR)
---------	------------------------------

soort reserve	Algemene reserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris.
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin, waarvoor geen bestemmingreserves of voorzieningen zijn gevormd.
voeding uit	De voeding van deze reserve geschiedt door positieve programmarekening saldi aan deze reserve toe te voegen.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	12.491.331	12.491.331	10.697.378	8.989.378	7.747.199	7.367.199
Nog te verdelen resultaat 2017		150.794				
Totaal toevoegingen	-	150.794	-	-	-	-
Organisatievisie	300.000-	68.821-	200.000-	231.179-		
Sanering zinkassendepot Nieuwendijk	150.000-	150.000-				
50% Frictiekosten GRSa2	-	54.746-				
VTBC	669.000-	669.000-				
Verwacht nadelig begroting 2019-2022 t/m raad 26-03-2019			1.508.000-	1.011.000-	380.000-	
Verwacht nadelig saldo reserve sociaal deelfonds		1.002.179-				
Totaal onttrekkingen	1.119.000-	1.944.746-	1.708.000-	1.242.179-	380.000-	-
Stand reserve per 31-12-	11.372.331	10.697.378	8.989.378	7.747.199	7.367.199	7.367.199

Toelichting:

Geoomerkt voor De Borgh
Maximale garantstelling rb 25-9-2018

15.600- 15.600- 15.600-

reserve	791024 Reserve dekking kapitaallasten
---------	---------------------------------------

soort reserve	Bestemmingreserve
budgethouder	Afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Overeenkomstig de voorschriften BBV de beschikking over de reserves te verantwoorden.
voeding uit	Eventuele stortingen van de onttrekkingen uit reserves die voor de dekking van kapitaallasten van diverse investeringen ter beschikking gesteld zijn.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	1.062.099	1.062.099	984.498	911.282	838.066	769.750
Herontwikkeling de Borgh (storting uit voorziening)	250.000					
Totaal toevoegingen	250.000	-	-	-	-	-
Afschrijvingslasten De Schakel (7580002)	25.000-					
Realisatie 30-60 km zones (7211004)	11.814-					
Pastoor Lemmensstraat (8210050)	1.634-					
Rotonde nieuwstraat/ B.V. Houtstraat (8210052)	8.639-					
Verkeersveiligheidsmaat. Meemortel (8211002)	278-					
Aankoop stationstraat 50 Maarheeze (7810005)	7.906-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-
Harrie Derckx complex (7530017)	12.750-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-
Extra lasten voetbalveld Budel (7351002)	1.900-	1.733-	1.739-	1.739-	1.739-	1.739-
Onttrekking	2.937-					
Vervanging meubilair arbo (7003010)	6.836-	4.900-	4.900-	4.900-		
Duur. Energiemaat. gemeentehuis (7001056)	47.333-	47.333-	47.333-	47.333-	47.333-	47.333-
Gemeentehuis afschrijving verkoop Cranendonck	25.046-					
Dorpsteunpunt St. Jozepschool (7630006)	8.475-					
Herontwikkeling de Borgh (7630005)	503-					
Nieuwbouw de Schakel (7580002)	-	-				
Digitaal vergaderen		4.391-				
Vervanging turnvloer(7530023)		2.469-	2.469-	2.469-	2.469-	2.469-
Totaal onttrekkingen	161.051-	77.601-	73.216-	73.216-	68.316-	68.316-
Stand reserve per 31-12-	1.151.048	984.498	911.282	838.066	769.750	701.434

197

reserve	791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Financiële gevolgen van de afwijking van die trajecten zoveel mogelijk te bespreken en op te vangen.
voeding uit	Storting op basis van het bestemmen van een deel van het eventuele positieve jaarresultaten.

[illegible]

reserve	791034 Reserve aanleg glasvezel
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Honderd procent verglazing van de gemeente te komen, waarbij deze reserve het mogelijk maakt om kosten en opbrengsten met elkaar in verhouding te laten.
voeding uit	Eenzijds door de vergoeding van de glasvezel exploitant en anderzijds de vergoeding in de degeneratiekosten in de reserve te storten.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	18.523	18.523	4.371	4.371	4.371	4.371
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Overheveling Glasvezel Cranendonck		14.152-				
Totaal onttrekkingen	-	14.152-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	18.523	4.371	4.371	4.371	4.371	4.371

reserve	791064 Reserve overgehevelde budgetten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Alle afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Voorkomen dat middelen van lopende projecten opnieuw vrijgemaakt dienen te worden.
voeding uit	Middelen die via de bestuursrapportages of via de resultaatbepaling bij de programmarekening aangegeven zijn.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	768.813	768.813	617.064	569.064	520.064	490.064
centrumplan budel	42.000	35.064				
Route Randweg Oost	50.000	38.965				
gebiedsvisie kansen over grenzen	40.000	67.674				
economische visie; agribusiness	12.000	23.188				
economische visie; bereikbaarheid	11.000	11.000				
Benchmark	0	1.833				
Burgerparticipatie	50.000	56.671				
Visie op de organisatie	200.000	0				
Ontwikkelen omgevingsvisie	20.000	20.000				
inhuur externe deskundigheid DIC	33.000	30.995				
Vlekken kaart verontreinigde grond	25.000	25.000				
gemeenschapshuis beheersvergoeding	14.000	1.401				
Nassau Dietz	60.000	68.453				
Bijdrage cooperatie Boven Dommel	9.000	8.778				
Totaal toevoegingen	566.000	389.022	-	-	-	-
centrumvisie maarheeze	56.400-	56.400-				
bestemmingsplan buitengebied	101.685-	101.685-				
centrumplan budel	56.750-	56.750-				
onderzoek overdracht woonwagens	12.675-	12.675-				
ontwikkeling wegenstructuur	50.000-	50.000-				
gebiedsvisie kansen over grenzen	40.000-	40.000-				
Economische visie	29.000-	29.000-	48.000-	49.000-	30.000-	
Benchmark	7.000-	7.000-				
Invoeren parkmanagement	23.000-	23.000-				
maken smokkelfilm	-	-				
Privatisering	35.000-	35.000-				
Nieuwe generatie DMS	54.000-	54.000-				
Project BGT	49.661-	49.661-				
Visie op de organisatie	100.162-					
Burgerparticipatie	25.600-	25.600-				
Totaal onttrekkingen	640.933-	540.771-	48.000-	49.000-	30.000-	-
Stand reserve per 31-12-	693.880	617.064	569.064	520.064	490.064	490.064

reserve	791066 Egalisatiereserve Sociaal deelfonds
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd publiek
wenselijk minimum bedrag	€ 400.000,00
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Fluctuaties op te vangen in de verstrekkingen uit de jaarlijkse beschikbare decentralisatie budgetten voor jeugdzorg, Wmo en W&I en Onderwijs.
voeding uit	Verschil van de baten en lasten rond de decentralisatiebudgetten ten gunste dan wel ten laste van deze reserve te brengen. Mocht de ondergrens worden doorbroken dan wordt de reserve vanuit de algemene reserve aangevuld.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	428.671	428.671	0	0	0	0
W&I:	113.000					
onderwijs		109.462				
wmo		81.282				
stroppenpot		705.490				
Totaal toevoegingen	113.000	896.235	-	-	-	-
W&I	421.000-	335.708-				
WMO	162.000-					
Onderwijs	4.290-					
Jeugd	2.849.613-	989.197-				
Totaal onttrekkingen	3.436.903-	1.324.905-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	2.895.232-	0	0	0	0	0

reserve	791090 Reserve grondexploitatie
----------------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Gekoppeld aan een ondergrens welke blijkt uite paragraaf Grondbeleid
wenselijk maximum bedrag	Anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens/buffer
doel van de reserve	Onvoorziene risico's in de gemeentelijke grondexploitaties opvangen met betrekking tot het kunnen voldoen van aanvullende kosten buiten de gevoteerde middelen om.
voeding uit	Gerealiseerde winsten op bouwgrondexploitaties of indien noodzakelijk aanvulling vanuit de algemene reserve.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	924.690	924.690	923.745	923.745	923.745	923.745
Winstnemen Dorpsakkers		200.000				
winstnemen Airpark		868.051				
Winstnemen Meidoomstraat/Hanendijk		45.236				
Totaal toevoegingen	-	1.113.287	-	-	-	-
Onttrekking geraamde uren en kosten Baronie	250.000-	177.125-				
Verhogen verliesvoorziening Budel-Noord		248.604-				
Verliesnemen Jumbo		30.354-				
Verliesnemen Overige plannen		2.714-				
Verliesnemen planschades afgesloten plannen		1.229-				
Verliesnemen Nieuwe initiatieven		149.141-				
Verliesnemen DIC		69.373-				
Verliesnemen Nieuwstraat 55		29.202-				
Verliesnemen Mariaschool		3.525-				
Afwaarderen voormalig politieburo		37.042-				
Aanwending Ar grond ivm storting FBV		365.923-				
Totaal onttrekkingen	250.000-	1.114.232-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	674.690	923.745	923.745	923.745	923.745	923.745

voorziening	791080 Voorziening riolering
-------------	------------------------------

soort voorziening	Waarvoor een heffing wordt geheven
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Naast het alloceren van gelden verkregen via heffingen van burgers tot doel om fluctuaties in de tariefstelling tot een minimum te beperken.
voeding uit	Door stortingen of onttrekkingen op basis van eventuele positieve of negatieve jaarresultaten bij het product riolering.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	1.539.549	1.539.549	1.361.760	1.065.666	752.198	592.654
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	210.876-	177.789-	296.094-	313.468-	159.544-	10.485-
Totaal onttrekkingen	210.876-	177.789-	296.094-	313.468-	159.544-	10.485-
Stand reserve per 31-12-	1.328.673	1.361.760	1.065.666	752.198	592.654	582.169

791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel

Heeft plaatsgevonden door vanaf 2005 tot en met 2018 jaarlijks € 280.000 in de voorziening te storten.

Stand reserve per 31-12-	85.083	109.074	66.074	52.074	44.074	36.074
--------------------------	--------	---------	--------	--------	--------	--------

voorziening	791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen
-------------	--

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	636.050	636.050	612.947	442.647	454.147	431.147
Storting conform MJOP Schadevergoeding	100.000	100.001	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal toevoegingen	100.000	100.001	100.000	100.000	100.000	100.000
Onttrekking conform MJOP	902.300-	123.104-	270.300-	88.500-	123.000-	167.800-
Totaal onttrekkingen	902.300-	123.104-	270.300-	88.500-	123.000-	167.800-
Stand reserve per 31-12-	166.250-	612.947	442.647	454.147	431.147	363.347

voorziening	791049 en 791051 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC
-------------	---

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	345.317	345.317	551.679	201.679	259.679	226.679
Storting conform MJOP	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000
extra storting	189.000	189.000	130.000			
Totaal toevoegingen	274.000	274.000	215.000	85.000	85.000	85.000
Onttrekking conform MJOP	203.000-	67.639-	565.000-	27.000-	118.000-	-
Totaal onttrekkingen	203.000-	67.639-	565.000-	27.000-	118.000-	-
Stand reserve per 31-12-	416.317	551.679	201.679	259.679	226.679	311.679

voorziening	791068 Voorziening salarissen VTBC
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Aanvulling salarissen voormalig personeel inzake privatesering Zuiderpoort
voeding uit	Eenmalige storting in 2018

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	-	-	420.531	285.480	182.331	111.084
Storting		480.000				
Totaal toevoegingen	-	480.000	-	-	-	-
Onttrekking conform MJOP		59.469-	135.051-	103.149-	71.247-	71.247-
Totaal onttrekkingen	-	59.469-	135.051-	103.149-	71.247-	71.247-
Stand reserve per 31-12-	-	420.531	285.480	182.331	111.084	39.836

voorziening	791054 Voorziening onderhoud wegen
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor het wegennet.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	109.347	109.347	290.234	133.378	82.091	56.285
Storting conform Beheerplan wegen	637.532	637.484	637.531	637.531	637.531	637.531
Totaal toevoegingen	637.532	637.484	637.531	637.531	637.531	637.531
Onttrekking conform Beheerplan wegen	524.244-	456.597-	794.387-	688.818-	663.337-	663.337-
Totaal onttrekkingen	524.244-	456.597-	794.387-	688.818-	663.337-	663.337-
Stand reserve per 31-12-	222.635	290.234	133.378	82.091	56.285	30.479

voorziening	791075 Voorziening 2bconnect
-------------	------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Burgers en Bedrijven
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Voor het behouden en verbeteren van biodiversiteit op bedrijventerreinen.

voeding uit

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	-	-	76.349	57.606	106	106
Storting 2018	175.000	175.000				
Totaal toevoegingen	175.000	175.000	-	-	-	-
Onttrekking	-	98.651-	18.743-	57.500-		
Totaal onttrekkingen	-	98.651-	18.743-	57.500-	-	-
Stand reserve per 31-12-	175.000	76.349	57.606	106	106	106

voorziening	791074 Voorziening straatverlichting
-------------	--------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor de straatverlichting.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het onderhoudsplan straatverlichting

	Raming 2018	Werkelijk 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Stand reserve per 1-1-	37.905	37.905	76.297	110.166	164.035	217.904
Storting 2018		53.869	53.869	53.869	53.869	53.869
Totaal toevoegingen	-	53.869	53.869	53.869	53.869	53.869
Onttrekking	-	15.477-	20.000-	-	-	13.000-
Totaal onttrekkingen	-	15.477-	20.000-	-	-	13.000-
Stand reserve per 31-12-	37.905	76.297	110.166	164.035	217.904	258.773

Bijlage 2: Overzicht investeringen

Grootboek nummer	Omschrijving	Beschikbaar	Werkelijk	Restant	afsluiten	Toelichting
700108	Raadsdiscussiesysteem	100.000	14.142	85.858	Nee	implementatie nog niet volledig afgerond. Verwachte kosten: nog ongeveer € 65.000
721053	GVVP 2013 verkeer over grenzen	25.000	0	25.000	Nee	Project is verlengde van studie ontwikkelas en loopt in 2019 en mogelijk ook 2020 door.
721064	Gemeentelijke Verkeer Vervoer Plan 2017 (GVVP)	369.343	249.732	119.611	Nee	Projecten die in het UVP 2017 zijn opgenomen lopen nog door in 2019.
721066	MP ontwikk.wegenstr. vrachtverkeer Maarheeze	56.955	2.490	54.465	Nee	Project is in voorbereiding. Voorontwerp bestemmingsplan gereed. Realisatie zal in 2020/2021 plaatsvinden.
721074	Parkeervoorziening Bravo College	200.000	2.718	197.282	Nee	Exact ontwerp wordt uitgewerkt. Onderzoeken worden uitgevoerd.
721075	Vervanging Damenweg	139.000	0	139.000	Nee	Integraal met verkeersmaatregelen wordt onderhoudsproject in 2019 afgerond.
721076	Vervanging fietspaden geuzendijk	356.000	355.701	299	Ja	Afgerond
721077	Vervanging Gravenkasteel	99.000	100.279	-1.279	Ja	Afgerond
721078	Vervanging kruispunt Gastelseweg - Waalstraat	131.000	0	131.000	Nee	Integraal met rioleringen wordt onderhoudsproject in 2019 afgerond.
721079	Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	1.500.000	18.684	1.481.316	Nee	Bestek wordt opgesteld. Werk wordt gefaseerd aangepakt. Uitvoer fase 1= Q4 2019. Uitvoer fase 2 (Stationsstraat)= Q1 2020
721080	GVVP 2018	885.000	179.975	705.025	Nee	Projecten lopen in 2019 door. Dit betreft onder andere duurzaam veilige inrichting Soerendonk, herinrichting kruising Gastelseweg - Waalstraat en studie kruising van Houtstraat - Deken van Baarsstraat.
721082	Infrastructurale verbeteringen smalle wegen 2018	410.770	296.642	114.128	Nee	Uitvoeringsprogramma 2018 wordt in 2019 afgerond.
744102	Herhuisvesting Babbelz	397.993	161.303	236.690	Nee	Momenteel in uitvoering. Gebouw staat Q2 2019,
755002	Landschappelijk herinrichten Blake Beemd	96.000	0	96.000	Nee	Overleg m.b.t. grondposities lopen nog.
756004	Diverse groenprojecten	31.214	49.568	-18.354	Ja	Door voorbereiding, onderzoeken en uitvoering locatie Cranendoncklaan, Graafschap Homelaan en Mgr. Zwijzenlaan zijn de kosten aanzienlijk hoger uitgevallen. € 18.000
758002	Nieuwbouw De Schakel	1.781.336	80.182	1.701.154	Nee	Bij de begrotingbehandeling 2019 is besloten het oorspronkelijke krediet beschikbaar te houden en het initiatief meer in het dorp te leggen. De gemeente geeft hierbij de kaders aan. Dit proces loopt.
758003	Project de Schaapskooi	112.124	14.275	97.849	Nee	Bij de begrotingbehandeling 2019 is besloten het oorspronkelijke krediet beschikbaar te houden en het initiatief meer in het dorp te leggen. De gemeente geeft hierbij de kaders aan. Dit proces loopt.
763005	Herontwikkeling de Borgh	5.047.642	2.659.709	2.387.933	Nee	Kosten staan onder druk door diverse onvoorziene werkzaamheden. Ten aanzien van beschikbaar gestelde budget is met
772217	V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2017	613.951	373.053	240.898	Ja	Afgerond
772218	V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2018	1.623.000	156.286	1.466.714	Nee	Uitvoeringsprogramma wordt in 2019 en 2020 (Stationsstraat) afgerond
782209	Vervanging woonwagons Fabrieksstraat 5c	73.220	0	73.220	Nee	de woonwagons is op 2 april 2019 geplaatst. Uitgaven zullen in 2019 worden afgerond

Bijlage 3: Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (begroot of werkelijk > € 40.000,-) met invloed op het rekeningsaldo

(exclusief baten en lasten ten laste en/of ten gunste van reserves)

X € 1.000

Baten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Wonen + Leven	Hogere inkomsten leges bouwvergunningen inclusief lagere kosten	+145
Sub-Totaal		+145
Lasten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Wonen + Leven	Voordeel onderhoud gebouwen	+100
Wonen + Leven	Per saldo lagere kosten gemeenschapshuizen	-78
Wonen + Leven	Lagere kosten Buitenkans!	+62
Recreatie + Toerisme	Binnensport accommodatie	+62
Recreatie + Toerisme	Lagere kosten sportverenigingen o.a. sportvisie	+43
Bestuur+ Algemene dekkingsmiddelen	Voordeel btw voorgaande dienstjaren	+84
Bestuur+ Algemene dekkingsmiddelen	Lagere bijdrage GRSA2	+62
Bestuur+ Algemene dekkingsmiddelen	Lagere kosten Geo informatie/dienstverlening	+63
Bestuur+ Algemene dekkingsmiddelen	Terug ontvangst premie pensioenen	+100
Alle programma's	Geringe afwijkingen	+38
Sub-Totaal		+536
Totaal		+681

Bijlage 4: SISA verantwoordingsinformatie

In 2006 is de SISA (Single Information Single Audit) geïntroduceerd. Kort samengevat komt het erop neer dat voor een aantal regelingen ingaande het verantwoordingsjaar 2006 niet meer middels een afzonderlijk document met accountantsverklaring verantwoording wordt afgelegd aan het Ministerie maar dat dit als onderdeel van de programmarekening gaat gebeuren. In een bijlage bij de programmarekening dient de gemeente de verantwoordingsinformatie op te nemen over de diverse ontvangen specifieke uitkeringen.

De doelstelling van SISA is de verantwoordings- en controlelasten voor de gemeente te verminderen. Onderstaand is een toelichting per uitkering opgenomen. Het bestedingsbegrip is voor alle uitkering vanaf 2011 op baten en lasten stelsel.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019									
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 94.905	€ 85.278	€ 0	€ 145.694			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Eindverantwoording Ja/Nee		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09		
		1							
		100							
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 3.466.445	€ 42.100	€ 289.054	€ 0	€ 92.799	€ 1.722	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) VVWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (VVWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o g v art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o g v art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 87.678	€ 0	Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 15.689	€ 50.000	€ 932	€ 911	€ 10.430	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
		€ 0	€ 0	Ja					

Bijlage 5: Overzicht over te hevelen budgetten 2018

Overhevelingen ten laste van de Reserve overgehevelde budgetten

Omschrijving	programma	product	Begroot bedrag conform 2 ^e burap 2018	Werkelijk bedrag conform jaarrekening
Ontwikkelen Omgevingsvisie	Wonen en Leven	Wonen	20.000	20.000
Bijdrage coöperatie Boven Dommel	Wonen en Leven	Wonen	9.000	8.778
Centrumplan Budel	Wonen en Leven	Wonen	42.000	35.064
Inhuur externe deskundigheid DIC	Wonen en Leven	Wonen	33.000	30.995
Route Randweg-Oost, Fabrieksstraat, Havenweg en Kempenweg	Wonen en Leven	Verkeer en vervoer	50.000	38.965
Vlekkenkaart verontreinigde grond	Wonen en leven	Openbare ruimte	25.000	25.000
Gemeenschapshuizen, beheersvergoeding	Wonen en leven	Openbare voorzieningen	14.000	1.401
Nassau Dietz	Wonen en leven	Wonen	60.000	51.547
Bereikbaarheid	Werk en Economie	Economie	11.000	11.000
Agri-business en buitengebied	Werk en Economie	Economie	12.000	23.188
Gebiedsvisie Kansen over grenzen	Werk en Economie	Economie	40.000	67.674
Burgerparticipatie	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Bedrijfsvoering	50.000	56.674
Sub-totaal			366.000	370.286

Overhevelingen ten laste van de Algemene reserve

Organisatie-ontwikkeling	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Bedrijfsvoering	200.000	168.498
Sub-totaal			200.000	168.498

Totaal Overhevelingen

Totaal			566.000	538.784
---------------	--	--	----------------	----------------

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de beschrijving bij de programma's.

Bijlage 6: Overzicht niet overgehevelde budgetten 2018

Omschrijving	Programma	Niet overgehevelde budgetten
Projectbudget en bijhoudingsbudget BGT	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	52.000
Project Buitenkans!	bestemmingsplannen	62.000
Visie economisch cranendonck/arbeidsmarkt	Economie	22.366
Sportvisie	Sport	30.000
Duurzaamheidsnota	Duurzaamheid	15.800
Overdracht woonwagens	Wonen	11.000
Woonvisie	Wonen	7.500
Dienstverlening	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	10.800
Totaal niet overgehevelde budgetten		211.466

Bijlage 7: Kerngegevens jaarrekening 2018

A: Sociale structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2017	Werkelijke gegevens 31-12-2018
Aantal inwoners	20.377	20.442
waarvan:		
inwoners 0 - 19 jaar	4.120	4.086
inwoners 20 - 64 jaar	11.450	11.492
inwoners 65 - 74 jaar	2.849	2.845
inwoners 75 - 84 jaar	1.445	1.551
85 jaar en ouder	473	468
Aantal mannen	10.206	10.283
Aantal vrouwen	10.131	10.159
Aantal leerl. basisonderwijs scholen Cranendonck	1.479*	1.473*
Aantal leerl. voortgezet onderwijs (dependance Budel)	306*	328*
*stand per 1 oktober		
Participatiewet(PW)	271	238
Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)	1	1
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW)	19	19
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ)	7	6
Aantal voorzieningen Jeugdzaken	319	372
WMO voorzieningen: vervoer aanvragen	102	86
WMO voorzieningen: rolstoel aanvragen	34	33
WMO voorzieningen: woonvoorziening aanvragen	33	33
Aantal aanvragen huishoudelijke hulp	133	136

B: Fysieke structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2017	Werkelijke gegevens 31-12-2018
Oppervlakte gemeente in hectare	7.814	7.814
totaal woonruimten	9.355	9.427
waarvan:		
aantal woningen	8.890	8.962
aantal bijzondere wooneenheden	435	435
aantal woonwagens	30	30
Lengte van wegen:		
wegen buiten de bebouwde kom in km	127	127
wegen binnen de bebouwde kom in km	124	124
semi- en onverharde wegen, fiets- en voetpaden in km	73	73
Aantal m² openbaar groen:	599.000	599.000
Oppervlakte bossen en natuur in hectare	310	310

C: Financiële structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2017	Werkelijke gegevens 31-12-2018
Gewone uitgaven*		
- absoluut	48.823.000	48.344.000
- per inwoner	2.401	2.377
Gewone inkomsten*		
- absoluut	47.360.000	46.084.000
- per inwoner	2.329	2.266
Opbrengst belastingen en rechten		
- absoluut	9.198.000	9.934.000
- per inwoner	452	486
Algemene uitkering Gemeentefonds		
- absoluut	16.138.270	16.623.165
- per inwoner	794	813
Algemene uitkering Jeugd, Participatie en WMO		
- absoluut	9.232.276	10.229.228
- per inwoner	454	500
Eigen financieringsmiddelen		
- absoluut	23.851.452	22.370.707
- per inwoner	1.173	1.094
Vaste schuld		
- absoluut	22.465.540	28.279.000
- per inwoner	1.105	1.383

* Uitgaven/Inkomsten algemene dienst voor resultatenbestemming (excl. grondexploitatie).

Bijlage 8: Baten en Lasten per taakveld

Taakveld	Inkomsten		Uitgaven	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
0.1 Bestuur	€ -14.521,00	€ -	€ 1.347.017,00	€ 1.139.467,27
0.10 Mutaties reserves	€ -6.698.388,00	€ -5.751.089,25	€ 7.902.130,00	€ 9.343.340,84
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	€ -13.000,00	€ -279.042,56	€ 605.052,00	€ 1.080.619,00
0.2 Burgerzaken	€ -384.545,00	€ -374.258,64	€ 1.253.446,00	€ 1.175.268,09
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	€ -50.000,00	€ -84.264,23	€ 900.427,00	€ 851.513,14
0.4 Overhead	€ -12.790.714,00	€ -12.499.272,36	€ 12.549.811,00	€ 12.483.872,81
0.5 Treasury	€ -3.131.807,00	€ -3.110.655,00	€ 2.603.512,00	€ 2.552.278,71
0.61 OZB woningen	€ -3.941.447,00	€ -3.972.155,82	€ 238.711,00	€ 217.006,32
0.62 OZB niet-woningen	€ -805.759,00	€ -794.574,00	€ -	€ -
0.63 Parkeerbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -
0.64 Belastingen overig	€ -42.943,00	€ -32.336,38	€ -	€ -
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ -26.126.407,00	€ -26.852.453,36	€ -	€ -
0.8 Overige baten en lasten	€ -28.000,00	€ -1.239.566,37	€ -144.664,00	€ 563.415,55
0.9 Vennootschapbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	€ -82.000,00	€ -83.356,12	€ 1.412.918,00	€ 1.403.533,46
1.2 Openbare orde en veiligheid	€ -15.244,00	€ -22.448,04	€ 300.770,00	€ 317.506,29
2.1 Verkeer en vervoer	€ -36.327,00	€ -35.869,90	€ 2.615.872,00	€ 2.617.601,88
2.5 Openbaar vervoer	€ -	€ -	€ 3.538,00	€ 3.537,75
3.1 Economische ontwikkeling	€ -	€ -	€ 722.446,00	€ 652.459,09
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ -	€ -4.963.884,53	€ -	€ 4.963.885,68
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ -17.019,00	€ -13.737,59	€ 25.180,00	€ 19.369,40
3.4 Economische promotie	€ -159.685,00	€ -174.078,14	€ 195.980,00	€ 196.395,04
4.1 Openbaar basisonderwijs	€ -	€ -	€ 74.631,00	€ 72.469,53
4.2 Onderwijshuisvesting	€ -	€ -34.608,56	€ 732.849,00	€ 758.928,19
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	€ -208.553,00	€ -172.184,82	€ 929.860,00	€ 790.027,42
5.1 Sportbeleid en activering	€ -	€ -	€ 525.132,00	€ 482.527,84
5.2 Sportaccommodaties	€ -991.112,00	€ -707.129,45	€ 2.249.992,00	€ 2.137.865,87
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ -110.699,00	€ -89.017,80	€ 682.976,00	€ 717.298,18
5.4 Musea	€ -	€ -	€ 39.045,00	€ 40.865,19
5.6 Media	€ -	€ -	€ 490.361,00	€ 490.360,92
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ -33.276,00	€ -44.440,65	€ 1.197.442,00	€ 1.269.348,09
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	€ -85.000,00	€ -48.670,31	€ 1.545.788,00	€ 1.619.192,63
6.2 Wijkteams	€ -	€ -	€ 1.388.097,00	€ 1.382.104,65
6.3 Inkomensregelingen	€ -3.976.594,00	€ -3.976.156,51	€ 4.822.112,00	€ 4.807.802,76
6.4 Begeleide participatie	€ -	€ -	€ 2.056.730,00	€ 2.057.879,56
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ -135.075,00	€ -211.117,27	€ 1.056.374,00	€ 1.059.714,67
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ -	€ -	€ 3.048.309,00	€ 2.836.818,62
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	€ -12.000,00	€ -12.740,50	€ 4.860.866,00	€ 3.956.889,36
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	€ -	€ -	€ 293.995,00	€ 346.389,18
7.1 Volksgezondheid	€ -	€ -	€ 666.826,00	€ 677.650,44
7.2 Riolering	€ -2.171.183,00	€ -2.182.153,00	€ 3.193.410,00	€ 1.735.016,03
7.3 Afval	€ -1.795.940,00	€ -2.338.980,59	€ 1.361.036,00	€ 1.879.404,85
7.4 Milieubeheer	€ -28.000,00	€ -25.985,00	€ 985.694,00	€ 914.177,68
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	€ -80.684,00	€ -79.153,77	€ 124.031,00	€ 114.792,90
8.1 Ruimtelijke ordening	€ -630.494,00	€ -1.505.345,45	€ 1.211.629,00	€ 2.089.273,10
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	€ -583.732,00	€ -108.509,69	€ 583.732,00	€ 108.508,74
8.3 Wonen en bouwen	€ -728.758,00	€ -856.426,64	€ 878.843,00	€ 828.839,68
Eindtotaal	€ -65.908.906,00	€ -72.675.662,30	€ 67.531.906,00	€ 72.755.216,40

Bijlage 9: Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABdK	Actief Bodembeheer de Kempen
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AGC	Actieplan Georganiseerde Criminaliteit
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AO	Administratieve Organisatie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ARCOR	Algemene randvoorwaarden Cranendonckse Openbare Ruimte
ARG	Algemene Reserve Grondexploitatie
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Bedrijventerreinen Benchmark Tool
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BCF	BTW Compensatie Fonds
BdK	Bibliotheek De Kempen
BDU	Brede doeluitkering
BGT	Basisregistratie topografie
BGTS	Benelux Grensoverschrijdende en Territoriale Samenwerking
BIBOB	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeentenwetgeving
BIO	Buitengebied In Ontwikkeling
BIVAK	BRAVO! College innovatief vakmanschap
BIZOB	Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant
BKP	Beeldkwaliteitplan
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOM	Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij
BO-MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
Bor	Besluit Omgevingsrecht
BOV	Budelse Ondernemers Vereniging
BOVO	Bovenwijkse Voorzieningen
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRP	De Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BVL	Brabants VerkeersveiligheidLabel
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR/UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling/Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CEO	Cliëntervaringsonderzoek
Cer	Compensatie eigen risico
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau

COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Wegen- en Waterbouw
CRZ	Collectief Randweg Zuid
CMK	Cultuurreductie met kwaliteit
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
CZW	Centrale zandwinning Weert
DDS	Datadistributiesysteem
DIC	Duurzame Industrie Campus
DKD	Digitaal Klantdossier
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
DMS	Document Management Systeem
DO	Definitief Ontwerp
DSP	Dorpssteunpunt
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVG	Dementievriendelijke gemeente
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EB	Eigen Bijdrage
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FVW	Financiële verhoudingswet
GALM	Groninger Actief Leven Model
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens
GBA-V	GBA Verstrekkingsovereenkomst
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GGzE	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMSD	Gemeentelijke Monitoring Sociaal Domein
GPvE	Globaal Programma van Eisen
GRSA2	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkende A2-gemeenten
GREX	Grondexploitatie
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader
GVOP	Gemeentelijke Voorzieningen voor Officiële Publicaties
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan
HbH	Hulp bij Huishouden
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse Gemeenten
HNW	Het Nieuwe Werken
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HRM	Human Resources Management
HvC	Hof van Cranendonck
I&A	Informatievoorziening & Automatisering
IBOR	Integraal Beheerkwaliteitsplan Openbare Ruimte
IC	Interne Controle
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
iDOP	Integraal dorponontwikkelingsplan

IGO	Integrale Gebiedsontwikkeling
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOK	Intentieovereenkomst
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ITV	Intensivering Toezicht Veehouderijen
JB/JR	Jeugdbescherming/Jeugdreclassering
JoS	Jongeren op Straat
JuZa	Juridische Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval
KCC	Klant Contact Centrum
KIT	Kindertoeslag
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KLPD	Korps landelijke Politiediensten
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KZC	Kindzorgcentrum
LAA	Landelijk Aanpak Adreskwaliteit
LGB	Lokaal gezondheidsbeleid
LIA	Langetermijn agenda
LISA	Landelijk informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LVN	Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
LOG	Landbouwonwikkelingsgebied
LTA	Lange Termijn Agenda
LVO	Limburg Voortgezet Onderwijs
MBvO	Meer Bewegen voor Ouderen
MER	Milieueffect Rapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden en klein bedrijf
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
MPG	MeerjarenPrognose Grondexploitaties
MRE	Metropoolregio Eindhoven
MT	Managementteam
NHTV	Nationale hogeschool voor Toerisme
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NIMBY	Not in my back yard
NPK	Nota Publiekrechtelijke Kaders
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NPS	Net Promoter Score
NRS	Netto Retraction Score
NUP	Nationaal Uitvoering Programma
NWW'er	Niet Werkende Werkzoekende
OCC	Ondernemersvereniging Cranendonck
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OGB	Onderlinge gemeentelijke bosbrandverzekering
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende Zaak Belastingen
PAS	Programma Aanpak Stikstof

P&C	Planning & Control
P-budget	Personeelsbudget
PDC	Product en dienstencatalogus
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIMS	Personeelsinformatie Managementsysteem
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PMD	Plastic, metaal en drankenkartons
PMO	Platform Maatschappelijke Ondersteuning
R&T	Recreatie & Toerisme
RHCE	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raadsinformatiebrief
RICK	Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke ordening
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROK	Regionaal Operationeel Kader
ROVL	Richtlijn openbare verlichting
RPvE	Ruimtelijk Programma van Eisen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RUP	Regionaal UitvoeringsProgramma
RvIG	Rijksdienst voor identiteitsgegevens
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SAAS	Software as a Service
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SGDK	Samenwerking Grensgied De Kempen
SISA	Single information, Single audit
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SSC	Shared Service Center
SVB-BGT	Samenwerkingsverband Van Bronhouders – Basisregistratie Grootschalige Topografie
SW	Sociale Werkplaats
SWI	Samenwerking Werk en Inkomen
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TRK	Team Ruimtelijke Kwaliteit
UNESCO	Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
UVV	Uitvoeringsprogramma Verkeer & Vervoer
VABimpuls	Voucheregeling provincie Noord Brabant
VCC	Vrijwilligerscentrale Cranendonck
v-GRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voorlopig Ontwerp
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VONCK!	Danktank burgerparticipatie
VR	Veiligheidsregio
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
Vsv-ers	Vroegtijdige schoolverlaters
VTA	Visual Tree Assessment
VTBC	Vrijtijdsbedrijf Cranendonck
VVE	Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie
VTH	Vergunningen Toezicht en Handhaving
VVTV	Voorwaardelijke Vergunning Tot Verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer

W&I	Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAC	Wmo Adviesraad Cranendonck
WAS	Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wet OKE	Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woningbouw
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhulp
WHVZ	Wet Hygiëne en Veiligheid Zwemgelegenheden
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WKO	Warmte-Koude-Opslagsysteem
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
Wlz	Wet Langdurige Zorg
WML	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelastingen
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat Je Gemeente
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTI	Werkgroep Tegengaan Identiteitsgegevens
WV	Woonvoorzieningen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening
ZonMw	Fusie tussen ZorgOnderzoek Nederland en Medische Wetenschappen